

Co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

Co-funded and implemented
by the Council of Europe

ANALIZA COMPARATIVĂ A ABORDĂRII RECUPERĂRII COSTURILOR ÎN CAUZELE PENALE ÎN STATELE MEMBRE ALE CONSILIULUI EUROPEI

**Pe baza expertizei lui Jeremy McBride, Avocat la Monckton Chambers și
consultant al Consiliului Europei**

Mai 2025

Acest raport a fost elaborat în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei "Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova". Conținutul acestuia este responsabilitatea exclusivă a autorului. Punctele de vedere exprimate aici nu pot fi considerate în niciun caz ca reflectând opinia oficială a Uniunii Europene sau a Consiliului Europei.

Cuprins

REZUMAT EXECUTIV	4
A. <i>INTRODUCERE.....</i>	<i>5</i>
B. <i>STANDARDELE CONSILIULUI EUROPEI.....</i>	<i>7</i>
1. <i>Aviz (2012)7.....</i>	<i>8</i>
2. <i>Convenția</i>	<i>8</i>
a. <i>Articolul 6 alineatul (3) litera (c).....</i>	<i>8</i>
b. <i>Articolul 6 alineatul (3) litera (e).....</i>	<i>10</i>
c. <i>Alte dispoziții ale Convenției.....</i>	<i>10</i>
3. <i>Recomandarea CM/Rec(2023)2</i>	<i>15</i>
4. <i>Concluzii</i>	<i>15</i>
C. PREZENTAREA GENERALĂ A PRACTICILOR	16
D. GERMANIA	18
1. <i>Considerații generale</i>	<i>18</i>
2. <i>Recuperarea de la acuzat.....</i>	<i>19</i>
3. <i>Recuperarea de către acuzat</i>	<i>21</i>
4. <i>Recuperarea de la alții</i>	<i>23</i>
5. <i>Definirea costurilor.....</i>	<i>23</i>
6. <i>Limitări privind recuperarea.....</i>	<i>24</i>
7. <i>Control judiciar, asistență juridică și executare</i>	<i>26</i>
E. POLONIA	28
1. <i>Considerații generale</i>	<i>28</i>
2. <i>Recuperarea de la acuzat.....</i>	<i>28</i>
3. <i>Definirea costurilor.....</i>	<i>29</i>
4. <i>Limitări privind recuperarea.....</i>	<i>30</i>
5. <i>Controlul judiciar și punerea în aplicare.....</i>	<i>31</i>
F. ROMÂNIA.....	32
1. <i>Considerații generale</i>	<i>32</i>
2. <i>Definirea costurilor.....</i>	<i>32</i>
3. <i>Recuperarea de la acuzat.....</i>	<i>34</i>
4. <i>Recuperarea de la alții</i>	<i>36</i>
5. <i>Recuperarea de către acuzat</i>	<i>37</i>
6. <i>Limitări privind recuperarea.....</i>	<i>38</i>

7. Control judiciar, asistență juridică și executare	40
G. REGATUL UNIT (ANGLIA ȘI ȚARA GALILOR)	41
1. Considerații generale	41
2. Definirea costurilor.....	42
3. Recuperarea de la acuzat.....	43
4. Limitări privind recuperarea.....	44
5. Recuperarea de către acuzat	45
6. Control judiciar, asistență juridică și executare	46
H. COMPARAȚII PRIVIND ABORDĂRILE URMATE.....	47
ANEXĂ: DISPOZIȚII RELEVANTE	51
Germania.....	51
Polonia	64
România	75
Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor)	77

REZUMAT EXECUTIV

Prezentul raport se referă la recuperarea costurilor în cauzele penale în legătură cu propunerea de revizuire a dispozițiilor actuale din Republica Moldova, concentrându-se pe toate aspectele recuperării costurilor, indiferent dacă acestea sunt suportate de procuratură, de alte persoane implicate în procesul de administrare a justiției sau de acuzat.

Acesta examinează mai întâi standardele Consiliului Europei aplicabile unei astfel de recuperări, în principal cele elaborate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în interpretarea și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului. Aceasta din urmă abordează doar aspecte legate de recuperarea cheltuielilor efectuate pentru interpretare și asistență juridică. Cu toate acestea, garanțiile sale privind un proces echitabil și prezumția de nevinovăție ar putea fi, de asemenea, angajate în cazul în care, respectiv, acuzații sunt obligați să suporte costurile procedurilor împotriva lor și nu sunt în măsură să își recupereze propriile cheltuieli în urma unei achitări sau a încheierii procedurilor împotriva lor.

Raportul oferă apoi o scurtă prezentare generală a practicilor din statele membre ale Consiliului Europei dezvăluite în cadrul procedurilor în fața Curții Europene în care recuperarea costurilor în cauzele penale a fost o problemă.

În continuare, acesta analizează dispozițiile specifice care reglementează abordarea recuperării costurilor în cauzele penale în patru state membre ale Consiliului Europei, și anume Germania, Polonia, România și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), pentru a oferi o imagine cât mai nuanțată a abordării adoptate în aceste jurisdicții cu tradiții juridice diferite.

Raportul se încheie prin compararea abordării observate în aceste patru state membre, notând variațiile abordării observate în fiecare dintre acestea și orice explicații pentru diferențele existente. Modalitățile de recuperare a costurilor observate în toate cele patru state sunt, cel puțin în ceea ce privește rezultatul, în general similare. Cu toate acestea, ele variază în ceea ce privește nivelul de elaborare a cerințelor și orientările privind punerea lor în aplicare în cazuri concrete. În toate cele patru state membre, există o conștientizare a faptului că este posibil ca un acuzat care este condamnat să nu poată plăti costurile.

În plus, procesul decizional este marcat în toate aceste cazuri de eforturi de asigurare a echității procedurale, cu drepturi de apel în aproape toate cazurile. În plus, o lecție esențială pe care trebuie să o învățăm de la acestea este importanța de a face distincția între elementele fundamentale ale recuperării și acele aspecte care ar putea face obiectul unor modificări periodice, în special în ceea ce privește stabilirea tarifelor pentru onorariile și/sau cheltuielile avocaților, experților, victimelor și martorilor. Acestea din urmă ar putea fi lăsate mai degrabă în sarcina legislației secundare decât primare.

În plus, o anumită limitare a celor care pot solicita în mod direct recuperarea pare de dorit, în special atunci când acuzatul nu va fi în măsură să suporte costurile care, în principiu, ar putea fi recuperate în mod corespunzător de la acesta. În cele din urmă, este important să se constate că

niciunul dintre cele patru state membre nu dispune de dispoziții care contravin cerințelor elaborate de Curte.

A. INTRODUCERE

- 1 Prezentul raport se referă la recuperarea costurilor în cauzele penale. Acesta a fost elaborat în legătură cu examinarea revizuirii dispozițiilor actuale din Republica Moldova.
- 2 Deși reforma propusă se referă în primul rând la recuperarea costurilor suportate de urmărirea penală, este important să vedem cum se raportează aceasta cu recuperarea costurilor de către acuzați¹ în cazul în care aceștia au fost achitați sau urmărirea penală împotriva lor a fost încetată, deoarece acest lucru ar putea fi relevant pentru evaluarea caracterului echitabil al propunerii, în special în lumina obligațiilor care decurg din Convenția Europeană a Drepturilor Omului („Convenția”).
- 3 În primul rând, acesta examinează standardele Consiliului Europei aplicabile unei astfel de recuperări, în principal cele elaborate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului („Curtea”) în interpretarea și aplicarea Convenției. În al doilea rând, raportul oferă o scurtă prezentare generală a practicilor statelor membre ale Consiliului Europei în ceea ce privește recuperarea costurilor în cauzele penale. În cele din urmă, el prezintă abordarea privind recuperarea costurilor în cauzele penale în patru state membre ale Consiliului Europei, și anume Germania, Polonia, România și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) și apoi compară abordarea observată, notând variațiile și orice explicații pentru diferențele existente în fiecare dintre aceste state.
- 4 Scopul este de a oferi o imagine cât mai nuanțată a abordării urmate în aceste jurisdicții cu tradițiile lor juridice diferite. Astfel, raportul se concentrează asupra tuturor aspectelor legate de recuperarea costurilor în aceste state, indiferent dacă ele sunt suportate de procuratură, de alte persoane implicate în procesul de administrare a justiției sau de acuzat.
- 5 Analiza abordării din cele patru state membre nu se referă la costurile de interpretare, având în vedere cerințele articolului 6 alineatul (3) litera (e) din Convenție, potrivit cărora acestea nu ar trebui să fie recuperabile. Cu toate acestea, aceasta acoperă orice costuri de traducere suportate atunci când acestea nu ar intra în domeniul de aplicare al acestei dispoziții, cum ar fi atunci când există o traducere a documentelor care nu pot fi considerate, în circumstanțele cauzei, ca fiind necesare pentru a asigura caracterul echitabil al procedurii.
- 6 Această analiză examinează nu numai poziția formală, ci și, în măsura în care informațiile au fost disponibile, practica, inclusiv dacă au existat contestații în instanță cu privire la acceptabilitatea mecanismelor și dacă experiența în aplicarea dispozițiilor relevante a dus

¹ Termenul „acuzat” este utilizat pe tot parcursul textului pentru simplificare, chiar dacă în dispozițiile relevante pot fi utilizați alți termeni, cu excepția cazului în care aceștia sunt citați în mod specific.

la luarea în considerare a necesității de reformă. Înțelegerea modului în care funcționează efectiv dispozițiile legale - precum și a dificultăților întâmpinate în utilizarea acestora - ar putea fi utilă atunci când se analizează dacă ar fi adecvat sau de dorit să se imite abordarea observată în aceste state membre studiate și va permite, de asemenea, evitarea oricăror capcane identificate în cadrul prevederilor adoptate.

7 Aspectele abordate în ceea ce privește analiza pentru fiecare dintre cele patru state membre (deși nu întotdeauna în această ordine) sunt:

- Care sunt dispozițiile legale relevante;
- Cine este îndreptățit să recupereze costurile (acuzarea, procurorii privați; instanțele, victima, martorii, experții, acuzatul);
- De la cine se pot recupera costurile (de exemplu, autoritățile publice, acuzatul);
- Care sunt circumstanțele în care costurile sunt recuperabile (condamnare, încetare, renunțare, achitare);
- Ce costuri sunt specificate ca fiind recuperabile (de exemplu, salarii, spații, consumabile și echipamente de birou, deplasări, onorarii, costuri legate de examinările/testele medico-legale etc.);
- Ce relevanță are comportamentul acuzatului în cazul în care cheltuielile de judecată sunt solicitate ca urmare a încetării, renunțării sau a achitării;
- Cum se ia în considerare o situație în care unele acuzații nu sunt reținute sau nu conduc la o condamnare;
- Cine decide dacă costurile sunt recuperabile și ce proces ar trebui urmat în luarea oricărei decizii;
- Orice decizie privind recuperarea costurilor este supusă apelului;
- Ajutorul judiciar este aplicabil procedurilor de recuperare a cheltuielilor de judecată;
- În ce măsură este luat în considerare sexul sau situația personală (de exemplu, venit, număr de persoane aflate în întreținere, handicap, sănătate, statut social și vulnerabilitate) a acuzatului în orice decizie privind (a) recuperarea, (b) suma de plătit sau (c) momentul în care ar trebui efectuată plata;
- În ce măsură suma recuperabilă ar putea fi redusă din cauza unor deficiențe ale procesului care nu viciază o condamnare;
- Există careva limite privind sumele recuperabile;
- Există careva consecințe pentru un acuzat care nu plătește costurile a căror recuperare a fost ordonată (de exemplu, majorarea pedepsei);
- Există vreun termen limită pentru posibilitatea de a solicita recuperarea costurilor;
- Au existat contestații privind recuperarea costurilor prin raportare la garanții constituționale, angajamente privind drepturile omului (inclusiv prezumția de nevinovăție) sau standarde de control judiciar;
- Au fost revizuite modalitățile de recuperare a costurilor în cursul ultimilor zece ani sau există propuneri în acest sens?

- 8 Compararea abordării în cele patru state membre este organizată în jurul următoarelor teme:
- Dispozițiile legale (care prevăd cine poate recupera, de la cine, când este posibil acest lucru, consecințele neplății);
 - Factorii relevanți pentru calcularea costurilor (inclusiv limitele privind suma și capacitatea acuzatului);
 - Procesul decizional (care acoperă autoritatea responsabilă, necesitatea unei audieri, disponibilitatea căilor de atac și a asistenței juridice și termenele);
 - Reflecții asupra practicii, provocări și propuneri de reformă.
- 9 Legislația relevantă, în traduceri neoficiale în limba engleză, acolo unde este cazul, este prezentată în anexă.
- 10 Se pare că în niciunul dintre cele patru state membre în cauză nu au existat studii academice sau rapoarte oficiale și neguvernamentale privind recuperarea costurilor și nici informații statistice în acest sens, însă cerințele de recuperare fac obiectul doctrinei în România.
- 11 Analiza se bazează pe cercetări documentare, completate de contribuții din partea experților naționali din Germania,² Polonia³ și România⁴. Ea a fost elaborată de Jeremy McBride,⁵ în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „Sprijin pentru reforma justiției în Republica Moldova”.

B. STANDARDELE CONSILIULUI EUROPEI

- 12 Standardele Consiliului Europei aplicabile se regăsesc în [Avizul \(2012\) nr. 7 al Consiliului consultativ al procurorilor europeni privind managementul resurselor de care dispun parchetele \(„Avizul \(2012\)7”\)](#), în Convenție și în jurisprudența Curții, precum și în [Recomandarea CM/Rec\(2023\)2 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind drepturile, serviciile și sprijinul acordat victimelor infracțiunilor \(„Recomandarea CM/Rec\(2023\)2”\)](#).

² Karin Weingast, procuror general, Curtea Federală de Justiție și consilier juridic, Ministerul Federal al Justiției.

³ Dr. Piotr Kladoczny, lector, Facultatea de Drept și Administrație a Universității din Varșovia.

⁴ Vladimir Grosu, profesor asociat, Universitatea de Stat din Moldova, avocat, consultant al Consiliului Europei.

⁵ Barrister, Monckton Chambers, Londra.

1. Avizul (2012)⁷

13 Acesta prevede, în legătură cu alocarea resurselor, că

ar trebui să se acorde o atenție deosebită plății integrale și - în cazul în care acest lucru este prevăzut de lege - recuperării ulterioare a costurilor suportate în timpul procedurilor penale de către diferitele autorități. Ar trebui instituite mecanismele necesare pentru a asigura o astfel de recuperare. Acest aspect este deosebit de important pentru statele membre și pentru organele lor judiciare în perioada crizelor economice.⁶

14 Cu toate acestea, Avizul nu oferă detalii cu privire la costurile în cauză sau la calculul acestora, cu atât mai puțin cu privire la eventualele limitări ale recuperării. De asemenea, nu indică nici de la cine ar trebui să fie posibilă recuperarea.

2. Convenția

15 Convenția abordează în mod explicit problema costurilor în contextul cauzelor penale doar în ceea ce privește două aspecte, plata asistenței juridice (la articolul 6 alineatul (3) litera (c)) și asistența unui interpret (articolul 6 alineatul (3) litera (e)). Prin urmare, aceasta nu conține nicio dispoziție care să abordeze toate celelalte forme de costuri care ar putea fi suportate în cadrul cauzelor penale (și anume, cele legate de anchetă, urmărire penală - nu numai cele legate de procurori, ci și de experți, martori și victime - și instanța (instanțele) în cauză).

16 Cu toate acestea, în jurisprudența Curții referitoare la alte dispoziții ale Convenției au apărut probleme legate de recuperarea acestor forme de costuri, considerându-se că o astfel de recuperare sau neordonarea acesteia ar putea avea implicații potențiale asupra (a) echității procedurii, (b) respectării prezumției de nevinovăție, (c) proporționalității restricțiilor privind drepturile la libertatea de exprimare și la libertatea de întrunire pașnică și (d) anumitor aspecte auxiliare privind drepturile prevăzute de Convenție. Totuși, în multe cazuri, o astfel de recuperare nu a fost considerată problematică.

a. Articolul 6 alineatul (3) litera (c)

17 Jurisprudența privind articolul 6 alineatul (3) litera (c) se referă atât la circumstanțele în care asistența juridică ar trebui să fie plătită de către stat, cât și, mai relevant în sensul prezentului raport, la circumstanțele în care unei persoane judecate pentru o infracțiune

⁶ Paragraful 31.

i se poate cere să ramburseze parțial sau integral costurile unei astfel de asistențe care a fost acordată.

- 18 În ceea ce privește existența unei obligații de rambursare a cheltuielilor de asistență juridică (și anume, cele aferente avocatului, indiferent dacă acesta a fost desemnat de acuzat sau de instanță), Curtea a stabilit că o astfel de obligație nu ar fi neapărat incompatibilă cu articolul din Convenție. Acest lucru ar fi valabil numai în cazul în care ar afecta caracterul echitabil al procedurii.⁷
- 19 O astfel de inechitate ar putea fi constatată în cazul în care posibilitatea de a fi obligat să suporte cheltuielile de apărare ale acuzatului, în cazul în care acesta ar fi condamnat, l-ar împiedica să solicite instanței de fond să îi desemneze un avocat.⁸
- 20 Cu toate acestea, nu s-a considerat că a rezultat o inechitate atunci când obligația de rambursare a anumitor cheltuieli a apărut după încheierea procedurii în care persoana în cauză a fost reprezentată de avocați desemnați într-un mod compatibil cu cerințele articolului 6 din Convenție, iar sumele solicitate nu au fost excesive.
- 21 Cu toate acestea, Curtea a lăsat deschisă întrebarea dacă, atunci când o astfel de rambursare ar putea fi solicitată în temeiul unui sistem juridic național, ar fi compatibil cu articolul 6 alineatul (3) litera (c) ca statul să continue să solicite rambursarea totală sau parțială a cheltuielilor de apărare ale acuzatului, după ce acesta a stabilit ulterior că nu dispune de mijloace suficiente pentru a le suporta. Curtea a procedat astfel în ceea ce privește statul pârât în cauză, deoarece a constatat că în Landul unde a avut loc litigiul, era o practică obișnuită să se acorde o rambursare cel puțin parțială a cheltuielilor de judecată, atunci când persoanele implicate erau în măsură să demonstreze că nu își puteau permite să plătească întreaga sumă. În plus, în această privință, Curtea a considerat admisibil ca sarcina de a dovedi lipsa mijloacelor suficiente să revină celui care o invocă.⁹
- 22 Într-adevăr, ulterior, pentru a refuza să constate o încălcare a articolului 6 alineatul (3) litera (c), Curtea a considerat relevant faptul că reclamantul în cauză nu a prezentat probe care să ofere o imagine completă a situației sale financiare globale (active, pasive și venituri), la momentul la care obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată a devenit

⁷ *Croissant c. Germaniei*, nr. 13611/88, 25 septembrie 1992. Această hotărâre a fost urmată în *Pfister c. Germaniei* (dec.), nr. 19512/92, 7 septembrie 1993.

⁸ Aceasta nu a fost considerată a fi situația în cauza *Ognyan Asenov c. Bulgariei*, nr. 38157/04, 17 februarie 2011, la par. 44.

⁹ *Croissant c. Germaniei*, nr. 13611/88, 25 septembrie 1992, la par. 37.

definitivă sau ulterior.¹⁰ În plus, în această cauză, a fost considerată semnificativă și existența unor dispoziții legale care protejau anumite active și categorii de venituri împotriva executării silite, efectul acestora fiind comparabil practicii - considerate anterior relevante de către Curte - de a acorda o remitere cel puțin parțială a cheltuielilor de judecată în cazul în care persoanele în cauză erau în măsură să demonstreze că nu își puteau permite să plătească întreaga sumă.¹¹

23 În această cauză,¹², precum și în multe altele,¹³, Curtea a subliniat, de asemenea, faptul că valoarea cheltuielilor de rambursat era modestă.

a. Articolul 6 alineatul (3) litera (e)

24 Spre deosebire de poziția referitoare la articolul 6 alineatul (3) litera (c), Curtea a considerat că articolul 6 alineatul (3) litera (e) se opune recuperării costurilor interpretării furnizate în cauzele penale, deoarece nu putea să nu atribuie termenilor "gratuitement" și "free" din această din urmă dispoziție sensul necalificat pe care îl au în mod obișnuit în ambele sale limbi oficiale, și anume că acești termeni nu denotă nici o remitere condiționată, nici o scutire temporară, nici o suspendare, ci o dispensare sau o exonerare o dată pentru totdeauna și că acest sens ordinar nu numai că nu este contrazis de contextul subparagrafului, dar este, de asemenea, confirmat de obiectul și scopul acestei dispoziții, deoarece dreptul la un proces echitabil ar fi el însuși afectat negativ de o cerință de rambursare a costurilor de interpretare.¹⁴

25 Astfel, dreptul protejat de articolul 6 alineatul (3) litera (e), pentru cei care nu pot vorbi sau înțelege limba utilizată în instanță, este acela de a beneficia de asistența gratuită a unui interpret, fără a li se putea cere ulterior să plătească costurile aferente.

26 În plus, dreptul la asistență gratuită în acest sens se extinde, de asemenea, la traducerea documentelor în cazul în care se stabilește că acest lucru a fost necesar pentru apărarea unei persoane.¹⁵

¹⁰ *Ognyan Asenov c. Bulgariei*, nr. 38157/04, 17 februarie 2011, la par. 47. A se vedea, de asemenea, constatările similare din *Mortensen c. Danemarcei* (dec.), nr. 24967/94, 15 mai 1996 și *P.W. c. Danemarcei* (dec.), nr. 38986/97, 15 iunie 1999.

¹¹ *Ibidem*, la par. 46. Această hotărâre a fost urmată în *cauza Todorov c. Bulgariei*, nr. 19552/05, 12 iulie 2016.

¹² *Ibidem*, la par. 47.

¹³ *Orlov c. Rusiei*, nr. 29652/04, 21 iunie 2011, la para. 114; *Gennadiy Medvedev c. Rusiei*, nr. 34184/03, 24 aprilie 2012, la par. 39 și *Chukayev c. Rusiei*, nr. 36814/06, 5 noiembrie 2015, la par. 117. În aceste cazuri, a rămas posibilă, de asemenea, o excepție totală sau parțială, de exemplu, pe motiv de indigență. Cu toate acestea, în cauza Orlov, s-a constatat în continuare o încălcare a articolului 6 alineatul (3) litera (c), deoarece asistența juridică acordată nu a fost considerată efectivă.

¹⁴ *Luedicke, Belkacem și Koç c. Germaniei*, nr. 6210/73, 28 noiembrie 1978.

¹⁵ *Vizgirda c. Sloveniei*, nr. 59868/08, 28 august 2018, la par. 78.

b. Alte dispoziții ale Convenției

- 27 Deși alte costuri decât cele pentru interpretare și asistență juridică nu sunt abordate în Convenție, fosta Comisie Europeană a Drepturilor Omului ("fosta Comisie"), referându-se la jurisprudența Curții privind asistența juridică, a declarat în mai multe rânduri că un sistem prin care o persoană condamnată este în principiu obligată să plătească costurile procedurii, inclusiv onorariile avocatului său din oficiu, nu este incompatibil cu articolul 6 din Convenție, cu condiția ca acest lucru să nu afecteze în mod negativ echitatea procedurii.¹⁶
- 28 În cazurile în care această posibilitate a fost luată în considerare, s-a considerat că nu a existat un astfel de impact asupra procedurilor, fie în general¹⁷, fie pentru că acuzatul a beneficiat de o apărare adecvată, indiferent dacă a dispus de mijloace suficiente în timpul procesului¹⁸, fie pentru că nu s-a demonstrat că avocatul din oficiu nu a fost în măsură să ofere acuzatului o apărare adecvată.¹⁹

¹⁶ *Mortensen c. Danemarcei* (dec.), nr. 24967/94, 15 mai 1996; *Nordigård c. Suediei* (dec.), nr. 27074/95, 4 septembrie 1996; *P.W. c. Danemarcei* (dec.), nr. 38986/97, 15 iunie 1999 și *Schrieder c. Danemarcei* (dec.), nr. 32085/96, 6 aprilie 2000.

¹⁷ *Schrieder c. Danemarcei* (dec.), nr. 32085/96, 6 aprilie 2000.

¹⁸ *Mortensen c. Danemarcei* și *P.W. c. Danemarcei* (dec.), nr. 24967/94, 15 mai 1996.

¹⁹ *Nordigård c. Suediei* (dec.), nr. 27074/95, 4 septembrie 1996.

- 29 Există, de asemenea, o serie de cazuri de urmărire penală în care faptele se refereau la o obligație de plată a cheltuielilor de judecată nespecificate, fără niciun comentariu,²⁰ precum și trei cazuri în care cheltuielile de judecată erau cele ale unei părți civile.²¹
- 30 Există un caz privind o procedură pentru fraudă în care cerința de plată a costurilor includea cele legate de un audit.²²
- 31 În plus, există o serie de cazuri în care s-a făcut referire la obligația de a plăti costuri nespecificate de urmărire penală în urma unei condamnări sau a unei absolviri absolute, fără a se face vreo observație negativă referitoare la respectarea obligațiilor care decurg din Convenție,²³ precum și unele cazuri în care acordarea unei satisfacții echitabile a inclus astfel de costuri de urmărire penală sau alte costuri nespecificate de procedură în ceea ce privește condamnarea, considerată a fi o încălcare a Convenției.²⁴

²⁰ *Sverrisson c. Islandei* (dec.), nr. 13291/87, 4 decembrie 1989; *Hatjianastasiou c. Greciei* (dec.), nr. 12945/87, 4 aprilie 1990 (nu există nicio referire la costuri în hotărârea din 16 decembrie 1992); *H. c. Austriei* (dec.), nr. 14974/89, 10 septembrie 1991; *Wirtschaft-Trend Zeitschriften-Verlagsges m.b.H. c. Austriei* (dec.), nr. 26113/95, 23 octombrie 1997; *Kadubec c. Slovaciei*, nr. 27061/95, 2 septembrie 1998; *Lauko c. Slovaciei*, nr. 26138/95, 2 septembrie 1998; *J.K. c. Slovaciei*, nr. 29021/95, 21 martie 2000; *Meyer c. Elveției* (dec.), nr. 46787/99, 13 septembrie 2001; *Siwak c. Poloniei* (dec.), nr. 51018/99, 1 iulie 2004; *Geyer c. Austriei*, nr. 69162/01, 7 iulie 2005; *Tudorache c. României*, nr. 78048/01, 29 septembrie 2005; *Krone Verlags GmbH & Co KG c. Austriei* (nr. 4), nr. 72331/01, 9 noiembrie 2006; *Hauser-Sporn c. Austriei*, nr. 37301/03, 7 decembrie 2006; *Nikowitz și Verlagsgruppe News GmbH c. Austriei*, nr. 5266/03, 22 februarie 2007; *Mihaiu c. României*, nr. 42512/02, 4 noiembrie 2008; *Georgios Papageorgiou c. Greciei* (nr. 2), nr. 21032/08, 15 octombrie 2009; *Previti c. Italiei* (dec.), nr. 45291/06, 8 decembrie 2009; *Plepi c. Albaniei și Greciei* (dec.), nr. 11546/05, 4 mai 2010; *Rinck c. Franței* (dec.), nr. 18774/09, 19 octombrie 2010; *Lacadena Calero c. Spaniei*, nr. 23002/07, 22 noiembrie 2011; *Ciesielczyk c. Poloniei*, nr. 12484/05, 26 iunie 2012; *Ioannis Papageorgiou c. Greciei*, nr. 45847/09, 24 octombrie 2013; *Bulatović c. Muntenegru*, nr. 67320/10, 22 iulie 2014 (a existat, de asemenea, un ordin de plată a „taxelor judiciare”); *Perak c. Slovaciei*, nr. 37903/09, 1 martie 2016; *Correia de Matos c. Portugaliei* [MC], nr. 56402/12, 4 aprilie 2018; *E.S. c. Austriei*, nr. 38450/12, 25 octombrie 2018; *Witkowski c. Poloniei*, nr. 21497/14, 13 decembrie 2018; *Śliwczyński și Szternel c. Poloniei* (dec.), nr. 2244/14, 29 martie 2022; *Vlahov c. Croației*, nr. 31163/13, 5 mai 2022; și *Cupial c. Poloniei*, nr. 67414/11, 9 martie 2023. În cauza *Perak*, subiectul unei acțiuni penale private inițiate de reclamant a fost obligat să plătească cheltuielile de judecată.. În cauza *Cupial*, obligarea la plata cheltuielilor de judecată nu a fost considerată ca fiind legată de constatarea unei încălcări a articolului 6 alineatul (1), pe motiv că instanțele nu și-au motivat suficient deciziile. O constatare similară a fost făcută în cauza *Almenara Alvarez c. Spaniei*, nr. 16096/08, 25 octombrie 2011, în care încălcarea constatată se referea la absența unei audieri publice.

²¹ *Zedan c. Republicii Federale Germania* (dec.), nr. 11735/85, 7 octombrie 1987; *Calvelli și Ciglio c. Italiei* [MC], nr. 32967/96, 17 ianuarie 2002 și *Perna c. Italiei* [MC], nr. 48898/99, 6 mai 2003.

²² *Holm-Hansen c. Danemarcei* (dec.), nr. 43196/98, 9 noiembrie 2000.

²³ *E. c. Regatului Unit* (dec.), nr. 12114/86, 3 decembrie 1986; *Buckley c. Regatului Unit*, nr. 20348/92, 25 septembrie 1996 (în care procedura s-a încheiat cu „absolvirea absolută” a reclamantei. O absolvire absolută este o exonerare necondiționată prin care instanța constată că a fost comisă o infracțiune, dar că orice pedeapsă a inculpatului ar fi inadecvată, iar cazul este închis.); *Bowman c. Regatului Unit* [MC], nr. 24839/94, 19 februarie 1998; *I. J. L. c. Regatului Unit*, nr. 29522/95, 19 septembrie 2000; *Howarth c. Regatului Unit*, nr. 38081/97, 21 septembrie 2000; *Doubtfire c. Regatului Unit* (dec.), nr. 31825/96, 23 aprilie 2002; *Fairfield c. Regatului Unit* (dec.), nr. 24790/04, 8 martie 2005 și *Shukla c. Regatului Unit* (dec.), nr. 2526/07, 16 iunie 2009.

²⁴ *A.D.T. c. Regatului Unit*, nr. 35765/97, 31 iulie 2000; *Igual Coll c. Spaniei*, nr. 37496/04, 10 martie 2009; *Yalçinkaya și alții c. Turciei*, nr. 25764/09, 1 octombrie 2013; *Morice c. Franței* [MC], nr. 29369/10, 23 aprilie 2015 și *Özalp c. Turciei*, nr. 48583/07, 18 iulie 2017.

- 32 Curtea a admis că simplul fapt de a impune anumite cheltuieli de judecată sau de urmărire penală unui acuzat, atunci când procedura nu se încheie nici printr-o condamnare, nici printr-o achitare, nu poate constitui în sine o încălcare a prezumției de nevinovăție.²⁵ Un punct de vedere similar a fost exprimat cu privire la o situație în care acuzații au fost lăsați să suporte toate sau o parte din cheltuielile lor de judecată în cadrul unei proceduri penale care a fost încheiată fără să se statueze asupra vinovăției, ci doar cu o descriere a unei stări de suspiciune împotriva lor.²⁶
- 33 Cu toate acestea, ar exista o încălcare a prezumției de nevinovăție în cazul în care instanța, prin emiterea unei astfel de ordonanțe, ar constata vinovăția acuzatului pe fondul cauzei, cu privire la infracțiuni pentru care acesta nu a fost condamnat în mod legal. Aceasta a fost, de exemplu, situația într-un caz în care o astfel de acordare a cheltuielilor de judecată ale persoanei care a introdus o acțiune privată²⁷ împotriva acuzatului a fost efectuată, după ce urmărirea penală s-a prescris, pe baza faptului că instanța în cauză a considerat că procedurile ar fi avut probabil succes în absența acestui obstacol procedural.²⁸
- 34 De asemenea, Curtea a stabilit că refuzul de a acorda despăgubiri pentru arestarea preventivă ca urmare a unei achitări, prin exprimarea unor suspiciuni cu privire la

²⁵ *Minelli c. Elveției*, nr. 8660/79, 25 martie 1983, la par. 34-35 și *McHugo c. Elveției* (dec.), nr. 55705/00, 12 mai 2005.

²⁶ *X. c. Republicii Federale Germania* (dec.), nr. 9531/81, 6 octombrie 1982; *Familia C. c. Elveției* (dec.), nr. 9688/82, 16 decembrie 1983 (în care s-a considerat că observația conform căreia comportamentul persoanelor în cauză a determinat deschiderea unei proceduri penale nu echivalează cu o constatare a vinovăției); *Englert c. Germaniei*, nr. 10282/83, 25 august 1987; *Lutz c. Germaniei*, nr. 9912/82, 25 august 1987; *Nölkenbockhoff c. Germaniei*, nr. 10300/83, 25 august 1987; și *B. c. Germaniei* (dec.), nr. 19070/91, 1 iulie 1992 („Comisia nu poate constata că procedurile împotriva reclamantului au fost inițiate și menținute în mod arbitrar, nici că calcularea de către instanțele germane a costurilor care trebuie rambursate a fost ilegală sau că instanțele nu au luat în considerare niciun fapt relevant”).

²⁷ În unele țări (inclusiv în Germania, Polonia și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor)), legea autorizează ca procedurile penale pentru cel puțin anumite infracțiuni să fie inițiate de persoane fizice sau organizații fără implicarea organelor de urmărire penală, deși pot exista cazuri în care acestea din urmă pot prelua astfel de proceduri.

²⁸ *Minelli c. Elveției*, nr. 8660/79, 25 martie 1983, la par. 38-40. Codul de procedură penală al cantonului prevedea că: „Partea care pierde suportă cheltuielile de judecată și plătește celeilalte părți despăgubiri pentru cheltuielile sale; o derogare de la această regulă poate fi făcută numai dacă circumstanțe speciale o justifică”. O constatare similară a fost făcută de fosta Comisie în cauza *I. și C. c. Elveției* (Rep.), nr. 10107/82, 4 decembrie 1985, la par. 65. Aceasta se referea la o urmărire penală publică, iar procedura penală a cantonului prevedea că: „cheltuielile de judecată pot fi impuse integral sau parțial persoanei achitate în cazul în care aceasta din urmă a provocat inițierea procedurii penale prin comportamentul său reprobabil sau frivol sau dacă a împiedicat desfășurarea procedurii”. De asemenea, Curtea a constatat o astfel de încălcare în cauza *Didu c. României*, nr. 34814/02, 14 aprilie 2009, în care cheltuielile de judecată au fost impuse în urma admiterii unui recurs în casație împotriva unei condamnări (ca urmare a unei achitări în primă instanță) pe baza constatării că urmărirea penală s-a prescris, procedându-se la o nouă analiză a probelor ce stăteau la baza acuzației, fără a audia încă o dată martorii și fără a-l interoga pe reclamant.

nevinovăția acuzatului, a încălcat prezumția de nevinovăție, întrucât nu mai este admisibil să se invoce astfel de suspiciuni odată ce există o hotărâre definitivă în cauză.²⁹

35 Cu toate acestea, au existat cazuri în care Curtea a solicitat mai mult decât exprimarea unor suspiciuni puternice, bazându-se pe un raționament care echivala, în esență, cu o determinare a vinovăției reclamantului fără ca acesta să fi fost „găsit vinovat în conformitate cu legea”, înainte de a fi pregătită să concluzioneze că refuzul de despăgubire în urma unei achitări era incompatibil cu prezumția de nevinovăție.³⁰

36 În plus, Curtea nu a constatat că era nerezonabil ca un solicitant care a fost achitat:

să dovedească, în ansamblu, veridicitatea afirmației sale potrivit căreia nu a existat niciodată vreun motiv de a-l suspecta în condițiile în care solicită despăgubiri în această privință. În cazul în care Curtea ar statua altfel, aceasta ar conduce la consecința absurdă de a obliga instanțele naționale să creadă *ad litteram* afirmațiile reclamantului cu privire la faptele ilicite ale statului. Instanțele naționale au fost convinse că existau probe *prima facie* pe baza cărora statul era îndreptățit să inițieze urmărirea penală împotriva reclamantului. Acesta s-a bucurat de prezumția de nevinovăție și a avut dreptul la beneficiul îndoielii în cadrul procedurilor penale. Achitarea sa s-a bazat pe faptul că probele acuzației nu au fost suficiente pentru a-l găsi vinovat dincolo de orice îndoială rezonabilă. Achitarea sa în cadrul procedurii penale nu înseamnă că a fost scutit de obligația de a-și dovedi cererea de despăgubire formulată în cadrul procedurii civile în conformitate cu normele interne aplicabile privind sarcina probei.³¹

37 Cu toate acestea, este puțin probabil ca prezumția de nevinovăție să fie considerată violată în cazul în care există un refuz de rambursare a cheltuielilor de apărare sau o cerință de a suporta orice alte cheltuieli de judecată, ca urmare a simplei întreruperi a procedurii. Acest lucru se datorează faptului că deciziile referitoare la achitare se bazează pe caracterul definitiv al hotărârii în cazurile respective, în timp ce un astfel de caracter definitiv nu există atunci când procedura este doar întreruptă.³²

38 În plus, obligarea acuzatului la plata cheltuielilor de judecată în urma unei achitări nu va încălca prezumția de nevinovăție dacă aceasta a avut loc din cauza comportamentului ilicit și reprobabil al persoanei în cauză, fără a i se imputa vinovăția unei infracțiuni.³³

²⁹ A se vedea, de exemplu, *Sekanina c. Austriei*, nr. 13126/87, 25 august 1993, par. 30; *Asan Rushiti c. Austriei*, nr. 28389/95, 21 martie 2000, par. 31; *Lamanna c. Austriei*, nr. 28923/95, 10 iulie 2001, par. 38; *Weixelbraun c. Austriei*, nr. 33730/96, 20 decembrie 2001 par. 25 și *Tendam c. Spaniei*, nr. 25720/05, 13 iulie 2010, par. 36-41.

³⁰ *Baars c. Țărilor de Jos*, nr. 44320/98, 28 octombrie 2003, par. 31 și *Del Latte c. Țărilor de Jos*, nr. 44760/98, 9 noiembrie 2004, par. 33.

³¹ *Bok c. Țărilor de Jos*, nr. 45482/06, 18 ianuarie 2011, par. 45.

³² Într-adevăr, cauzele *Englert*, *Lutz*, *Nölkenbockhoff* și *B.* menționate la nota de subsol 26 au fost distinse pe această bază. În consecință, accentul pus în cauza *Didu c. României*, nr. 34814/02, 14 aprilie 2009, după *Minelli împotriva Elveției*, nr. 8660/79, 25 martie 1983, asupra importanței de a face distincție între descrierea unei stări de suspiciune și constatarea vinovăției, aceasta din urmă fiind esențială pentru orice refuz de acordare a cheltuielilor de judecată în cazul încetării procedurii, va rămâne.

³³ Așa cum a fost situația în cauza *McHugo c. Elveției* (dec.), nr. 55705/00, 12 mai 2005, în care codul de procedură penală era al aceluiași canton ca în cauza *I. și C. c. Elveției*.

- 39 În plus, există un caz în care Curtea a considerat că cerința de a contribui cu „o sumă relativ mică” la cheltuielile de urmărire penală nu era suficientă pentru a transforma o condamnare într-o restricție disproporționată a dreptului la libertatea de întrunire pașnică în temeiul articolului 11 din Convenție.³⁴
- 40 Cu toate acestea, lipsa unor motive pertinente și suficiente, care să justifice obligarea unui reclamant la plata unei amenzi administrative și la plata cheltuielilor de judecată ale reclamantilor, în cadrul unei proceduri pentru defăimare, a determinat Curtea să concluzioneze că sancțiunea aplicată acestuia nu a răspuns, prin urmare, unei „necesități sociale imperioase”, astfel fiind încălcat articolul 10.³⁵
- 41 Într-o cauză având ca obiect obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii de amânare a executării unei pedepse cu închisoarea, Curtea a constatat că cererea sa era inadmisibilă pentru neepuizarea căilor de atac interne, întrucât reclamantul - care susținea că singurul său venit este o pensie de invaliditate - nu a furnizat informații detaliate cu privire la veniturile sale și nu a demonstrat că a solicitat fie plata eșalonată a cheltuielilor de judecată, fie scutirea de acestea din lipsă de resurse.³⁶
- 42 Posibilitatea unei reduceri substanțiale a cheltuielilor de judecată a fost invocată fără succes ca temei pentru a susține că un reclamant a încetat să mai fie o victimă a dreptului la un proces într-un termen rezonabil, deoarece autoritățile naționale nu au recunoscut nici în mod expres, nici în esență nerespectarea cerinței privind termenul rezonabil.³⁷ Cu toate acestea, Curtea a indicat că o constatare a depășirii termenului rezonabil ar trebui să conducă la o achitare, la o reducere a pedepsei, la plata unei despăgubiri sau la o reducere a cheltuielilor de judecată.³⁸

3. Recomandarea CM/Rec(2023)2

- 43 Articolul 11 din capitolul II - Proceduri judiciare din prezenta recomandare prevede că:

1. Statele membre ar trebui să ofere victimelor, care participă la procedurile penale, posibilitatea rambursării cheltuielilor suportate ca urmare a participării lor active la proceduri. Această rambursare

³⁴ *Rai și Evans c. Regatului Unit* (dec.), nr. 26258/07, 17 noiembrie 2009.

³⁵ *Boldea c. României*, nr. 19997/02, 15 februarie 2007. A existat o constatare similară în *cauza Bosev c. Bulgariei*, nr. 62199/19, 4 iunie 2024. A se vedea, de asemenea, *Niculescu-Dellakeza c. României*, nr. 5393/04, 26 martie 2013, în care cerința de a plăti despăgubiri și cheltuieli de judecată în cadrul unei urmăriri penale pentru defăimare a contribuit la constatarea unei încălcări a articolului 10.

³⁶ *Mędrzycki c. Poloniei* (dec.), nr. 31672/17, 2 iulie 2019, la par. 47.

³⁷ *Wejrup c. Danemarcei* (dec.), nr. 49126/99, 7 martie 2002.

³⁸ *Werz c. Elveției*, nr. 22015/05, 17 decembrie 2005, la par. 45.

va avea loc în conformitate cu rolul victimelor în cadrul sistemului de justiție penală relevant și ar trebui să se refere, cel puțin, la cheltuielile aferente acțiunilor pe care o victimă este obligată să le întreprindă, cum ar fi depunerea de probe în calitate de martor.³⁹

- 44 După cum se precizează în [Expunerea de motive](#) care însoțește recomandarea, scopul acestei dispoziții este că:

victimele nu ar trebui să fie împovărate cu cheltuieli generate de activitățile organelor de aplicare a legii și de justiție penală. Acest lucru se referă, de exemplu, la victimele care sunt chemate să depună mărturie într-un caz penal.

- 45 Deși dispoziția prevede în mod clar că victimele trebuie să fie rambursate pentru astfel de cheltuieli, recomandarea nu indică de la cine ar trebui să se obțină rambursarea sau dacă există limite în ceea ce privește natura cheltuielilor în cauză - referându-se doar la „cheltuieli de buzunar pentru a se conforma solicitărilor sau cerințelor organelor de aplicare a legii și de justiție penală” sau la suma recuperabilă.

4. Concluzie

- 46 Atât Avizul Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (2012)⁷, cât și Recomandarea CM/Rec(2023)2 recunosc că ar trebui să existe posibilitatea recuperării costurilor de către autorități și, respectiv, de către victime. Cu toate acestea, niciuna dintre acestea nu detaliază procesul de obținere a recuperării și nici în ceea ce privește persoana sau organismul de la care ar trebui să se solicite recuperarea. Cu toate acestea, ambele reflectă un consens european clar conform căruia posibilitatea de a recupera costurile suportate în desfășurarea procedurilor penale este, în principiu, un obiectiv legitim.
- 47 Legitimitatea acestui obiectiv nu este pusă în discuție de Convenție sau de jurisprudența Curții. Însă, acestea se concentrează asupra limitelor oricărei recuperări care poate fi obținută de la acuzat.
- 48 În primul rând, jurisprudența Curții arată în mod clar că recuperarea de la acuzat a cheltuielilor legate de interpretare în cadrul procedurii cu pricina, nu este niciodată compatibilă cu articolul 6 alineatul (3) litera (e) din Convenție.
- 49 Pe de altă parte, Curtea nu consideră că, în pofida articolului 6 alineatul (3) litera (c) din Convenție, recuperarea cheltuielilor de judecată aferente asistenței juridice acordate după încheierea procedurii este, în principiu, inadmisibilă. Cu toate acestea, trebuie să se

³⁹ Paragraful (2) se referă la restituirea către victime a bunurilor recuperabile care sunt confiscate în cursul procedurilor penale.

ține seama de impactul potențial al unei astfel de recuperări asupra caracterului echitabil al acestei proceduri, precum și de capacitatea de a plăti suma în cauză.

- 50 Chestiunea echității ar putea fi, de asemenea, considerată relevantă de către Curte în cazul costurilor, altele decât cele pentru interpretare sau asistență juridică.
- 51 În plus, Curtea consideră că refuzul de a permite recuperarea cheltuielilor de către un acuzat ar putea, în anumite circumstanțe, să încalce prezumția de nevinovăție.
- 52 În plus, impunerea unui acuzat a obligației de a plăti cheltuielile de judecată ar putea fi un factor care să conducă la concluzia Curții că o condamnare reprezintă o încălcare a anumitor alte drepturi prevăzute de Convenție.
- 53 În sfârșit, reducerea sumei datorate de un acuzat ar putea fi un factor de remediere a încălcării dreptului de a fi judecat într-un termen rezonabil.

C. PREZENTAREA GENERALĂ A PRACTICILOR

- 54 Din jurisprudența Curții reiese că un număr mare de state membre ale Consiliului Europei⁴⁰ au norme și abordări privind recuperarea cheltuielilor de judecată - în sensul că acestea sunt solicitate atât de la persoana care a făcut obiectul unei urmăriri penale, cât și de către persoana înseși - care au dat naștere, într-o anumită măsură, unor preocupări cu privire la compatibilitatea aplicării lor în anumite cazuri cu cerințele Convenției. Aceasta nu exclude, desigur, existența unor astfel de norme și abordări similare sau diferite în alte state membre, a căror aplicare nu a fost încă contestată în fața Curții.
- 55 În afară de întrebarea dacă pot fi recuperate de la un acuzat costurile de interpretare și de asistență juridică, pentru care statele membre ar trebui să respecte cerințele Convenției care au fost elaborate de Curte, există, sau a existat, o recuperare a costurilor constatată în cauzele aflate pe rolul Curții de către statele membre, în ceea ce privește costurile de urmărire penală și, mai general, costurile judiciare, dar fără a oferi detalii cu privire la ceea ce au presupus aceste costuri, cu excepția unui caz în care acestea se refereau la colectarea anumitor probe (și anume, un audit al activităților comerciale).
- 56 În cel puțin unele cazuri, obligația unui acuzat de a plăti cheltuielile de urmărire penală și/sau de judecată a fost condiționată de posibilitatea de a le plăti în rate sau chiar de a le anula din cauza insolvenței sale. Reduceri ale sumei datorate au avut loc, de asemenea,

⁴⁰ Și anume Austria, Croația, Danemarca, Franța, Islanda, Italia, Muntenegru, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Spania, Elveția și Regatul Unit.

atunci când anumite aspecte ale procedurii în cauză au fost marcate de o încălcare a unor elemente ale dreptului la un proces echitabil, fără a vicia însăși condamnarea.

- 57 De asemenea, în unele cazuri, a existat o recuperare a costurilor atunci când urmărirea penală a fost inițiată de o persoană fizică, mai degrabă decât de un procuror sau de un alt organism public. În plus, s-a constatat că un acuzat nu a putut întotdeauna să își recupereze cheltuielile de judecată în cazul în care a existat fie o încetare a procedurii, fie a fost achitat.
- 58 Numai în câteva cazuri poate fi găsit textul particular al dispozițiilor legislative relevante.⁴¹ În plus, nu este neapărat adevărat că textele citate de Curte sunt cele care sunt încă în vigoare. Din păcate, nu pare să existe studii naționale sau comparative privind practica recuperării cheltuielilor de judecată accesibile online. În plus, o căutare online nu a permis să se găsească cadrul juridic privind recuperarea cheltuielilor decât pentru o parte a unui stat membru, și anume pentru Anglia și Țara Galilor din Regatul Unit.⁴² Cu toate acestea, este puțin probabil ca situația din statele membre să fie radical diferită de cea constatată în cauzele aflate pe rolul Curții, chiar dacă lipsesc detaliile concrete.
- 59 Cu toate acestea, o imagine complet nuanțată a abordării urmate în diferite jurisdicții din cadrul Consiliului Europei poate fi obținută numai prin examinarea mai detaliată a abordării a patru dintre statele membre care au fost implicate în proceduri în fața Curții Europene. În acest scop, următoarea analiză a celor patru state alese - Germania, Polonia, România și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) - poate fi considerată ca oferind atât o imagine detaliată, cât și rezonabil-reprezentativă a poziției în diferite tradiții juridice ale continentului.

D. GERMANIA

1. Considerații generale

- 60 Recuperarea costurilor este reglementată în principal de Codul de procedură penală (Strafprozeßordnung - StPO) și de Legea privind remunerarea și compensarea judiciară

⁴¹ Și anume, în cauza *Bok c. Țărilor de Jos*, nr. 45482/06, 18 ianuarie 2011; *Englert c. Germaniei*, nr. 10282/83, 25 august 1987; *Lutz c. Germaniei*, nr. 9912/82, 25 august 1987; *Mędrzycki c. Poloniei* (dec.), nr. 31672/17, 2 iulie 2019; *Minelli c. Elveției*, nr. 8660/79, 25 martie 1983; *Nölkenbockhoff c. Germaniei*, nr. 10300/83, 25 august 1987; *Sekanina c. Austriei*, nr. 13126/87, 25 august 1993 și *Zedan c. Republicii Federale Germania* (dec.), nr. 11735/85, 7 octombrie 1987.

⁴² Disponibil la <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/costs>.

(Gesetz über die Vergütung von Sachverständigen, Dolmetscherinnen, Dolmetschern, Übersetzerinnen und Übersetzern sowie die Entschädigung von ehrenamtlichen Richterinnen, ehrenamtlichen Richtern, Zeuginnen, Zeugen und Dritten (Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz - JVEG), dar sunt relevante și anumite dispoziții din Codul de procedură civilă.

- 61 Dispozițiile relevante din Codul de procedură penală au fost revizuite ultima dată în 2015 prin Legea privind reforma drepturilor victimelor (BGBl. I p. 2525), ceea ce a condus la stipularea în ultima teză a articolului 465 alineatul (2) că acuzatul poate fi scutit de unele sau de toate costurile unui asistent psihosocial desemnat în cazul în care obligația de a le suporta ar fi inechitabilă. Nu sunt planificate alte revizuri.
- 62 Costurile pot fi recuperate de către părțile la procedură, și anume acuzatul,⁴³ Trezoreria (care este responsabilă în caz contrar de cheltuielile de urmărire penală, inclusiv de remunerarea experților și martorilor și de costurile de numire a unui traducător sau interpret pentru acuzat), un procuror privat, un procuror accesoriu privat (și anume, victimele și rudele lor în anumite circumstanțe)⁴⁴, o persoană care își revendică drepturile în cadrul procedurii de aderare, terții implicați⁴⁵, o persoană care face obiectul unei

⁴³ Acesta include, în sensul prezentului document, o persoană juridică sau o asociație căreia i se aplică o amendă reglementară; Articolul 472b din Codul de procedură penală.

⁴⁴ Articolul 395 din Codul de procedură penală prevede că: „1) Oricine este vătămat de un act ilegal în temeiul la 1. articolele 174-182 și 184i-184k din Codul penal, 2. articolele 211 și 212 din Codul penal, în cazul în care este vorba despre o tentativă, 3. articolele 221, 223-226a și 340 din Codul penal, 4. articolele 232 și 239 din Codul penal, precum și articolele 232-238, articolul 239 alineatul (3), articolele 239a și 239b și articolul 240 alineatul (4) din Codul penal, 5. articolul 4 din Legea privind protecția civilă împotriva actelor violente și a hărțuirii (Gewaltschutzgesetz), 6. articolul 142 din Legea privind brevetele de invenție, articolul 142 din Legea privind brevetele, articolul 25 din Legea privind modelele de utilitate, articolul 10 din Legea privind protecția semiconductoarelor, articolul 39 din Legea privind protecția soiurilor de plante, articolele 143-144 din Legea privind mărcile, articolele 51 și 65 din Legea privind desenele și modelele, articolele 106-108b din Legea privind drepturile de autor, articolul 33 din Legea privind dreptul de autor al operelor de artă plastică și al fotografiilor, articolul 16 din Legea împotriva concurenței neloiale și articolul 23 din Legea privind protecția secretelor comerciale, se poate alătura unei urmăriri penale sau unei cereri în cadrul unei proceduri de arestare preventivă în calitate de procuror accesoriu privat. (2) Același drept îl au și persoanele 1. ai căror copii, părinți, frați, soț sau partener de viață au fost uciși printr-o faptă ilicită sau 2. care, printr-o cerere de hotărâre judecătorească (articolul 172), au inițiat preferința de acuzare publică. (3) Oricine este vătămat printr-o altă faptă ilicită, în special una prevăzută la articolele 185-189, articolul 229, articolul 244 (1) nr. 3 și (4), articolele 249-255 și articolul 316a din Codul penal, se poate alătura urmării penale în calitate de procuror accesoriu privat dacă, din motive specifice, în special din cauza consecințelor grave ale faptei, acest lucru este considerat necesar pentru protejarea intereselor sale. (4) Alăturarea este admisibilă în orice stadiu al procedurii. De asemenea, aceasta poate fi efectuată, după pronunțarea hotărârii, în scopul de a exercita o cale de atac după pronunțarea hotărârii. (5) Dacă urmărirea penală este limitată în temeiul articolului 154a, acest lucru nu afectează dreptul de a se alătura urmării penale în calitate de procuror accesoriu privat. În cazul în care procurorul accesoriu privat este admis la procedură, o limitare în temeiul articolului 154a alineatul (1) sau (2) nu se aplică în măsura în care privește urmărirea penală accesorie privată”.

⁴⁵ Articolul 403 din Codul de procedură penală prevede că: „Persoana vătămată sau moștenitorul acesteia poate, în cadrul procedurii penale, să formuleze o pretenție patrimonială împotriva inculpatului care decurge din infracțiune, în cazul în care pretenția intră în competența instanțelor ordinare și nu este încă pendinte în fața unei alte instanțe,

hotărâri de confiscare, dar care nu este acuzatul, o parte la aspectul de confiscare al procedurii în calitate de parte accesorie și o persoană care a devenit parte la aspectul de confiscare al procedurii în calitate de parte accesorie.

- 63 Costurile pot fi recuperate de la acuzat, de la Trezorerie, de la persoanele care fac denunțuri neglijente sau intenționat false, de la persoanele care retrag cererea de urmărire penală și de la acuzatorii privați.

2. Recuperarea de la acuzat

- 64 Poziția generală privind suportarea costurilor de către acuzat este reglementată de secțiunea 465 din Codul de procedură penală. Astfel, în conformitate cu această dispoziție, acuzatul va suporta - sub rezerva excepțiilor analizate mai jos - cheltuielile de judecată în măsura în care acestea au fost cauzate de procedurile pentru o infracțiune pentru care a fost condamnat sau pentru care a fost dispusă o măsură de reeducare și prevenire împotriva sa (inclusiv în cazul în care i s-a dat un avertisment cu amânarea executării pedepsei sau instanța a renunțat la impunerea unei sancțiuni).
- 65 În conformitate cu articolul 466 din Codul de procedură penală, coacuzatii răspund solidar pentru cheltuielile în cazul în care au fost condamnați sau în cazul cărora s-a dispus o măsură de reeducare și prevenire pentru aceeași infracțiune. Cu toate acestea, acest lucru nu se aplică costurilor care decurg din serviciile unui apărător desemnat din oficiu sau ale unui interpret și costurilor aferente executării, plasării provizorii sau arestului preventiv, precum și cheltuielilor care decurg din anchetele îndreptate exclusiv împotriva unuia dintre coacuzati.
- 66 În plus, există o serie de dispoziții prin care alte costuri pot fi recuperate de la acuzat.
- 67 În primul rând, în conformitate cu articolul 464c din Codul de procedură penală, cheltuielile efectuate pentru un interpret sau un traducător care a fost chemat pentru acuzații care nu vorbesc limba germană sau care au deficiențe de auz sau de vorbire, le vor fi imputate acestora în măsura în care au generat în mod inutil astfel de cheltuieli, prin omisiune culpabilă sau în alt mod culpabil.
- 68 În al doilea rând, în conformitate cu articolul 471 alineatul (1) din Codul de procedură penală, o persoană condamnată în cadrul unei proceduri desfășurate prin acuzarea privată trebuie, de asemenea, să ramburseze procurorului privat cheltuielile necesare suportate. Cu toate acestea, există, de asemenea, dispoziții privind repartizarea

în cadrul unei proceduri în fața instanței locale, indiferent de valoarea obiectului litigiului. Alte persoane care au formulat o astfel de cerere au același drept”.

cheltuielilor de judecată și a cheltuielilor necesare ale părților sau imputarea acestor cheltuieli uneia dintre părți în cazul în care cererea procurorului privat a fost admisă doar parțial, procedura a fost încheiată pe motiv de lipsă de gravitate a faptei sau au fost formulate acuzații reciproce.

- 69 În al treilea rând, în temeiul articolului 472 din Codul de procedură penală, acuzații pot fi obligați să suporte cheltuielile necesare ale unui procuror accesoriu privat⁴⁶ în cazul în care sunt condamnați pentru o infracțiune care afectează procurorul accesoriu privat respectiv. În plus, aceste cheltuieli pot fi, de asemenea, suportate, integral sau parțial, de către acuzat în cazul în care instanța pune capăt procedurii în temeiul unei dispoziții care permite acest lucru la discreția sa, în măsura în care acest lucru este echitabil din motive speciale.⁴⁷
- 70 În al patrulea rând, în conformitate cu articolul 472a din Codul de procedură penală, acuzatul poate fi obligat să suporte atât cheltuielile speciale efectuate în cadrul procedurii de aderare, în cazul în care a fost admisă o cerere de introducere a revendicării proprietății, cât și cheltuielile necesare ale reclamantului.⁴⁸
- 71 În al cincilea rând, în temeiul articolului 472b din Codul de procedură penală, acuzatul poate fi obligat să suporte cheltuielile necesare ale terților implicați în cazul în care a fost emis un ordin de confiscare, distrugere sau inutilizare a unui obiect sau de eliminare a unei situații care este ilegală și ar fi echitabil să se procedeze astfel.
- 72 În al șaselea rând, în conformitate cu articolul 473a din Codul de procedură penală, orice acuzat care a solicitat să se pronunțe într-o decizie separată cu privire la legalitatea unei măsuri de investigare sau a executării acesteia poate fi obligat să suporte costurile și cheltuielile necesare ale părților în cazul în care măsura sau executarea acesteia nu este considerată ilegală.⁴⁹

⁴⁶ Procurorul accesoriu privat este termenul utilizat pentru anumite persoane vătămate care sunt în măsură să participe la procedură. Aceste persoane vor fi victime ale anumitor infracțiuni (inclusiv abuzul sexual asupra copiilor, violul, agresiunea sexuală și traficul de persoane) și ale altor infracțiuni cu consecințe deosebit de grave, precum și rudele acestor victime care au decedat. Dreptul la urmărire penală accesorie privată conferă victimei dreptul de a consulta dosarul fără a demonstra un interes legitim, precum și o serie de alte drepturi legate de desfășurarea procedurii; a se vedea [urmărire penală accesorie privată](#).

⁴⁷ Aceste dispoziții se aplică, de asemenea, (a) cheltuielilor necesare care au apărut pentru o persoană îndreptățită să se alăture procedurii în calitate de procedură accesorie privată în exercitarea drepturilor prevăzute la articolul 406h și (b) cheltuielilor necesare ale procurorului privat în cazul în care parchetul a preluat urmărirea penală.

⁴⁸ „Costurile speciale” în sensul secțiunii 472a se referă la costurile și cheltuielile suplimentare speciale (adică, de asemenea, excluse) ale procedurii de aderare suportate pentru partea din creanță care a fost acordată.

⁴⁹ Această obligație se va aplica oricărui solicitant al unei astfel de hotărâri și nu numai acuzatului. În plus, în cazul în care măsura sau executarea acesteia sunt considerate ilegale, Trezoreria trebuie să suporte costurile și cheltuielile necesare ale părților.

3. Recuperarea de către acuzat

- 73 Articolele 467, 467a și 468 din Codul de procedură penală reglementează măsura în care acuzații își pot recupera costurile și cheltuielile de la Trezorerie în cazul achitării lor, sau al nepornirii sau încetării procedurilor penale împotriva lor.
- 74 Astfel, în conformitate cu articolele 467 și 467a din Codul de procedură penală, cheltuielile necesare ale acuzatului (precum și cheltuielile Trezoreriei) vor fi în mod normal suportate de Trezorerie în cazul în care acuzatul este achitat, se refuză deschiderea procedurii împotriva sa, procedura este încheiată sau procurorul public retrage acuzațiile și încheie procedura.⁵⁰
- 75 Dar, acest lucru este supus mai multor excepții.
- 76 În primul rând, cheltuielile necesare ale acuzatului nu vor fi puse în sarcina Trezoreriei, în măsura în care acestea au fost cauzate de culpa sa. În plus, în astfel de circumstanțe, costurile procedurii vor fi puse în sarcina acestuia.
- 77 În al doilea rând, cheltuielile necesare ale acuzatului nu vor fi suportate de către Trezorerie în cazul în care acesta a determinat formularea acuzațiilor publice prin depunerea unui denunț în care a pretins că a comis infracțiunea pentru care a fost ulterior pus sub acuzare. În plus, instanța poate să nu impute aceste cheltuieli Trezoreriei în cazul în care (a) acuzatul a determinat formularea acuzațiilor publice prin autoincriminarea sa falsă cu privire la aspecte esențiale sau prin declarații ulterioare contradictorii sau prin ascunderea unor circumstanțe esențiale exoneratoare, deși a făcut o declarație ca răspuns la acuzație sau (b) nu a fost condamnat pentru o infracțiune numai din cauza unui impediment procedural.
- 78 În al treilea rând, instanța poate să nu impute cheltuielile necesare ale acuzatului Trezoreriei în cazul în care procedura a fost încheiată în temeiul unei dispoziții care permite acest lucru la discreția instanței.
- 79 În cele din urmă, cheltuielile necesare ale acuzatului nu vor fi imputate Trezoreriei în cazul în care procedura este încheiată cu efect definitiv după o încetare provizorie anterioară.

⁵⁰ În cazul în care parchetul retrage acuzațiile publice și pune capăt procedurii, cheltuielile necesare pot fi, de asemenea, imputate, în conformitate cu articolul 467a alineatul (2), părților la procedurile de confiscare, părților accesorii în cadrul procedurilor penale și unei persoane juridice sau asociații.

- 80 În plus, în conformitate cu articolul 468, în cazul schimbului reciproc de insulte - și anume, în cazurile care implică răspunsul la fața locului la o insultă (orice atac la adresa onoarei altei persoane prin exprimarea propriului dispreț sau lipsă de respect) - instanța poate, la discreția sa, să dispună ca acuzatul (fie unul, fie ambii dintre cei care au schimbat insulte) să plătească integral sau parțial cheltuielile de judecată sau să se abțină complet de la impunerea acestora. În astfel de cazuri, acuzatul trebuie să suporte propriile cheltuieli.⁵¹
- 81 În plus, există dispoziții privind recuperarea cheltuielilor necesare ale acuzatului în cazul în care o persoană face un denunț neglijent sau intenționat neadevărat, în cazul retragerii cererii de punere în mișcare a urmăririi penale, în cazul unei achitări sau al încetării procedurilor în cadrul unei acțiuni penale private.
- 82 Astfel, articolul 469 alineatul (1) din Codul de procedură penală prevede imputarea cheltuielilor necesare ale acuzatului persoanei care a determinat declanșarea procedurii, chiar și fără intervenția instanței, printr-un denunț fals privind o infracțiune, făcut cu intenție sau din imprudență.
- 83 În mod similar, în conformitate cu secțiunea 470 din Codul de procedură penală, în cazul în care procedura se încheie ca urmare a retragerii cererii de urmărire penală, cheltuielile necesare ale acuzatului trebuie suportate de persoana care a depus cererea.
- 84 În plus, în conformitate cu articolul 471 alineatele (2)-(4) din Codul de procedură penală, un procuror privat trebuie să suporte cheltuielile necesare ale acuzatului în cazul în care acuzațiile împotriva acestuia sunt respinse, acuzatul este achitat sau procedura este încheiată.⁵² Nu există excepții echivalente pentru recuperarea de către acuzat în cazul urmăririlor penale private cu cele prevăzute la punctele 76-79 de mai sus, cu privire la urmăririle penale publice.

4. Recuperarea de la alții

- 85 În afară de acuzat, Trezoreria poate recupera costul procedurilor de la:

(a) persoanele care fac denunțuri neglijente sau intenționat false;⁵³

⁵¹ Articolul 199 din Codul penal german prevede că: „În cazul în care o insultă a fost urmată de un răspuns imediat printr-o insultă similară, instanța poate dispune la renunțarea aplicării pedepsei pentru unul sau ambii făptuitori”.

⁵² În conformitate cu articolul 471 alineatul (4), mai mulți procurori privați răspund solidar.

⁵³ Articolul 469.

- (b) persoana care retrage cererea de urmărire penală;⁵⁴
- (c) un procuror privat, în cazul în care acuzațiile împotriva acuzatului sunt respinse, acuzatul este achitat sau procedura este încheiată;⁵⁵
- (d) persoanele care formulează o cerere în cadrul procedurilor de aderare;⁵⁶
- (e) anumite persoane terțe implicate;⁵⁷ și
- (f) persoanele care au solicitat o hotărâre separată cu privire la legalitatea unei măsuri de investigare sau a executării acesteia în cazul în care acestea nu au fost considerate ilegale.⁵⁸

5. Definiția costurilor

86 Articolul 464a din Codul de procedură penală definește, în termeni relativ largi, atât costurile procedurilor, cât și cheltuielile necesare ale unei părți, în scopul recuperării acestora.

87 Astfel, costurile procedurilor sunt definite ca incluzând:

taxele și cheltuielile Trezoreriei. Acestea includ, de asemenea, costurile aferente pregătirii acuzației publice și costurile de executare a unei consecințe juridice a infracțiunii. Costurile unei cereri de redeschidere a procedurii încheiate printr-o hotărâre definitivă includ, de asemenea, costurile de pregătire a redeschiderii procedurii (articolele 364a și 364b), în măsura în care acestea sunt cauzate de o cerere din partea persoanei condamnate.⁵⁹

88 Ca atare, aceasta acoperă toate cheltuielile efectuate pentru clarificarea implicării acuzatului în infracțiune și pentru arestarea acestuia, inclusiv costurile suportate de poliție (de exemplu, costurile de determinare a alcoolemiei și monitorizarea telefonică cu costurile interpreților), cheltuielile suportate pentru remunerarea reprezentanților desemnați de judecător și cheltuielile apărătorilor din oficiu. Cu toate acestea, nu sunt incluse nici salariile judecătorilor și ale ofițerilor de poliție implicați în proceduri, nici cele ale procurorilor care întocmesc rechizitoriile.

89 Cheltuielile necesare ale unei părți, un termen care include acuzatul și alte persoane implicate în procedură, altele decât acuzarea și instanța, includ:

⁵⁴ Articolul 470.

⁵⁵ Articolul 471 alineatele (2) și (3).

⁵⁶ Articolul 472a (2)

⁵⁷ Articolul 472b); persoane, altele decât acuzatul, implicate în proceduri în care se emite un ordin de confiscare, de rezervare a confiscării, de distrugere sau inutilizare a unui obiect sau de eliminare a unei situații ilegale și persoane juridice sau asociații cărora li se aplică o amendă reglementară.

⁵⁸ Articolul 473a

⁵⁹ Articolul 464a.

1. despăgubiri pentru pierderea inevitabilă de timp în conformitate cu dispozițiile aplicabile despăgubirii martorilor și
2. onorariile și cheltuielile unui avocat, în măsura în care acestea trebuie rambursate în conformitate cu articolul 91 alineatul (2) din Codul de procedură civilă.

- 90 Stabilirea și evaluarea ulterioară cu privire la cine trebuie să suporte costurile și cheltuielile necesare, precum și suma pe care o parte trebuie să o ramburseze altei părți este, în temeiul articolelor 464 și, respectiv, 464b din Codul de procedură penală, de competența exclusivă a instanței care pronunță hotărârea sau încheie procedura, suma fiind evaluată la cererea unei părți, și anume, cererea părții în cauză este prezentată și soluționată în momentul pronunțării hotărârii sau al încheierii procedurii. Prin urmare, nu se pune problema unui termen limită pentru solicitarea recuperării.
- 91 În acest din urmă scop, în conformitate cu articolul 464d din Codul de procedură penală, cheltuielile de trezorerie și cheltuielile necesare ale părților pot fi împărțite în fracțiuni.

6. Limitări privind recuperarea

- 92 La stabilirea cuantumului cheltuielilor de judecată care trebuie suportate de acuzat, trebuie avut în vedere faptul că, întrucât articolul 465 alineatul (1) din Codul de procedură penală prevede că acuzații trebuie să suporte cheltuielile de judecată numai în măsura în care acestea au fost suportate în cadrul procedurilor pentru infracțiunile pentru care au fost condamnați sau pentru care s-a dispus o măsură disciplinară împotriva lor, nu va exista nicio obligație în ceea ce privește acuzațiile care nu au condus la niciunul dintre cele două rezultate.
- 93 În plus, articolul 465 alineatul (2) prevede că:
- În cazul în care cheltuielile specifice au fost cauzate de investigațiile efectuate pentru a clarifica anumite circumstanțe incriminatoire sau exoneratoare și dacă rezultatul acestor investigații a fost în favoarea acuzatului, instanța impută cheltuielile, parțial sau integral, Trezoreriei, în cazul în care ar fi inechitabil să le impute acuzatului. Acest lucru se aplică în special în cazul în care pârâul nu este condamnat pentru părți distincte și separabile ale unei infracțiuni sau nu este condamnat pentru una sau mai multe dintre multiplele încălcări ale legii. Propozițiile 1 și 2 se aplică în mod corespunzător cheltuielilor necesare ale acuzatului. Instanța poate dispune renunțarea, parțială sau totală, la majorarea taxelor judiciare în cazurile în care a fost desemnat un asistent psihosocial, în cazul în care ar fi inechitabil să se impună aceste taxe acuzatului.
- 94 În plus, în conformitate cu articolul 465 alineatul (3), masa succesorală a unei persoane condamnate nu este răspunzătoare pentru costuri în cazul în care persoana respectivă decedează înainte de intrarea în vigoare a hotărârii.

- 95 În general, în afară de articolul 465 alineatul (2), nu există limite privind costurile care trebuie suportate de un acuzat.
- 96 Cu toate acestea, anumite dispoziții supun, de asemenea, stabilirea sumei recuperabile unor considerente de tratament echitabil. Este posibil ca sexul sau situația personală (de exemplu, venitul, numărul de persoane aflate la întreținere, handicapul, starea de sănătate, statutul social și vulnerabilitatea) a acuzatului să constituie un factor în această privință, însă nu există nicio referire specifică la acest aspect. În mod similar, deși nu există nicio dispoziție explicită privind reducerea sumelor recuperabile din cauza unor deficiențe în procesul de judecată care nu viciază o condamnare, nu este imposibil ca acest lucru să fie relevant pentru a determina dacă o cerință de plată a fost sau nu echitabilă.
- 97 Astfel, deși în urma retragerii cererii de urmărire penală există posibilitatea, în temeiul articolului 470 din Codul de procedură penală, de a imputa cheltuielile de judecată și cheltuielile necesare persoanelor implicate, în măsura în care acestea și-au declarat disponibilitatea de a plăti către Trezorerie, acestea pot fi imputate Trezoreriei în cazul în care ar fi inequitabil să le impute.
- 98 De asemenea, în conformitate cu articolul 472 din Codul de procedură penală, cheltuielile necesare suportate de procurorul accesoriu privat pentru asistență psihosocială în cadrul procedurilor judiciare pot fi imputate acuzatului numai în limita sumei cu care taxele judiciare ar fi majorate în cazul în care asistentul psihosocial ar fi numit. Obligația de plată a cheltuielilor necesare poate fi anulată, în totalitate sau parțial, dacă ar fi inequitabil ca aceste cheltuieli să fie puse în sarcina acuzatului.. În plus, după cum s-a menționat deja, în cazul în care instanța pune capăt procedurii în temeiul unei dispoziții care permite acest lucru la discreția instanței, aceasta poate imputa cheltuielile necesare ale procurorului accesoriu privat, în totalitate sau parțial, acuzatului, în măsura în care acest lucru este echitabil din motive speciale.
- 99 În mod similar, în conformitate cu articolul 472a din Codul de procedură penală, instanța are libertatea de a decide cine trebuie să suporte cheltuielile sale și cheltuielile necesare suportate de părți în cazul în care nu se pronunță cu privire la o cerere de procedură de aderare, o parte din creanța solicitantului nu este acordată sau cererea este retrasă. Cu toate acestea, în conformitate cu această dispoziție, cheltuielile judiciare pot fi, de asemenea, puse în sarcina Trezoreriei, în cazul în care ar fi inequitabil ca acestea să fie puse în sarcina părților.
- 100 În plus, în conformitate cu articolul 472b din Codul de procedură penală, cheltuielile necesare ale unei alte persoane implicate în emiterea unui ordin de confiscare, de rezervare a confiscării, de distrugere sau de scoatere din uz a unui obiect

sau de înlăturare a unei situații ilegale, pot fi puse în sarcina acuzatului numai dacă acest lucru este echitabil.

101 În principiu, capacitatea acuzatului de a plăti costurile și cheltuielile nu este luată în considerare în decizia instanței privind obligația de plată a acestora. Cu toate acestea, acest lucru poate fi luat în considerare la o dată ulterioară, atunci când cheltuielile sunt executate silit de către agentul de cheltuieli de judecată. Astfel, pentru a evita acțiuni de executare inutile, agentul de cheltuieli de judecată se poate abține de la evaluarea costurilor în cazul în care incapacitatea permanentă a persoanei condamnate de a plăti costurile este evidentă sau persoana condamnată locuiește permanent într-un loc în care este puțin probabil ca recuperarea să aibă succes. Funcționarul responsabil de stabilirea costurilor este, de obicei, un funcționar public din cadrul serviciului judiciar superior sau intermediar sau un angajat comparabil. Auditorul districtual este responsabil de supravegherea evaluării costurilor. În cazul în care o cerere de reducere a costurilor nu este acceptată, aceasta trebuie tratată ca o cale de atac specială împotriva evaluării costurilor de către funcționarul responsabilul, urmând a fi soluționată de instanță.

7. Control judiciar, asistență juridică și executare

102 Sub rezerva a două excepții, deciziile privind recuperarea costurilor pot fi atacate.

103 Astfel, articolul 464 alineatul (3) din Codul de procedură penală prevede o astfel de posibilitate ca urmare a deciziei instanței privind costurile și cheltuielile necesare. Cu toate acestea, în conformitate cu articolul 467a alineatul (3) din Codul de procedură penală, deciziile privind impunerea cheltuielilor necesare în cazul în care parchetul retrace acuzațiile publice sau pune capăt procedurii nu sunt contestabile. Aceasta este, de asemenea, poziția în temeiul articolului 469 alineatul (3) în ceea ce privește impunerea cheltuielilor unei persoane care face denunțuri neglijente sau intenționat false.

104 Nu există nicio dispoziție specifică privind disponibilitatea asistenței judiciare în cadrul procedurilor de stabilire a recuperării costurilor și cheltuielilor, dar întrucât acestea sunt un element al procedurilor penale în ansamblu, părțile care au dreptul la asistență judiciară (inclusiv acuzatul) vor beneficia de aceasta în cazul în care există o astfel de constatare.

105 În afară de cerința de plată a dobânzii prevăzută la articolul 464b din Codul de procedură penală, nu există consecințe pentru un acuzat care nu plătește costurile a căror recuperare a fost ordonată (de exemplu, majorarea pedepsei). În temeiul acestei dispoziții, instanța poate declara că trebuie plătită dobândă pentru costurile și cheltuielile evaluate, cu efect din momentul depunerii unei cereri de evaluare a acesteia. Executarea

cheltuielilor de judecată este reglementată de dispozițiile Codului de procedură civilă, astfel încât măsurile de executare care sunt posibile în alte condiții (în special sechestrarea) vor fi aplicabile. În plus, de îndată ce a fost emisă o hotărâre de aplicare a unei sancțiuni, poate fi dispusă o măsură de înghețare a activelor, pentru a garanta creanțele statului rezultate din cheltuielile anticipate ale procedurilor penale.

106 Există, de asemenea, dispoziții specifice în articolul 473 din Codul de procedură penală, care reglementează costurile căilor de atac retrase sau nereușite, precum și costurile pentru restabilirea status quo ante.

107 Astfel, persoana a cărei cale de atac a fost retrasă sau a fost respinsă, va suporta cheltuielile de exercitare a acesteia. În cazul în care este vorba despre acuzat, acesta va trebui să achite, de asemenea, cheltuielile necesare suportate de procurorul accesoriu privat sau de persoana autorizată să se alăture procedurii în această calitate. Pe de altă parte, cheltuielile necesare ale acuzatului vor fi puse în sarcina acestor procurori în cazul în care numai aceștia au introdus sau au exercitat calea de atac în apel.

108 În plus, cheltuielile necesare ale acuzatului vor fi suportate de Trezorerie, în cazul în care parchetul introduce calea de atac în apel în detrimentul acestuia, sau în cazul în care calea de atac a fost introdusă în beneficiul acuzatului și a avut succes. De asemenea, cheltuielile necesare ale unei părți care a limitat calea de atac la anumite puncte ale plângerii, care au fost acceptate, vor fi suportate de Trezorerie. Mai mult, în cazul în care calea de atac a apelului are succes parțial, instanța este obligată să reducă onorariile și să impute costurile, parțial sau integral, Trezoreriei, în cazul în care ar fi inechitabil să impute aceste costuri părților, iar acest lucru se aplică în mod corespunzător și cheltuielilor necesare ale părților. Toate aceste dispoziții se aplică, de asemenea, costurilor și cheltuielilor necesare care rezultă în urma unei cereri de redeschidere a procedurii încheiate printr-o hotărâre definitivă sau pentru proceduri ulterioare.

109 În cele din urmă, costurile pentru restabilirea status quo ante sunt suportate de solicitant, cu excepția cazului în care acestea au fost cauzate de o obiecție nefondată a oponentului.

110 Obligația de a plăti costurile urmează principiul cauzalității ca principiu director. În conformitate cu acest principiu, obligația persoanelor condamnate de a suporta costurile procedurilor se bazează pe considerentul că acestea au declanșat urmărirea penală împotriva lor, prin încălcarea cel puțin în mod obiectiv ilegală a unei norme penale, cauzând astfel costuri procedurale. Potrivit Curții Constituționale Federale Germane, acest lucru nu poate fi contestat în temeiul dreptului constituțional.⁶⁰

⁶⁰ A se vedea Curtea Constituțională Federală, decizia din 19 ianuarie 1965 - 2 BvL 8/62.

E. POLONIA

1. Considerații generale

111 Problema este reglementată în principal în Codul de procedură penală (Kodeks postępowania karneqo) în partea sa XIV intitulată Costurile procedurilor (articolele 616-645) și în Legea privind onorariile în cauzele penale (Ustawa o opłatach w postępowaniu karnym). De asemenea, sunt relevante ordonanțele privind suportarea *din oficiu* de către Trezoreria Statului a costurilor neplătite ale asistenței juridice acordate de un avocat (*rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*).

112 Codul de procedură penală include o anumită formă de recuperare a costurilor pentru acuzare, inclusiv pentru acuzarea auxiliară și privată, pentru instanțe, martori, experți și acuzat - cu norme diferite cu privire la ceea ce poate fi rambursat, când și cât de mult.

113 Pe durata procedurilor, o serie de costuri pot fi recuperate de la Trezoreria Statului; de exemplu, costurile acoperite de martori, interpreți și experți. Cu toate acestea, în hotărârea finală, instanța ar trebui să stabilească cine va suporta costurile (de exemplu, acuzatul), în ce parte și în ce măsură, astfel încât Trezoreria Statului să poată recupera parțial sau integral ceea ce a plătit inițial.

114 Cel mai criticat aspect al sistemului actual de recuperare a costurilor a vizat nivelul scăzut al tarifelor plătite avocaților din oficiu. Acestea au fost considerate neconstituționale de către Tribunalul Constituțional, iar tarifele au fost modificate prin introducerea unei noi ordonanțe în 2024.

2. Recuperarea de la acuzat

115 De regulă, dacă acuzații sunt găsiți vinovați, aceștia vor fi obligați să plătească cheltuieli de judecată Trezoreriei Statului și procurorului auxiliar. În unele cazuri, costurile vor fi acoperite de Trezoreria Statului.

116 Costurile acordate în hotărârea definitivă vor fi, în general, recuperate de la acuzați dacă aceștia sunt găsiți vinovați și condamnați - de la acuzați către Trezoreria Statului și procurorul auxiliar - de la acuzați către procurorul privat și Trezoreria Statului; *mutatis mutandis*, această regulă se aplică în cazul întreruperii condiționate a procedurilor. Cu toate acestea, în cazul în care acuzații sunt găsiți vinovați, dar nu de toate acuzațiile, costurile vor putea fi recuperate de Trezoreria Statului/procurorul privat de la acuzați numai pentru partea în care au fost găsiți vinovați, în timp ce acuzații pot recupera aceste costuri (inclusiv onorariile plătite avocaților) de la Trezoreria Statului/procurorul privat pentru partea în care au fost găsiți nevinovați. În plus, în cazul în care acuzatul este găsit nevinovat în toate privințele, costurile sale pot fi recuperate de la Trezoreria Statului/procurorul privat.

117 În procedurile de urmărire penală privată, dacă acuzatul și procurorul privat se împacă înainte de începerea procesului, costurile deja acoperite de procuror ar trebui rambursate integral, iar dacă împăcarea are loc după începerea procesului - la jumătate. Acuzatul și procurorul privat își acoperă propriile costuri, cu excepția cazului în care se prevede altfel în tranzacție.

118 În unele cazuri, acuzatul acoperă integral sau parțial costurile, în pofida încetării procedurii sau a achitării - de exemplu, în cazul în care acuzatul s-a eschivat și a întârziat procedura atât de mult încât aceasta ar fi atins termenul de prescripție sau în cazul în care a îndreptat procedura împotriva sa.⁶¹ Cu toate acestea, regula generală conform căreia acuzatul își poate recupera costurile în caz de încetare se va aplica în cazul în care acesta nu este responsabil pentru o întârziere care a condus la încetarea procesului din cauza depășirii termenului de prescripție.⁶²

119 Costurile acordate martorilor, interpreților și experților pot fi recuperate de la Trezoreria Statului înainte de pronunțarea hotărârii definitive - și rambursate ulterior de acuzați, dacă aceștia sunt găsiți vinovați.

3. Definiția costurilor

120 Costurile recuperabile pentru martor: deplasarea și cazarea, dacă este necesar; venitul pierdut ca urmare a prezentării la citația instanței sau a organului de urmărire

⁶¹ Articolul 632a din Codul de procedură penală.

⁶² Adică, în conformitate cu articolul 632 din Codul de procedură penală.

penală; include rambursarea pentru persoana care însoțește martorul, în cazul în care martorul nu s-a putut prezenta neînsoțit.⁶³

121 Costurile recuperabile de către martorul expert: remunerația pentru munca sa, rambursarea costurilor necesare pentru a furniza o opinie; în cazul în care opinia nu este fiabilă sau este falsă, remunerația și costurile pot fi diminuate sau nu vor fi rambursate deloc.⁶⁴

122 Costuri recuperabile de la Trezoreria Statului (în cazul în care acuzatul este condamnat la plată prin hotărârea de condamnare): cheltuielile specificate la articolul 618 din Codul de procedură penală, inclusiv onorariile martorilor și interpreților, costurile procedurilor de mediere, transportul acuzatului și al martorilor, costurile de deplasare ale judecătorilor și procurorilor generate de procedură, depozitarea obiectelor confiscate, costurile de evaluare psihiatrică a acuzatului, asistența juridică neplătită de părți.

123 Costuri recuperabile de către acuzat (în cazul în care Trezoreria de Stat plătește în caz de achitare): onorariile specificate în Legea privind onorariile în cadrul procedurilor penale și cheltuielile rezonabile, inclusiv numirea unui avocat al apărării.⁶⁵

124 Avocații care furnizează asistență juridică la cererea instanței au dreptul la o remunerare în conformitate cu ordonanțele care reglementează tarifele plătite avocaților *din oficiu* de către Trezoreria Statului.

125 Asistența juridică acordată de un avocat din oficiu este menționată la articolul 618 alineatul (1) din Codul de procedură penală printre cheltuielile Trezoreriei Statului, ceea ce înseamnă că Trezoreria Statului poate obține recuperarea costurilor de la acuzat în cazul în care acesta este găsit vinovat.

126 În majoritatea cazurilor, costurile sunt limitate în Codul de procedură penală - a se vedea articolele 618-618k din Codul de procedură penală.

4. Limitări privind recuperarea

127 Acuzatul achitat nu este obligat - de regulă - să plătească cheltuielile de judecată, indiferent de motivul achitării (în afară de excepțiile menționate anterior).

⁶³ Articolele 618a-618e din Codul de procedură penală.

⁶⁴ Articolele 618f-618i din Codul de procedură penală.

⁶⁵ Articolul 632 coroborat cu articolul 616 din Codul de procedură penală.

128 Cu toate acestea, la achitarea/încetarea procedurii, acuzatul poate fi obligat să plătească integral sau parțial cheltuielile de judecată în cazul în care:

- a orientat suspiciunea săvârșirii unei fapte penale asupra propriei persoane;
- s-a sustras urmăririi penale, contribuind astfel la încetarea procedurii prin intervenirea prescripției răspunderii penale;
- procedura a fost încetată în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) din Codul de procedură penală (procedura în cazul unei infracțiuni pasibile de pedeapsa cu închisoarea de până la 5 ani poate fi încetată în cazul în care impunerea unei pedepse acuzatului ar fi vădit inoportună din cauza naturii și severității pedepsei impuse pentru alte infracțiuni, dacă interesele victimei nu se opun).

129 În conformitate cu articolul 624 din Codul de procedură penală, acuzatul sau un procuror auxiliar poate fi scutit de obligația de a acoperi cheltuielile de judecată (în totalitate sau parțial) în cazul în care acest lucru ar fi prea împovărător din cauza situației sale familiale sau financiare, precum și în cazul în care nu este considerat echitabil.

130 În cauzele penale publice, în cazul în care acuzatul nu a fost condamnat pentru toate infracțiunile reținute în actul de acuzare, cheltuielile aferente părții din proces în care s-a dispus achitarea sau încetarea urmăririi penale vor fi suportate de către Trezoreria Statului..

131 În cauzele de urmărire penală privată, în cazul în care se renunță la pedeapsă datorită reciprocității prejudiciului sau comportamentului sfidător al procurorului privat, precum și ținând seama de numărul și natura capetelor de acuzare pentru care a fost achitat acuzatul, instanța îi poate imputa cheltuielile de urmărire penală doar parțial.

132 În conformitate cu articolul 624 alineatul (1) din Codul de procedură penală, instanța poate scuti acuzatul de plata cheltuielilor de judecată către Trezoreria Statului, în cazul în care există motive pentru a recunoaște că o astfel de plată este prea împovărătoare, având în vedere situația familială, bunurile, veniturile acestuia, precum și în cazul în care considerente echitabile justifică acest lucru. Procedurile privind costurile fac parte din proces. Prin urmare, în cazul în care acuzatul sau un procuror auxiliar este reprezentat de un avocat din oficiu, aceasta include și decizia privind recuperarea costurilor.

5. Controlul judiciar și punerea în aplicare

133 Costurile sunt o chestiune reglementată în hotărârea sau decizia finală (în cazul în care cauza este încetată înainte de a ajunge în judecată). Cu toate acestea, orice costuri

care sunt temporar atribuite Trezoreriei Statului, dar care ar putea fi recuperate ulterior de la acuzat (cum ar fi remunerația unui expert sau cheltuielile de deplasare ale unui martor) sunt stabilite în cursul procedurii.

134 Hotărârea privind cheltuielile de judecată poate fi supusă recursului (articolul 626 § 3, articolul 626a din Codul de procedură penală).

135 Plata oricăror costuri care trebuie recuperate de la acuzat poate fi asigurată prin proceduri civile de executare. Cu toate acestea, nu există alte consecințe pentru un acuzat care nu plătește costurile care au fost ordonate să fie recuperate de la acesta.

136 Dreptul de a solicita recuperarea cheltuielilor de judecată este prescris, termenul de prescripție fiind de trei ani de la data la care acestea ar trebui să fie plătite.

F. ROMÂNIA

1. Considerații generale

137 Recuperarea cheltuielilor judiciare este reglementată în principal de articolele 272-276 din Codul de procedură penală.⁶⁶ În același timp, normele juridice au fost dezvoltate în mod constant prin interpretări ale Curții Constituționale și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție a României.

138 Normele din Codul de procedură penală privind cheltuielile judiciare au fost modificate prin Legea nr. 255 din 19 iulie 2013 și Ordonanța de urgență nr. 18 din 18 mai 2016, care au adus modificări importante în ceea ce privește repartizarea cheltuielilor între părți și obligația acuzatului de a plăti cheltuielile în caz de condamnare.

2. Definiția costurilor

139 Articolul 272 din Codul de procedură penală definește cheltuielile judiciare ca fiind cheltuielile necesare pentru îndeplinirea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, onorariile avocaților și orice alte cheltuieli efectuate în cadrul procedurilor penale

⁶⁶ Adoptat în 2010.

care vor fi acoperite de sumele avansate de stat sau plătite de părți.

140 Această normă oferă o listă neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli care pot fi efectuate într-o cauză penală, specificând în același timp că aceste sume sunt avansate de stat sau plătite de părțile din cauza penală. În cazul avansării cheltuielilor de către stat, sumele respective sunt incluse separat, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, al Ministerului Public și al altor ministere relevante.

141 Curtea Constituțională a statuat că expresia „cheltuieli judiciare avansate de stat” înseamnă toate sumele de bani cheltuite în cursul procedurii penale din bugetul de stat, respectiv din sumele de bani alocate în acest scop, în conformitate cu articolul 272 alineatul (2) din Codul de procedură penală, din bugetul Ministerului Justiției, al Ministerului Public sau al altor ministere de resort, pentru a suporta cheltuielile efectuate în cursul procedurii.⁶⁷

142 La rândul său, Înalta Curte de Casație și Justiție a precizat, de asemenea, că:

În ceea ce privește cheltuielile judiciare avansate de stat, cu titlu exemplificativ, se reține că la stabilirea acestora se iau în considerare cheltuielile efectuate de organul judiciar pentru citarea prin servicii poștale, telefonice, telex sau fax a părților din proces, martorilor, experților, interpreților și altor persoane, hârtia, imprimările și alte materiale care alcătuiesc dosarele penale etc. Alin. (1) art.272 Cod procedură penală reglementează ca cheltuieli judiciare sumele de bani necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, onorariile avocaților, precum și orice alte cheltuieli efectuate în cursul procesului penal.⁶⁸

143 În plus, doctrina a clarificat faptul că cheltuielile judiciare avansate de stat în vederea desfășurării activității procedurale se numesc „cheltuieli procedurale”, iar cheltuielile avansate de părți sau de părțile principale în proces se numesc „cheltuieli judiciare”.

144 Articolul 273 din Codul de procedură penală clarifică cheltuielile judiciare care pot fi solicitate de martori, experți și interpreți. Astfel, aceste persoane, atunci când sunt citate de organul de cercetare penală sau de instanță, au dreptul la rambursarea cheltuielilor de transport, întreținere, cazare și a altor cheltuieli necesare ocazionate de citarea lor. Rezultă de aici că legea prevede recuperarea cheltuielilor efectuate atât în faza preliminară, cât și în faza de judecată.

145 În plus, martorii, experții și interpreții care sunt salariați au dreptul la un venit de la locul lor de muncă pe perioada absenței de la locul de muncă cauzată de citarea la

⁶⁷ Decizia Curții Constituționale nr. 117/2020, par.15.

⁶⁸ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.211/A/2021 din 14 septembrie 2021 , secția penală.

organul de urmărire penală sau la instanță, iar dacă nu sunt salariați, dar au obținut venituri din muncă, aceștia au dreptul să primească despăgubiri.⁶⁹ În plus, experții și interpreții au dreptul la remunerație pentru îndeplinirea sarcinilor lor, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.⁷⁰

- 146 Plățile de mai sus se efectuează pe baza ordonanțelor luate de organul care a dispus citarea și în fața căruia s-au prezentat, din fondul special alocat pentru cheltuieli judiciare.⁷¹

3. Recuperarea de la acuzat

- 147 Situațiile speciale privind plata cheltuielilor judiciare avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânare a aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei sunt reglementate de articolul 274 din Codul de procedură penală. În toate aceste cazuri, acuzatul este obligat să plătească cheltuielile judiciare avansate de stat, altele decât cele ale avocaților din oficiu și ale interpreților desemnați de organele judiciare, care sunt suportate de stat.

- 148 Astfel cum au subliniat Curtea Constituțională și doctrina, cheltuielile judiciare de urmărire penală și de judecată sunt imputabile acuzatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind *culpa* sa penală (*culpa*), întrucât, fără săvârșirea infracțiunii, aceste cheltuieli nu ar fi fost suportate.⁷²

- 149 Ori de câte ori există mai mulți acuzați, procurorul sau instanța ar trebui să decidă partea din cheltuielile judiciare imputabilă fiecăruia dintre aceștia (și anume, cauzată de).⁷³ Doctrina și jurisprudența au subliniat că este ilegal să se dispună obligarea oricărui dintre acuzați la plata integrală a cheltuielilor, întrucât obligația de plată este personală, decurgând din faptul că încălcarea legii penale a determinat inițierea unei proceduri penale și alocarea de sume de bani de la bugetul de stat pentru desfășurarea acesteia.⁷⁴ În toate aceste cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate și de orice

⁶⁹ Articolul 273 alineatele (2) și (3).

⁷⁰ Articolul 273.4.

⁷¹ Articolul 273.5.

⁷² A se vedea Deciziile Curții Constituționale nr. 639 din 17 octombrie 2017 și nr. 117/2020 din 10 martie 2020, precum și Grigore Gr. Theodoroiu, Ioan-Pail Chiș, *Tratat de drept procesual penal*, ed.4-a, ed. Hamangiu, p.597-598.

⁷³ Articolul 274 alineatul (2) din Codul de procedură penală.

⁷⁴ A se vedea Ion Neagu, Mircea Damaschin, *Tratat de procedură penală*, Ed. UJ, 2020, p.791.

parte responsabilă civilmente, în măsura în care aceasta este obligată în solidar cu acuzatul să plătească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat.⁷⁵

150 Legislația procesual penală permite recuperarea cheltuielilor judiciare atât de la acuzații adulți, cât și de la cei minori, cu unele excepții sau particularități. Astfel, de exemplu, Înalta Curte de Casație și Justiție a obligat un minor la plata cheltuielilor judiciare (onorariile avocaților) avansate de stat.⁷⁶ În plus, există o serie de decizii în care Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus obligarea acuzaților minori - față de care fusese luată o măsură educativă în temeiul articolului 115 din Codul penal - la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, singuri sau în solidar cu partea responsabilă civilmente.⁷⁷

151 Cu toate acestea, articolul 505² din Codul de procedură penală prevede că cheltuielile generate de înregistrările audio-video, care în mod normal ar fi revenit acuzatului, sunt întotdeauna suportate de statul în care acesta este minor. Această normă este o transpunere în dreptul național a unei directive a Uniunii Europene⁷⁸ care obligă statele membre să suporte aceste cheltuieli în cadrul procedurilor penale, indiferent de rezultatul acestora.

152 În cazul unei achitări, acuzatul poate fi în continuare obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, dacă a fost obligat la plata unei despăgubiri.⁷⁹

153 În caz contrar, dacă acuzatul este găsit nevinovat, dar cheltuielile judiciare au fost totuși suportate în cursul urmăririi penale, a procedurii camerei preliminare și a procesului de judecată, autoritățile judiciare sunt în culpă procesuală, iar statul suportă costurile.

154 În cazul încetării procesului penal, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acuzatului, dacă există o cauză de nepedepsire.

⁷⁵ Articolul 86 din Codul de procedură penală prevede că: „Persoana care, potrivit legii civile, are obligația legală sau contractuală de a repara în tot sau în parte, singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în proces, este parte în procesul penal și se numește parte responsabilă civilmente.”

⁷⁶ Decizia nr. 211/A/2021 din 14 septembrie 2021.

⁷⁷ Deciziile penale nr. 150/RC/2016 pronunțate în Dosarul nr. 1.417/1/2016; nr. 51/RC/2016 pronunțate în Dosarul nr. 849/1/2016; nr. 96/RC/2016 pronunțate în Dosarul nr. 576/1/2016; nr. 259/RC/2016 pronunțate în Dosarul nr. 1.615/1/2016; nr. 24/RC/2017 pronunțate în Dosarul nr. 3.753/1/2016; nr. 148/RC/2017 pronunțate în Dosarul nr. 3.671/1/2016; și Decizia nr. 9 din 19 iunie 2018 privind pronunțarea unei hotărâri de principiu asupra problemei de drept „dacă în aplicarea dispozițiilor art. 274 din Codul de procedură penală inculpatul minor față de care s-a luat măsura educativă prevăzută de art. 115 din Codul penal poate fi obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat”.

⁷⁸ Directiva (UE) 2016/800 din 11 mai 2016 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt suspecți sau acuzați în cadrul procedurilor penale.

⁷⁹ Articolul 275 alineatul (1) din Codul de procedură penală.

155 Motivele de nepedepsire sunt acele circumstanțe care exclud doar aplicarea unei pedepse în cazul săvârșirii unei infracțiuni, fără a înlătura caracterul penal al faptei care face obiectul anchetei sau pentru care infractorul a fost trimis în judecată. Acestea sunt: desistarea (renunțarea voluntară și definitivă a făptuitorului de a continua să comită fapta penală) sau împiedicarea producerii rezultatului⁸⁰ (prevăzută în reglementarea instituției tentativei); nedivulgarea infracțiunii comise de către un membru al familiei⁸¹; favorizarea făptuitorului de către un membru al familiei⁸²; nedivulgarea infracțiunii⁸³; retragerea mărturiei false înainte de pronunțarea unei hotărâri în cauză⁸⁴; vătămarea *fătului* în timpul sarcinii de către femeia însărcinată⁸⁵; întreruperea cursului sarcinii de către femeia însărcinată⁸⁶, etc.⁸⁷

156 În caz de amnistie, prescripție (limitare), retragere a plângerii preliminare, existența unei cauze de nepedepsire sau neimputabilitate, acuzatul poate solicita continuarea procedurii penale pentru a-și dovedi nevinovăția și a beneficia de o decizie de achitare. În astfel de cauze, costurile avansate de stat vor fi suportate de către acuzat, în cazul în care cauza a fost clasată pentru alte situații decât cele prevăzute în dispozițiile articolului 16 alineatul (1) literele (a)-(c) din Codul de procedură penală sau încetarea procesului penal.⁸⁸

157 Plata cheltuielilor judiciare suportate de subiecții/participanții la procedură și de părți este suportată de persoana găsită vinovată de o culpă penală sau procesuală, iar obligația de a plăti aceste cheltuieli depinde de modul în care a fost soluționată latura civilă a cauzei.

158 În caz de condamnare, renunțare la urmărirea penală, renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, inculpatul este obligat să plătească părții vătămate (precum și părții civile căreia i-a fost admisă acțiunea) cheltuielile judiciare.⁸⁹

159 În cazul în care acțiunea civilă este admisă numai parțial, instanța poate obliga inculpatul să plătească integral sau parțial cheltuielile judiciare.⁹⁰

⁸⁰ Articolul 34 din Codul penal.

⁸¹ Alineatul 3 din articolul 270 din Codul penal.

⁸² Alineatul (3) din articolul 269 din Codul penal.

⁸³ Alineatul (3) din articolul 266 din Codul penal.

⁸⁴ Alineatul (3) din articolul 273 din Codul penal.

⁸⁵ Alineatul (7) din articolul 202 din Codul penal.

⁸⁶ Alineatul (7) din articolul 201 din Codul penal.

⁸⁷ A se vedea Alexandru-Valentin PETREA, [Cauzele de nepedepsire în dreptul penal român](#).

⁸⁸ Articolul 275.1 alineatul (3) din Codul de procedură penală.

⁸⁹ Articolul 276 alineatul (1) din Codul de procedură penală.

⁹⁰ Articolul 276 alineatul (2) din Codul de procedură penală.

4. Recuperarea de la alții

- 160 În caz de achitare, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate fie de persoana vătămată⁹¹, fie de partea civilă a cărei acțiune civilă a fost respinsă în totalitate, în măsura în care se constată o culpă procesuală a acestor părți.⁹² Pentru a stabili o culpă procesuală nu este necesară rea-credința în activitatea judiciară; o persoană se află în culpă procesuală dacă, deși poate cu bună-credință, a formulat o acțiune civilă nefondată sau a formulat o cale de atac sau a depus o cerere care a cauzat cheltuieli judiciare și care a fost respinsă.⁹³
- 161 Cu toate acestea, în cazul în care, la momentul depunerii plângerii de către persoana vătămată, faptele reclamate constituiau infracțiuni, dezincriminarea ulterioară, care a avut loc ca urmare a voinței legiuitorului și achitarea ulterioară a inculpatului, nu implică culpa procesuală a persoanei vătămate în stabilirea cheltuielilor judiciare avansate de stat.⁹⁴
- 162 În cazul încetării urmăririi penale, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate de (a) persoana vătămată în cazul retragerii plângerii preliminare sau în cazul în care plângerea preliminară este prescrisă și (b) partea prevăzută în acordul de mediere în cazul în care a intervenit medierea penală.
- 163 După cum s-a menționat deja, în caz de amnistie, prescripție (limitare), retragerea plângerii prealabile, existența unei cauze de nepedepsire sau neimputabilitate, inculpatul poate solicita continuarea procedurii penale pentru a-și dovedi nevinovăția și a beneficia de o decizie de achitare. În astfel de cazuri în care părțile vătămate și-au retras plângerile prealabile sau cauzele au fost clasate în conformitate cu dispozițiile articolului 16 alineatul (1) literele (a)-(c) din Codul de procedură penală, sau cu achitarea inculpatului, cheltuielile avansate de stat vor fi suportate de persoanele vătămate, în măsura în care se constată o culpă a acestora în cadrul procedurii.⁹⁵
- 164 Doctrina și jurisprudența au subliniat că, în timp ce răspunderea acuzatului pentru cheltuielile judiciare se bazează pe culpa sa penală, răspunderea părților vătămate pentru costuri se bazează pe culpa lor procesuală.

⁹¹ „Persoana care a suferit un prejudiciu fizic, material sau moral ca urmare a faptei penale se numește parte vătămată”, adică victimă în cadrul procedurii în cauză; articolul 79 din Codul de procedură penală.

⁹² Articolul 275 alineatul (1) din Codul de procedură penală.

⁹³ Grigore Gr. Teodoroiu, Ioan-Pail Chiș, *Tratat de drept procesual penal*, ed.4-a, ed. Hamangiu, p.597-598.

⁹⁴ A se vedea Ion Neagu, Mircea Damaschin, *Tratat de procedură penală*, p. 792.

⁹⁵ Articolul 275 alineatul (1), pct. 3 din Codul de procedură penală.

5. Recuperarea de către inculpat

165 Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că, pornind de la soluția de principiu consacrată de dispozițiile art. 276 alin. 5 din Codul de procedură penală, nu se poate deduce că - atunci când urmărirea penală este începută *din oficiu* și nu la cererea părții vătămate - inculpatul urmărit penal și achitat definitiv trebuie să suporte singur cheltuielile. Dimpotrivă, achitarea pronunțată la sfârșitul cercetării judecătorești are ca efect pierderea acțiunii de către persoana care a inițiat-o, adică statul, în calitatea sa de gestionar și de organizator al activității judiciare în ansamblu și, mai precis, al urmăririi penale, al cercetării și al aducerii în fața justiției a autorilor de infracțiuni, este cel care trebuie să suporte consecințele pierderii acțiunii penale inițiate, constând în cheltuielile efectuate de persoana împotriva căreia a solicitat angajarea răspunderii penale și care a fost achitată definitiv.⁹⁶

166 În plus, în caz de achitare, persoana vătămată sau partea civilă este obligată să plătească inculpatului și, după caz, părții responsabile civilmente, cheltuielile judiciare suportate de aceștia, în măsura în care au fost cauzate de persoana vătămată sau de partea civilă. ⁹⁷

167 În cazul în care mai multe părți sau persoane vătămate sunt obligate să suporte cheltuielile judiciare, instanța stabilește cota din cheltuielile judiciare datorată de fiecare parte.

6. Limitări privind recuperarea

168 Instanța are dreptul de a reduce valoarea cheltuielilor judiciare recuperabile pe care le consideră vădit nerezonabile. Cu toate acestea, legea nu stabilește limite minime fixe până la care costurile solicitate pot fi reduse. În astfel de cazuri, instanța aplică normele de procedură civilă, luând în considerare vârsta, situația materială a persoanei, complexitatea și circumstanțele cauzei și alți factori.

169 Astfel, Înalta Curte de Casație și Justiție a declarat că:

În conformitate cu art. 451 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța poate, chiar din oficiu, să reducă partea din cheltuielile judiciare reprezentând onorariul avocatului, motivat, atunci

⁹⁶ Înalta Curte de Casație și Justiție, secția I civilă, decizia nr. 849 din 13 aprilie 2022; citată după Medeanu Tiberiu, Obligarea statului la restituirea cheltuielilor de judecată în cazul erorilor judiciare, Pandectele Romane 3 din 2023

⁹⁷ Articolul 276 alineatul (5) din Codul de procedură penală.

când aceasta este vădit disproporționată în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu are niciun efect asupra relației dintre avocat și clientul său. În ceea ce privește dispozițiile legale menționate mai sus... s-a considerat că este vorba, prin urmare, de o evaluare bazată pe analiza aspectelor de fapt, nu pe o interpretare a normei juridice În speță, se constată că dovada plății onorariului avocatului, în sumă de 5.950 lei, s-a făcut prin factura seria x nr. x/30.09.2020 emisă în contul contractului de asistență juridică seria x/2019, cheltuielile urmând a fi reduse la jumătate, conform art. 451 alin. (2) C. proc. civ. Astfel, Înalta Curte apreciază că suma de bani solicitată cu titlu de cheltuieli judiciare este excesivă în raport cu complexitatea cauzei, ... Cauza dedusă judecării Înaltei Curți nu a necesitat un grad ridicat de complexitate, având în vedere decizia de încetare a procesului penal în privința inculpaților.

Prin raportare atât la criteriile prevăzute la art. 451 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cât și la circumstanțele specifice ale cauzei expuse mai sus, instanța de control judiciar trebuie să stabilească un onorariu corespunzător complexității cauzei. Prin urmare, având în vedere circumstanțele specifice ale cauzei expuse mai sus, Înalta Curte consideră că o sumă de 2 975 RON cu titlu de cheltuieli judiciare efectuate de inculpat (onorariu de avocat), în sarcina părții civile, este suficientă Instanța este liberă, în aplicarea dispozițiilor art. 272 - 276 din Codul de procedură penală și, bineînțeles, pe baza documentelor care atestă plata acestor cheltuieli, să evalueze întinderea acestor cheltuieli și modul în care acestea ar trebui să fie suportate de părțile la procesul penal. În cauza pendinte, faza de judecată, care include și etapa camerei preliminare, este similară din punct de vedere al complexității cu faza de urmărire penală, astfel încât suma de 3.159,55 RON reprezentând cheltuieli judiciare avansate de stat (care include și suma de 159,55 RON reprezentând cheltuieli judiciare avansate de stat în faza de urmărire penală), la plata căreia a fost obligată partea civilă, este nejustificat de mare în raport cu procedurile de citare sau audiere a părților sau cu orice alte cheltuieli efectuate în desfășurarea procesului penal. Pentru aceste motive, Înalta Curte, în baza art. 275 alin. (1) pct. 2 lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală, va obliga minorul B. (prin reprezentant legal C.) la plata sumei de 659,55 lei cheltuieli judiciare avansate de stat.⁹⁸

170 De asemenea, Curtea Constituțională, fiind sesizată cu problema lipsei de claritate, precizie și previzibilitate a normei de la art. 274 din Codul de procedură penală sub aspectul lipsei reglementării în legislație a modalităților prin care organele de urmărire penală stabilesc cuantumul cheltuielilor judiciare avansate de stat, în sarcina inculpatului, respectiv modalitățile și criteriile de stabilire a sumelor în cauză și modul de repartizare a acestora, a statuat că:

... dispozițiile de procedură penală prevăzute la articolul. 272-274 din Codul de procedură penală stabilesc în mod clar care sunt părțile obligate la plata cheltuielilor judiciare, precum și un algoritm de determinare a cheltuielilor judiciare pe care acestea trebuie să le suporte. ... sintagma „cheltuieli judiciare avansate de stat” de la art. 272 alin. 274 din Codul de procedură penală este clară, precisă și previzibilă, ... stabilirea cuantumului cheltuielilor judiciare avansate de stat care trebuie suportate de inculpat revine organului de urmărire penală sau instanței care judecă cauza în care au fost efectuate cheltuielile. Organele judiciare sunt obligate să se pronunțe din oficiu cu privire la cheltuielile judiciare avansate de stat. ... procurorul trebuie să dispună cu privire la cheltuielile judiciare în ordonanța de clasare, în ordonanța de neîncepere a urmăririi penale și în rechizitoriu. ... instanța de fond și instanța de apel, în hotărârea prin care se pronunță asupra laturii penale a cauzei, decide, de asemenea, cu privire la cheltuielile judiciare. Instanța nu este legată de cuantumul cheltuielilor judiciare și de

⁹⁸ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 211/A/2021 din 14 septembrie 2021, Secția penală.

metoda de repartizare a acestora prevăzute în rechizitoriu. Dimpotrivă, aceasta este liberă, în aplicarea dispozițiilor de la art. 272-276 din Codul de procedură penală și, bineînțeles, pe baza documentelor care atestă efectuarea acestor cheltuieli, să aprecieze întinderea acestor cheltuieli și modul în care acestea ar trebui suportate de părțile la procesul penal. În plus, spre deosebire de procuror, care, la emiterea rechizitoriului, dispune numai cu privire la cheltuielile judiciare efectuate în cursul urmăririi penale, instanța trebuie să ia în considerare cheltuielile judiciare efectuate în cursul întregii proceduri penale, până la momentul pronunțării hotărârii pe fond. ... împotriva hotărârii pronunțate în temeiul art. 396 din Codul de procedură penală, oricare dintre persoanele menționate la art. 409 din Codul de procedură penală, inclusiv inculpatul care este nemulțumit de cuantumul cheltuielilor judiciare avansate de stat și stabilite în sarcina sa, poate face apel asupra chestiunii în discuție, astfel încât cheltuielile judiciare dispuse în temeiul art. 398 din Codul de procedură penală pot fi recalculate de instanța de control judiciar. ... dispozițiile art. 274 din Codul de procedură penală, interpretate sistematic în contextul dispozițiilor art. 272-276 din Codul de procedură penală referitoare la cheltuielile judiciare, asigură toate garanțiile specifice statului de drept și îndeplinesc cerințele de calitate prevăzute de lege.⁹⁹

- 171 Într-un alt caz în care s-a susținut că nu este posibil să se stabilească valoarea cheltuielilor judiciare impuse de procuror, Curtea Constituțională a hotărât că:

valoarea acestor costuri este atestată prin documente justificative sau este determinată numeric pe baza unor criterii legale, cum ar fi ordinele și normele metodologice pentru stabilirea onorariilor datorate experților sau interpreților.¹⁰⁰

- 172 Astfel, în mai multe rânduri, Curtea Constituțională a concluzionat că dispozițiile legale care reglementează plata cheltuielilor de judecată nu încalcă drepturile omului și Constituția României.

7. Control judiciar, asistență juridică și executare

- 173 În conformitate cu articolul 398 din Codul de procedură penală, instanța, după ce s-a pronunțat asupra fondului cauzei penale prin hotărâre, trebuie să se pronunțe și asupra cheltuielilor judiciare - o hotărâre care poate fi atacată cu recurs.

- 174 În jurisprudență, s-a statuat că obligarea inculpatului la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat în cazul examinării legalității și temeiniciei arestării preventive în faza de judecată, se face prin hotărâre asupra fondului cauzei, dar nu prin hotărârea instanței care decide cu privire la arestarea preventivă.¹⁰¹

⁹⁹ Decizia nr. 117 din 10 martie 2020.

¹⁰⁰ Decizia Curții Constituționale nr. 254 din 23 aprilie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 275 CPP.

¹⁰¹ A se vedea Ion Neagu, Mircea Damaschin, Tratat de procedură penală, p. 791-792

- 175 În conformitate cu articolul 275 alineatul (2) din Codul de procedură penală, în cazul unui recurs, al unui recurs în casație sau al depunerii unei contestații sau a oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de persoana a cărei cale de atac a fost respinsă sau care a retras recursul, recursul în casație, contestația sau cererea. În același timp, în cazul în care inculpatul a făcut apel împotriva condamnării și apelul a fost admis, acesta nu poate fi obligat la plata cheltuielilor avansate de stat, deoarece nu se poate considera că a greșit în cadrul procedurii.
- 176 În cazul în care cauza este restituită parchetului în cadrul procedurii de cameră preliminară, cheltuielile judiciare sunt suportate de stat.
- 177 În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia, inclusiv cheltuielile pentru plata interpreților numiți de organele judiciare, în conformitate cu legea, rămân în sarcina statului.¹⁰²
- 178 Nu există dispoziții specifice privind acordarea de asistență juridică de către stat (inclusiv asistența juridică acordată de un avocat) în cazurile în care se decide problema rambursării cheltuielilor judiciare, dispozițiile generale privind asistența juridică fiind aplicabile. În conformitate cu acestea din urmă, asistența juridică se acordă în situația în care persoanele nu pot face față costurilor unui proces fără a pune în pericol mijloacele lor de subzistență sau ale familiei lor, fie dacă o lege specială prevede dreptul la asistență juridică (în materie civilă - minoritate, handicap etc.), fie dacă persoanele nu se vor putea apăra singure sau dacă asistența juridică este obligatorie (în materie penală - suspectul sau inculpatul este minor, sau este reținut, sau arestat, sau se află într-un centru de detenție; suspectul sau inculpatul este supus măsurii de siguranță a internării medicale etc.).
- 179 Neplata cheltuielilor judiciare nu poate duce la o pedeapsă mai aspră sau la alte consecințe penale negative pentru persoana condamnată.

G. REGATUL UNIT (ANGLIA ȘI ȚARA GALILOR)

1. Considerații generale

- 180 Această chestiune este reglementată în principal de legislația primară (Legea privind urmărirea penală a infracțiunilor din 1985, astfel cum a fost modificată, și Legea privind instanțele superioare din 1981), de regulamente (Regulamentele privind costurile

¹⁰² Articolul 275 alineatul (3) din Codul de procedură penală.

în cauzele penale (general) din 1986 și Regulamentele privind costurile în cauzele penale (costuri judiciare) (exceptii) din 2014, astfel cum au fost modificate), de o instrucțiune practică a instanțelor (Instrucțiunea practică (costuri în procedurile penale) din 2015), de orientări emise de Crown Prosecution Service (Costuri, Costuri - anexa 1 și Costuri - anexa 3a) și de jurisprudență,¹⁰³ cu cele mai relevante dispoziții prevăzute în anexă.

181 Costurile pot fi recuperate de către părți, și anume, Crown Prosecution Service, procurorii privați și acuzatul.

182 Cheltuielile martorilor, interpreților și medicilor care efectuează o examinare medicală, alta decât cea pentru probele referitoare la presupusa infracțiune în cadrul procedurii pot, în conformitate cu articolul 19(3) din Prosecution of Offences Act 1985, să fie suportate din fonduri centrale (adică publice) în conformitate cu reglementările adoptate în acest scop.

183 A existat o singură contestație cu privire la regimul de recuperare a cheltuielilor, invocându-se angajamentele în materie de drepturi ale omului. Aceasta se referea la eliminarea, în 2012, a posibilității inculpaților achitați, care și-au finanțat în mod privat apărarea, de a-și recupera cheltuielile de judecată (onorarii, taxe și costuri ale experților) din fondurile publice, rămânând aplicabil doar regimul stabilit în temeiul articolelor 16 și 16A din Prosecution of Offences Act 1985. În cauza R(*Henderson*) v. *Secretary of State for Justice*, [2015] EWCA 130 (Admin), s-a considerat că această modificare nu este incompatibilă cu garanția unui proces echitabil prevăzută la articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului. Deciziile individuale au fost, de asemenea, contestate prin raportare la standardele de revizuire judiciară, ceea ce a dus la clarificarea domeniului de aplicare al dispozițiilor legislative în cauză.

184 Esența mecanismelor de recuperare a costurilor nu a fost revizuită în cursul ultimilor zece ani, deși au existat unele ajustări minore ale unor dispoziții specifice. Nu există propuneri oficiale de a face modificări substanțiale, dar au existat solicitări de a limita recuperarea cheltuielilor judiciare de către procurorii privați la ratele de asistență judiciară în vigoare la momentul respectiv.

2. Definiția costurilor

185 Costurile care pot fi recuperate de Crown Prosecution Service sunt doar cele care sunt suportate direct de acesta pentru pregătirea și prezentarea cauzei. Prin urmare, acesta nu poate beneficia de o alocare mai largă a cheltuielilor, iar aceasta din urmă nu

¹⁰³ Acest lucru nu este menționat în general din motive de simplitate, dar este reflectat în descrierea dată.

poate fi utilizată ca sancțiune indirectă (chiar dacă acuzatul a determinat procurorul să suporte cheltuieli care puteau fi evitate).

186 O excepție de la limitarea costurilor suportate direct vor fi cele ale unei alte agenții pe care Crown Prosecution Service urmează să le ramburseze, iar includerea lor în sfera costurilor de urmărire penală va fi considerată justă și rezonabilă, cum ar fi în cazul în care elementul ar fi putut fi la fel de bine comandat de urmărirea penală și a fost foarte important pentru cazul său. Prin urmare, în general, costurile anchetei trebuie să fie suportate de poliție. De asemenea, în cazul în care martorii deținuți sunt transportați din străinătate, Crown Prosecution Service este responsabil pentru costurile de transport ale deținuților și ale însoțitorilor acestora, precum și pentru cheltuielile de subzistență ale însoțitorilor.

187 Nu există un calcul precis al costului exact al unui caz din cauza sarcinii administrative pe care ar presupune-o acest lucru. Cu toate acestea, Crown Prosecution Service aplică tarife orientative stabilite pe baza unei evaluări a costurilor medii de pregătire a personalului, incluzând activitatea avocaților, precum și timpul alocat de către ofițerii/asistenții săi juridici (a se vedea *Costuri - Anexa 1* din anexă).

188 Tarifele orientative se referă la sumele pe care Crown Prosecution Service le va solicita, însă decizia finală aparține instanței competente. Sumele din orientări variază în funcție de instanța implicată în procedură și de stadiul procedurii (de exemplu, stabilirea vinovăției, pronunțarea sentinței și respingerea apelurilor). Aceste cifre sunt pentru un singur inculpat și se majorează cu 20% pentru fiecare inculpat suplimentar. În plus, se va aplica o sumă majorată în cazul în care cauza instrumentată a fost complexă și a implicat probleme juridice complicate sau o pregătire prelungită.

189 De asemenea, în cazul în care se pot calcula, se vor adăuga costurile martorilor/onorariile experților, onorariile avocaților¹⁰⁴ și alte cheltuieli specifice.

3. Recuperarea de la inculpat

190 Cheltuielile de urmărire penală pot fi recuperate de la acuzat, în conformitate cu articolul 19 din Prosecution of Offences Act 1985, în urma condamnării acestuia, a unei căi de atac nereușite sau pentru încălcarea unei ordonanțe judecătorești. De asemenea, acestea pot fi recuperate, în conformitate cu articolul 19B, de la terți, din cauza abaterii

¹⁰⁴ Deși Crown Prosecution Service are propriii avocați, cazurile sunt adesea prezentate în instanță de avocați privați. Sumele care vor fi plătite sunt reglementate de [Graduated Fee Scheme F Manual of Guidance](#).

grave a acestora care afectează desfășurarea procedurilor (de exemplu, divulgarea de informații care prejudiciază juriul și determină necesitatea unei noi judecăți).

- 191 Instanța poate dispune obligarea acuzatului la plata cheltuielilor de judecată pe care le consideră „echitabile și rezonabile”, ceea ce înseamnă că o astfel de decizie ar trebui luată numai în cazul în care acuzatul are mijloacele de a plăti, ținând seama de orice altă obligație financiară impusă (de exemplu, pentru despăgubiri). În acest sens, se va lua în considerare timpul care ar fi necesar pentru a efectua plata în cauză. Acesta poate fi mai mare de un an, dar perioada necesară nu trebuie să impună o sarcină excesivă, ținând seama de natura infracțiunii și de persoana acuzatului.
- 192 O decizie de a dispune recuperarea cheltuielilor de urmărire penală ar trebui luată numai după ce i se acordă acuzatului o șansă echitabilă de a prezenta orice informații financiare relevante și de a formula observații corespunzătoare.
- 193 Solicitarea din partea Crown Prosecution Service va fi depusă înainte de prezentarea concluziilor în fața instanței cu privire la circumstanțele atenuante în scopul individualizării pedepsei, moment în care situația personală a inculpatului poate ieși la iveală..
- 194 Cu toate acestea, Crown Prosecution Service consideră că o cerere nu ar trebui nici măcar să fie depusă în cazul în care aceasta ar fi nefondată sau impracticabilă. În acest sens, orientările sale solicită luarea în considerare a situațiilor de care Crown Prosecution Service are cunoștință, cum ar fi situația financiară precară a unui acuzat, probabilitatea aplicării unei pedepse îndelungate sau riscul ca recuperarea cheltuielilor să cauzeze o dificultate excesivă..
- 195 Situația personală a acuzatului va fi cunoscută de instanță în urma prezentării concluziilor privind circumstanțele atenuante și, cu siguranță, este de datoria acuzatului să furnizeze instanței detalii cu privire la situația sa financiară. Toate aceste informații pot fi luate în considerare atunci când se soluționează cererea privind cheltuielile de judecată. În cazul în care nu este furnizată nicio informație cu privire la situația financiară a acuzatului, instanța poate trage concluzii rezonabile cu privire la mijloace de trai ale acestuia din toate circumstanțele cauzei.

4. Limitări privind recuperarea

- 196 Costurile acordate nu ar trebui să fie total disproporționate față de amenda aplicată.

- 197 În plus, instanțele vor considera plata despăgubirilor și apoi a amenzii drept priorități mai importante decât costurile de urmărire penală în cazul în care acuzatul are mijloace limitate.
- 198 În cazul în care există mai mulți acuzați, costurile totale ar trebui împărțite între aceștia. În cazul în care unii pot plăti, iar alții nu, cei care pot plăti ar trebui să plătească doar partea lor.
- 199 Acuzatul nu ar trebui să fie obligat să plătească toate cheltuielile de urmărire penală atunci când nu a fost condamnat pentru toate acuzațiile. Cu toate acestea, nu se utilizează nicio formulă matematică pentru a reduce suma solicitată.
- 200 De asemenea, se vor lua în considerare eșecurile din procesul de judecată care au necesitat inițierea unei noi proceduri în acest caz, astfel încât acuzatul să fie obligat să plătească doar costurile procedurilor în care este condamnat.
- 201 În conformitate cu articolul 18(4) din Prosecution of Offenders Act 1985, nu trebuie să se dispună cheltuieli de judecată în cazul în care a fost aplicată o amendă mai mică sau egală cu cinci lire, cu excepția cazului în care, în circumstanțele specifice ale cazului, instanța consideră că este corect să facă acest lucru. În plus, în cazul persoanelor cu vârsta sub 17 ani, cheltuielile de judecată acordate nu pot fi mai mari decât amenda aplicată, dar un părinte sau tutorele poate fi obligat să le plătească (articolul 55 din Children and Young Persons Act 1933).
- 202 În conformitate cu articolul 19 din Prosecution of Offences Act 1985, procurorii privați pot să își recupereze costurile de urmărire penală a infracțiunilor grave (respectiv, infracțiuni de competența unei instanțe cu jurați), însă aceasta se va face din fonduri publice și nu de la acuzat. Aceștia pot recupera suma pe care instanța o consideră suficient de rezonabilă pentru a-i compensa pentru orice cheltuieli suportate în cadrul procedurilor.
- 203 Costurile de urmărire penală nu pot fi recuperate de către aceștia, iar o despăgubire nu poate fi acordată în cazul în care nu a existat o colaborare cu organismele publice de investigație și urmărire penală, în cazul în care onorariile juridice suportate au fost considerate inutile sau excesive și în cazul în care s-a constatat o conduită necorespunzătoare din partea acuzării.

5. Recuperarea de către acuzat

- 204 Acuzații care nu sunt judecați pentru o infracțiune pentru care au fost puși sub acuzare sau trimiși în judecată, sau care sunt achitați (în totalitate sau în ceea ce privește anumite acuzații și în primă instanță sau în apel) pot, în conformitate cu articolul 16 din Prosecution of Offences Act, să își recupereze cheltuielile de apărare din fondurile publice.
- 205 Instanța în cauză ar trebui, în circumstanțele menționate mai sus, să emită o ordonanță privind cheltuielile de judecată ale apărării. O astfel de ordonanță ar trebui să vizeze plata unei sume pe care instanța o consideră suficient de rezonabilă pentru a compensa cheltuielile suportate în mod corespunzător de aceștia în cadrul procedurii. Totuși, cuantumul integral al sumei cuvenite poate fi redus dacă instanța apreciază că există împrejurări care fac această compensație nejustificată. În cazul în care acuzatul este achitat în apel, ordonanța ar trebui să includă cheltuielile care ar putut fi acordate dacă achitarea se pronunța în primă instanță. Nu există nicio posibilitate de recuperare a venitului ratat, deoarece costurile recuperabile trebuie să fie direct legate de procedura în sine.
- 206 Sumele care trebuie plătite, chiar dacă inculpații au avut acorduri diferite cu avocații lor, sunt stabilite prin regulament. Acestea diferă în funcție de instanța în cauză, de avocații implicați și de măsurile luate (pregătire, consultări, pledoarii, prezența în instanță, deplasare și așteptare, scrisori, apeluri telefonice și kilometraj).
- 207 Unitatea pentru Cauze Penale (Criminal Cases Unit) este responsabilă cu evaluarea cererilor de plată din fonduri publice, iar deciziile acesteia pot fi atacate cu apel în fața unui judecător specializat în materie de cheltuieli judiciare; a se vedea [Creanțe plătite din fonduri publice](#)
- 208 Ordonanța privind cheltuielile de judecată ale unui acuzat ar trebui în mod normal să fie emisă, cu excepția cazului în care există motive întemeiate pentru a nu face acest lucru (de exemplu, în cazul în care propriul comportament al acuzatului a atras suspiciuni asupra sa și a indus în eroare acuzarea, făcând-o să creadă că dosarul împotriva acestuia era mai solid decât era în realitate). În cazul în care acuzatul a fost achitat pentru unele capete de acuzare, dar a fost condamnat pentru altele, instanța poate dispune ca doar o parte din costuri să fie plătite.
- 209 În cazul în care orice judecător care participă la o procedură pentru care s-a acordat asistență judiciară consideră că este posibil ca munca să fi fost efectuată în mod nerezonabil (de exemplu, în cazul în care cauza persoanei reprezentate poate fi condusă în mod nerezonabil, astfel încât să genereze cheltuieli nejustificate, sau costurile au fost generate prin neefectuarea procedurii cu competență sau rapiditate rezonabile), judecătorul poate face observații în acest sens în atenția autorității de asistență judiciară. Judecătorul ar trebui să precizeze cât mai exact posibil elementul sau elementele care

trebuie avute în vedere ori investigate de către funcționarul competent cu stabilirea cheltuielilor ce urmează a fi acordate în temeiul ordonanței de reprezentare, ceea ce poate conduce la neacordarea anumitor onorarii și cheltuieli.

- 210 În conformitate cu articolul 19 din Prosecution of Offence Act 1985, o instanță poate emite o ordonanță împotriva oricărei părți pentru costurile care rezultă dintr-o acțiune inutilă sau necorespunzătoare, sau omisiune a părții respective (de exemplu, inculpatul sau procurorul). Aceasta ar putea include situații în care procesul a fost amânat deoarece apărarea nu a fost în mod rezonabil pregătită să continue sau nu a avertizat în prealabil cealaltă parte. Separat, în temeiul articolului 19A din Prosecution of Offences Act 1985, se poate dispune o măsură de tip *wasted costs order* împotriva unui avocat implicat în procedură (fie al acuzării, fie al apărării). „Wasted costs” sunt costurile suportate de o parte (inclusiv o parte beneficiară de asistență juridică) ca urmare a unui act sau a unei omisiuni necorespunzătoare, nerezonabile sau neglijente din partea unui reprezentant sau a unui angajat al acestuia sau pe care, în lumina unui astfel de act sau omisiune survenit după ce au fost suportate, instanța consideră că nu este rezonabil să se aștepte ca partea respectivă să le plătească.

6. Control judiciar, asistență juridică și executare

- 211 Decizia privind posibilitatea recuperării cheltuielilor aferente acuzării aparține instanței care soluționează cauza penală sau, după condamnare, instanței de apel. În temeiul articolului 18 din Prosecution of Offences Act 1985, instanța are competența discreționară de a dispune recuperarea cheltuielilor de acuzare atunci când consideră că acest lucru este just și rezonabil.
- 212 În cazul în care un procuror privat obține de la instanță o decizie privind cheltuielile de judecată, acestea sunt stabilite de Unitatea pentru Cauze Penale, a cărei evaluare poate face obiectul unei căi de atac în fața unui judecător specializat în materie de cheltuieli judiciare; a se vedea Creanțe plătite din fonduri publice.
- 213 Toate deciziile privind recuperarea costurilor pot face obiectul unei căi de atac.
- 214 Nu există nicio dispoziție specifică privind disponibilitatea asistenței judiciare în cadrul procedurilor de stabilire a recuperării costurilor și cheltuielilor, dar, întrucât acestea sunt un element al procedurilor penale în ansamblu, părțile care au dreptul la asistență judiciară (inclusiv acuzatul) vor beneficia de aceasta în cazul în care are loc o astfel de procedură.

- 215 Ordinele de plată a cheltuielilor de judecată sunt recuperabile ca datorie civilă. Nu există consecințe (de exemplu, majorarea pedepsei) pentru un acuzat care nu plătește costurile ordonate pentru a fi recuperate.

H. COMPARAȚII PRIVIND ABORDĂRILE URMATE

- 216 Modalitățile de recuperare a cheltuielilor de judecată prevăzute în toate cele patru state membre sunt, cel puțin în ceea ce privește rezultatul, în general similare. Cu toate acestea, cele din România sunt cele mai puțin elaborate, în special în ceea ce privește recuperarea de către inculpat.
- 217 Deși cadrele normative din Germania și Polonia sunt ceva mai detaliate decât cele din România, acestea sunt mai simple decât cele din Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), având în vedere dispozițiile legale relativ limitate din primele două țări și dispozițiile extinse (formale și informale) din ultima țară. Diferențele reflectă în mare măsură diferitele tradiții juridice implicate.
- 218 În mod cert, precizările oferite în orientările și alte documente din Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), împreună cu jurisprudența menționată în acestea, oferă adesea o idee mai bună despre ceea ce se poate recupera. În plus, deși aceste orientări și alte documente, deși se adresează procurorilor și instanțelor, sunt accesibile publicului, astfel încât nu ar trebui să existe prea multe posibilități de neînțelegere cu privire la ceea ce va fi necesar.
- 219 În afară de costurile asistenței juridice, costurile care ar putea fi recuperate vor include în toate cele patru țări remunerația experților și costurile de deplasare ale acestora, precum și pe cele ale martorilor. Germania, Polonia și România definesc, de asemenea, costurile ca incluzând o anumită formă de remunerare a martorilor. În România, costurile se vor extinde la îndeplinirea actelor procedurale, conservarea probelor și gestionarea bunurilor sechestrate, Germania permite, de asemenea, tratarea costurilor ca incluzând costurile medico-legale ale investigației, dar, în Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), acestea sunt recuperabile numai în cazul în care au fost sau ar fi putut fi comandate de procuratură, spre deosebire de poliție. Polonia include costurile de depozitare a obiectelor confiscate și evaluarea psihiatrică a acuzatului. Doar Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) prevede recuperarea costurilor legate de timpul petrecut de procurori, deși aceasta se face în funcție de un barem stabilit, mai degrabă decât în funcție de valoarea cheltuielilor efectuate în anumite cazuri.

- 220 În ceea ce privește persoanele care pot recupera costurile în mod direct, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) se limitează strict la procurorii (publici sau privați) și la inculpați, în timp ce Polonia și România sunt puțin mai extinse în această privință, iar Germania foarte mult (deși, în ambele cazuri, hotărârile privind cererile de rambursare a costurilor procurorilor merg la Trezorerie). În ceea ce privește experții și martorii în Germania, Polonia și România, costurile și cheltuielile acestora sunt incluse în cele ale acuzării sau ale statului și nu sunt implicate în formularea de cereri împotriva inculpatului.
- 221 Spre deosebire de România, celelalte trei state membre recunosc un rol pentru acuzarea privată, dar în niciunul dintre acestea aceasta nu pare a fi o caracteristică deosebit de importantă a sistemului de justiție penală. Cu toate acestea, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) diferă de Germania și Polonia prin faptul că procurorii privați nu își pot recupera costurile de la acuzat, ci le vor obține printr-o plată din fonduri publice.
- 222 Gama de persoane împotriva cărora pot fi formulate cereri este cea mai largă în Germania, reflectând diferenții actori din procedurile în fața acesteia. Germania este neobișnuită prin faptul că permite pretenții împotriva persoanelor care fac afirmații false, însă Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) este unic prin faptul că permite pretenții împotriva celor care provoacă întârzieri sau prejudicii procedurilor, deși nu sunt părți la acestea.
- 223 Există unele variații în abordarea cererilor care pot fi formulate împotriva acuzatului
- 224 Astfel, în Germania, România și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), acest lucru nu se limitează la cazurile în care acuzatul este condamnat, acoperind și alte hotărâri pronunțate împotriva sa în cele trei state membre. În plus, în Germania, Polonia și România, astfel de despăgubiri pot fi acordate și în situațiile în care se poate considera că acuzatul a provocat urmărirea penală, în timp ce în Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) acest lucru poate duce la o reducere a costurilor de apărare care pot fi recuperate.
- 225 Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) este unic prin faptul că este foarte specific în ceea ce privește nivelul costurilor care pot fi solicitate în numele acuzării, dar și prin limitarea sumei care trebuie plătită pentru reprezentarea juridică a unui acuzat.
- 226 În toate cele patru state membre, există o conștientizare a faptului că este posibil ca un acuzat care este condamnat să nu poată plăti cheltuielile de judecată. Cu toate acestea, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) este neobișnuit prin faptul că ia în considerare acest aspect în decizia de a solicita recuperarea cheltuielilor de judecată și, de asemenea, acordă prioritate asigurării plății despăgubirilor către victime și a amenzilor față de orice recuperare a cheltuielilor de judecată.

- 227 De asemenea, în toate cele patru state membre, procesul decizional cu privire la recuperarea costurilor este judiciar și există un drept de apel în toate acestea, sub rezerva unor excepții limitate în Germania. Problema termenelor pentru solicitarea recuperării nu este relevantă în niciunul dintre acestea, cu excepția Poloniei, iar asistența juridică este probabil să fie disponibilă în toate cele patru state membre, cel puțin pentru cei care beneficiază de aceasta în cadrul procedurilor în care este implicată recuperarea costurilor.
- 228 Doar în Germania și România au avut loc schimbări substanțiale în ultimii ani în ceea ce privește recuperarea costurilor, iar acest lucru nu a reprezentat o problemă majoră în cazul Germaniei.
- 229 În Polonia, România și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) au existat contestații privind drepturile omului sau constituționale, doar prima dintre acestea având succes și conducând la o modificare a cuantumului, dar nu și a principiului plății onorariilor reprezentanților legali ai unui acuzat.
- 230 Există, fără îndoială, puncte forte și puncte slabe ale abordărilor observate în toate cele patru state membre. Cu toate acestea, liniile principale urmate sunt foarte similare, iar elementele-cheie ale acestora ar oferi o bază solidă pentru introducerea reformelor în Republica Moldova.
- 231 Cu toate acestea, poate exista un avantaj în a avea un acord care este destul de detaliat, astfel încât să se evite incertitudinea cu privire la ceea ce este recuperabil și de la cine poate fi obținut acest lucru.
- 232 În același timp, pare important să se facă distincția între elementele fundamentale ale recuperării și aspectele care ar putea fi supuse unor modificări periodice, în special în ceea ce privește stabilirea tarifelor pentru onorariile și/sau cheltuielile avocaților, experților, victimelor și martorilor. Acestea din urmă ar putea fi lăsate mai degrabă în sarcina regulamentelor decât a legislației primare.
- 233 În plus, o anumită limitare a celor care pot solicita direct recuperarea pare de dorit, în special în cazul în care acuzatul nu va fi în măsură să suporte costurile care, în principiu, ar putea fi recuperate în mod corespunzător de la acesta. În astfel de cazuri, ar fi adecvat ca statul să suporte costurile suportate de alte părți la procedură, având în vedere responsabilitatea sa generală pentru funcționarea sistemului de justiție.
- 234 În cele din urmă, este important de remarcat faptul că niciunul dintre cele patru state membre nu are aranjamente care contravin cerințelor elaborate de Curte și este esențial ca orice aranjamente care ar putea fi adoptate de Republica Moldova să fie - atât în teorie, cât și în practică -, de asemenea, conforme cu aceste cerințe. În această privință,

va fi important să se asigure că acuzatului nu i se refuză recuperarea în cazul în care acest lucru ar încălca prezumția de nevinovăție sau în cazul în care aranjamentele adoptate sunt de așa natură încât nu i se poate asigura un proces echitabil.

ANEXĂ: DISPOZIȚII RELEVANTE

GERMANIA

Codul de procedură penală

Articolul 464

Decizie cu privire la costuri și cheltuieli; plângere imediată

- (1) Fiecare hotărâre judecătorească, fiecare ordonanță sumară de sancționare și fiecare decizie de încheiere a unei anchete trebuie să indice persoana care trebuie să suporte cheltuielile de judecată.
- (2) Decizia cu privire la cine trebuie să suporte cheltuielile necesare este dată de instanță în hotărâre sau în ordonanța de încheiere a procedurii.
- (3) O plângere imediată este admisibilă împotriva deciziei privind costurile și cheltuielile necesare; aceasta nu este admisibilă dacă decizia principală menționată la alineatul (1) nu poate fi contestată de reclamant. Instanța sesizată cu plângerea este legată de constatările de fapt pe care se bazează decizia. În cazul în care împotriva hotărârii se introduce o plângere imediată, pe lângă un recurs în fapt și în drept sau un recurs în drept, în măsura în care se referă la decizia privind costurile și cheltuielile necesare, instanța sesizată cu recursul în drept sau instanța sesizată cu recursul în fapt și în drept este, de asemenea, competentă să se pronunțe cu privire la plângerea imediată, în timp ce examinează recursul în fapt sau în drept.

Articolul 464a

Costurile procedurilor; cheltuieli necesare

- (1) Costurile procedurii includ onorariile și cheltuielile de Trezorerie. Acestea includ, de asemenea, costurile de pregătire a acuzației publice și costurile de executare a unei consecințe juridice a infracțiunii. Costurile unei cereri de redeschidere a procedurii încheiate prin hotărâre definitivă includ, de asemenea, costurile de pregătire a redeschiderii procedurii (articolele 364a și 364b), în măsura în care acestea sunt cauzate de o cerere a persoanei condamnate.
- (2) „Cheltuielile necesare” ale unei părți includ, de asemenea
1. despăgubiri pentru pierderea inevitabilă de timp în conformitate cu dispozițiile aplicabile despăgubirii martorilor și
 2. onorariile și cheltuielile unui avocat, în măsura în care acestea trebuie rambursate în conformitate cu articolul 91 alineatul (2) din Codul de procedură civilă.

Articolul 464b

Evaluarea costurilor

Valoarea costurilor și cheltuielilor pe care o parte trebuie să le ramburseze unei alte părți este evaluată, la cererea unei părți, de către instanța de prim grad de jurisdicție. La cerere, instanța declară că trebuie plătită dobândă pentru costurile și cheltuielile evaluate începând

cu momentul cererii de evaluare. Dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică în consecință ratei dobânzii, procedurilor și executării deciziei . Prin derogare de la articolul 311 alineatul (2), termenul pentru depunerea unei plângeri imediate este de două săptămâni. Ordonanța de evaluare a costurilor nu trebuie să facă trimitere la adresa completă a procurorului accesoriu privat.

Articolul 464c

Costurile de desemnare a unui traducător sau interpret pentru acuzat

În cazul în care a fost solicitat un interpret sau un traducător pentru un acuzat care nu vorbește germana sau care are deficiențe de auz sau de vorbire, cheltuielile aferente sunt puse în sarcina inculpatului în măsura în care acesta a provocat în mod inutil aceste cheltuieli prin omisiune culpabilă sau în alt mod culpabil; acest lucru trebuie să fie menționat în mod expres, cu excepția cazului prevăzut la articolul 467 alineatul (2).

Articolul 464d

Distribuția cheltuielilor

Cheltuielile de trezorerie și cheltuielile necesare ale părților pot fi împărțite în fracțiuni.

Articolul 465

Obligația persoanelor condamnate de a plăti cheltuielile de judecată

(1) Acuzații suportă cheltuielile de judecată în măsura în care acestea au fost cauzate de procedurile pentru o infracțiune pentru care au fost condamnați sau pentru care a fost dispusă împotriva lor o măsură de reeducare și prevenire. În sensul prezentei dispoziții, se consideră că a fost pronunțată o condamnare și în cazul în care unui acuzat i s-a dat un avertisment cu amânarea aplicării pedepsei sau instanța a renunțat la aplicarea unei pedepse.

(2) În cazul în care cheltuielile specifice au fost cauzate de investigațiile efectuate pentru a clarifica anumite circumstanțe incriminatoare sau exoneratoare și dacă rezultatul acestor investigații a fost în favoarea acuzatului, instanța impută cheltuielile, parțial sau integral, Trezoreriei dacă ar fi inechitabil să le impute acuzatului. Acest lucru se aplică în special în cazul în care pârâtul nu este condamnat pentru părți distincte și separabile ale unei infracțiuni sau nu este condamnat pentru una sau mai multe dintre multiplele încălcări ale legii. Dispozițiile din propozițiile 1 și 2 se aplică în mod corespunzător cheltuielilor necesare ale acuzatului. Instanța poate dispune renunțarea, parțială sau totală, la majorarea taxelor judiciare în cazurile în care a fost desemnat un asistent psihosocial, în cazul în care ar fi inechitabil să se impună aceste taxe acuzatului.

(3) În cazul în care o persoană condamnată decedează înainte ca hotărârea să intre în vigoare, masa succesorală a acesteia nu este obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Articolul 466

Răspunderea persoanelor co-condamnate pentru cheltuieli în calitate de debitori solidari

Coinculpații care au fost condamnați sau față de care s-a dispus o măsură de reeducare și prevenire pentru aceeași infracțiune, sunt răspunzători în mod solidar pentru cheltuieli. Această regulă nu se aplică cheltuielilor care decurg din serviciile unui apărător desemnat din oficiu sau ale unui interpret și nici cheltuielilor de executare, de plasare provizorie sau de arestare preventivă, precum și cheltuielilor care decurg din anchete îndreptate exclusiv împotriva unui inculpat.

Articolul 467

Costuri și cheltuieli necesare în caz de achitare, neîncepere și încetare a procedurii

(1) În cazul în care inculpatul este achitat, în cazul în care deschiderea procedurii principale împotriva inculpatului este refuzată sau în cazul în care procedura împotriva inculpatului este încheiată, cheltuielile Trezoreriei și cheltuielile necesare ale inculpatului sunt suportate de Trezorerie.

(2) Cheltuielile de judecată cauzate de o conduită culpabilă a inculpatului sunt puse în sarcina acestuia. În această măsură, cheltuielile pe care inculpatul le-a cauzat nu sunt puse în sarcina Trezoreriei.

(3) Cheltuielile necesare ale inculpatului nu se impută la Trezorerie în cazul în care acesta a determinat formularea acuzației publice prin depunerea unui denunț în care a pretins că a comis infracțiunea pentru care a fost ulterior pus sub acuzare. Instanța poate să nu impute cheltuielile necesare inculpatului la Trezorerie dacă

1. a cauzat favorizarea acuzațiilor publice prin incriminarea sa falsă cu privire la aspecte materiale sau în contradicție cu declarația sa ulterioară sau prin ascunderea unor circumstanțe materiale exonerante, deși a făcut o declarație ca răspuns la acuzație sau
2. nu este condamnată pentru o infracțiune doar din cauza unui impediment procedural.

(4) În cazul în care instanța pune capăt procedurii în temeiul unei dispoziții care permite acest lucru la discreția instanței, aceasta poate renunța la imputarea cheltuielilor necesare ale inculpatului la Trezorerie.

(5) Cheltuielile necesare ale inculpatului nu sunt suportate de Trezorerie în cazul în care procedura este încheiată definitiv după o încetare provizorie anterioară (articolul 153a).

Articolul 467a

Cheltuieli de trezorerie în caz de încetare a procedurii ca urmare a retragerii acuzației

(1) În cazul în care parchetul retrage acuzațiile publice și pune capăt procedurii, instanța în fața căreia au fost formulate acuzațiile publice pune în sarcina Trezoreriei cheltuielile necesare suportate de acuzat, la cererea parchetului sau a acuzatului. Articolul 467 alineatele (2)-(5) se aplică prin analogie.

(2) În cazurile prevăzute la alineatul (1) teza 1, instanța poate imputa cheltuielile necesare suportate de o altă persoană implicată (articolul 424 alineatul (1), articolul 438 alineatul (1), articolul 439 și articolul 444 alineatul (1) teza 1) Trezoreriei sau unei alte părți la cererea parchetului sau a persoanei interesate.

(3) Decizia în temeiul alineatelor (1) și (2) nu poate fi contestată.

Articolul 468

Cheltuieli în cazul constatării unei cauze de nepedepsire

În cazul unui schimb reciproc de insulte, imputarea cheltuielilor de judecată unuia sau ambilor acuzați nu este împiedicată de declararea unuia sau ambilor acuzați ca fiind nepasibili de pedeapsă.

Articolul 469

Cheltuieli puse în sarcina persoanei care a formulat un denunț fals cu intenție sau din imprudență

(1) Dacă procedura, chiar și în afara instanței, a fost declanșată ca urmare a unui denunț fals privind săvârșirea unei infracțiuni, făcut cu intenție sau din imprudență, instanța, după audierea persoanei care a formulat denunțul, pune în sarcina acesteia cheltuielile de judecată și cheltuielile necesare ale acuzatului. Instanța poate imputa cheltuielile necesare ale unei alte persoane implicate (articolul 424 alineatul (1), articolul 438 alineatul (1), articolul 439 și articolul 444 alineatul (1) teza 1) persoanei care a formulat denunțul.

(2) În cazul în care nicio instanță nu a fost încă sesizată, atunci, la cererea parchetului, decizia este dată de instanța care ar fi fost competentă să deschidă procedura de judecată în fond.

(3) Decizia în temeiul alineatelor (1) și (2) nu poate fi contestată.

Articolul 470

Costuri de retragere a cererii de urmărire penală

În cazul în care procedura este încheiată ca urmare a retragerii cererii care a stat la baza acesteia, persoana care a depus cererea trebuie să suporte costurile și cheltuielile necesare ale acuzatului și ale unei alte persoane implicate (articolul 424 alineatul (1), articolul 438 alineatul (1), articolul 439 și articolul 444 alineatul (1) teza 1). Acestea pot fi imputate acuzatului sau unei persoane implicate, în măsura în care persoana respectivă și-a declarat disponibilitatea de a plăti aceste costuri, sau Trezoreriei, în cazul în care ar fi inechitabil să se impute aceste costuri părților.

Articolul 471

Costurile acuzării private

(1) Persoana condamnată în cadrul procedurilor desfășurate prin acuzarea privată este, de asemenea, obligată să ramburseze procurorului privat cheltuielile necesare efectuate.

(2) În cazul în care acuzațiile împotriva acuzatului sunt respinse sau în cazul în care el este achitat sau procedura este încheiată, costurile procedurii și cheltuielile necesare ale acuzatului sunt suportate de procurorul privat.

(3) Instanța poate repartiza în mod corespunzător cheltuielile de judecată și cheltuielile necesare ale părților sau poate, în conformitate cu puterea sa discreționară, să impute aceste cheltuieli uneia dintre părți dacă

1. a admis doar o parte din cererile procurorului privat;
 2. a încheiat procedura în temeiul articolului 383 alineatul (2) (articolul 390 alineatul (5)) din cauza lipsei de gravitate a faptei;
 3. au fost formulate acuzații reciproce.
- (4) Mai mulți procurori privați răspund solidar. Același lucru se aplică și în ceea ce privește răspunderea mai multor acuzați pentru cheltuielile necesare ale procurorului privat.

Articolul 472

Cheltuieli necesare ale procurorului accesoriu privat

- (1) Cheltuielile necesare ale unui procuror accesoriu privat sunt puse în sarcina acuzatului în cazul în care acesta este condamnat pentru o infracțiune care îl afectează pe procurorul accesoriu privat. Cheltuielile necesare suportate de procurorul accesoriu privat pentru asistența psihosocială în cadrul procedurilor judiciare pot fi puse în sarcina acuzatului numai până la concurența sumei cu care taxele judiciare ar fi majorate în cazul în care ar fi numit un asistent psihosocial. Cheltuielile necesare pot fi scutite, integral sau parțial, în cazul în care ar fi inechitabil ca aceste cheltuieli să fie imputate acuzatului.
- (2) În cazul în care instanța pune capăt procedurii în temeiul unei dispoziții care permite acest lucru la discreția instanței, aceasta poate imputa cheltuielile necesare menționate la alineatul (1), integral sau parțial, acuzatului, în măsura în care acest lucru este echitabil din motive speciale. În cazul în care instanța încheie definitiv procedura (articolul 153a) după o încetare provizorie anterioară, alineatul (1) se aplică în consecință.
- (3) Alineatele (1) și (2) se aplică în mod corespunzător cheltuielilor necesare care au apărut pentru o persoană îndreptățită să se alăture procedurii în calitate de procuror accesoriu privat în exercitarea drepturilor prevăzute la articolul 406h. Același lucru se aplică și cheltuielilor necesare ale unui procuror privat în cazul în care parchetul a preluat urmărirea penală în conformitate cu articolul 377 alineatul (2).
- (4) Articolul 471 alineatul (4) teza a doua se aplică în consecință.

Articolul 472a

Costuri și cheltuieli necesare pentru procedurile de aderare (constituirea ca parte civilă în procesul penal)

- (1) În cazul în care o cerere de acordare a unei creanțe rezultate din infracțiune este admisă, pârâțul trebuie să suporte, de asemenea, costurile speciale generate de aceasta și cheltuielile necesare ale reclamantului în sensul articolelor 403 și 404.
- (2) În cazul în care instanța renunță la soluționarea cererii formulate în cadrul acțiunii civile, dacă o parte din pretențiile reclamantului nu este admisă sau dacă acesta își retrage cererea, instanța stabilește, în mod discreționar și cu respectarea obligației de motivare, cine suportă cheltuielile de judecată și cheltuielile necesare ale părților. Cheltuielile instanței pot fi suportate de Trezorerie în cazul în care ar fi inechitabil să se impute aceste cheltuieli părților.

Articolul 472b

Costurile și cheltuielile necesare ale părților terțe implicate

(1) În cazul în care se dispune confiscarea, sechestrul, distrugerea sau scoaterea din uz a unui obiect sau înlăturarea unei situații ilegale, cheltuielile speciale care decurg din implicarea unei alte persoane pot fi imputate acesteia. Cheltuielile necesare ale acestei persoane pot, dacă acest lucru este echitabil, să fie puse în sarcina acuzatului, iar în cadrul unei proceduri independente și în sarcina altei persoane implicate.

(2) În cazul în care o amendă reglementară (sanctiune administrativă cu caracter penal) este impusă unei persoane juridice sau unei asociații, persoana juridică sau asociația trebuie să suporte costurile procedurii în conformitate cu articolele 465 și 466.

(3) În cazul în care se renunță la obligarea la una dintre consecințele juridice incidente în temeiul alineatului (1) teza 1 sau la impunerea unei amenzi reglementare impuse unei persoane juridice sau unei asociații, cheltuielile necesare ulterioare ale altor persoane implicate pot fi suportate de Trezorerie sau de o altă parte.

Articolul 473

Costurile căilor de atac retrase sau respinse; costurile de restabilire a status quo ante

(1) Costurile unei căi de atac care a fost retrasă sau care s-a dovedit a fi fără succes sunt suportate de persoana care a introdus respectiva cale de atac. În cazul în care calea de atac introdusă de acuzat s-a dovedit a fi fără succes sau a fost retrasă, cheltuielile necesare suportate de procurorul accesoriu privat sau de persoana îndreptățită să se alăture procedurii în calitate de procuror accesoriu privat în exercitarea drepturilor prevăzute la articolul 406h sunt în sarcina acuzatului. Dacă, în cazul prevăzut la teza 1, doar procurorul accesoriu privat a introdus sau a exercitat calea de atac, cheltuielile necesare ale acuzatului trebuie să fie suportate de acesta. Articolul 472a alineatul (2) se aplică în mod corespunzător costurilor de recurs și cheltuielilor necesare ale părților în cazul în care o plângere imediată în temeiul articolului 406a alineatul (1) teza 1, care era admisibilă atunci când a fost formulată, a devenit inadmisibilă din cauza unei decizii de încheiere a procedurii în fața unei anumite instanțe.

(2) În cazul prevăzut la alineatul (1), dacă parchetul introduce calea de atac în apel în detrimentul acuzatului sau al unei alte persoane implicate (articolul 424 alineatul (1), articolul 439 și articolul 444 alineatul (1) teza 1), cheltuielile necesare ale acestuia sunt suportate de Trezorerie. Același lucru este valabil și în cazul în care calea de atac exercitată de parchet în beneficiul acuzatului sau al unei persoane implicate se dovedește a fi întemeiată.

(3) În cazul în care acuzatul sau orice altă parte a limitat calea de atac la anumite puncte ale plângerii și această cale de atac are succes, cheltuielile necesare ale părții sunt suportate de Trezorerie.

(4) În cazul în care calea de atac este admisă parțial, instanța este obligată să reducă onorariile și să impute costurile, parțial sau integral, Trezoreriei, în cazul în care ar fi inechitabil să impute aceste costuri părților. Acest lucru se aplică în mod corespunzător cheltuielilor necesare ale părților.

(5) Se consideră că o cale de atac este respinsă în cazul în care o măsură dispusă în temeiul articolului 69 alineatul (1) sau al articolului 69b alineatul (1) din Codul penal nu este menținută exclusiv din motivul că condițiile aplicării sale nu mai sunt îndeplinite ca urmare a duratei suspendării provizorii a dreptului de a conduce (art. 111a alin. (1)) sau a măsurii de confiscare, indisponibilizare sau ridicare a permisului de conducere (art. 69a alin. (6) din Codul penal)..

(6) Alineatele (1)–(4) se aplică în mod corespunzător cheltuielilor și cheltuielilor necesare generate de

1. o cerere de redeschidere a procedurii încheiate prin hotărâre definitivă sau
2. o procedură ulterioară (articolul 433).

(7) Costurile pentru restabilirea status quo ante sunt suportate de solicitant, cu excepția cazului în care acestea au fost cauzate de o obiecție nefondată a părții adverse.

Articolul 473a

Costuri și cheltuieli necesare aferente unei decizii separate privind legalitatea măsurii de investigare

În cazul în care, la cererea persoanei vizate, instanța trebuie să se pronunțe printr-o decizie separată cu privire la legalitatea unei măsuri de investigare sau a executării acesteia, ea decide în același timp cine va suporta costurile și cheltuielile necesare ale părților. Acestea sunt suportate de către Trezorerie dacă măsura sau punerea sa în executare este declarată nelegală, iar în toate celelalte cazuri de către solicitant. Articolul 304 alineatul (3) și articolul 464 alineatul (3) prima teză se aplică în mod corespunzător.

Legea privind remunerarea și compensarea judecătorilor

Articolul 3

Remunerarea experților, interpreților și traducătorilor

§ 8 Principiul remunerării

(1) Experții, interpreții și traducătorii au dreptul, cu titlu de remunerare, la:

- 1st o remunerație pentru serviciile lor (§§ 9-11),
- 2nd rambursarea cheltuielilor de deplasare (§ 5),
3. Compensarea cheltuielilor (§ 6) și
- 4th Rambursarea altor cheltuieli și a cheltuielilor speciale (§§ 7 și 12).

(2) În cazul în care onorariul trebuie calculat pe bază orară, acesta se plătește pentru fiecare oră din timpul necesar, inclusiv timpii de deplasare și de așteptare necesari. Ultima oră deja începută se calculează integral dacă a fost nevoie de mai mult de 30 de minute pentru a furniza serviciul; în caz contrar, onorariul este jumătate din suma pentru o oră întreagă.

(3) În cazul în care serviciile sau cheltuielile pentru care se solicită remunerație se referă la tratarea simultană a mai multor chestiuni, remunerația se împarte în funcție de numărul de chestiuni.

(4) Experților, interpreților și traducătorilor care își au reședința obișnuită în străinătate li se poate acorda, la latitudinea instanței naționale competente, o remunerație mai mare decât cea prevăzută la alineatul (1), ținând seama de circumstanțele lor personale, în special de veniturile lor obișnuite din muncă.

§ 8a Pierderea sau limitarea dreptului la remunerație

(1) Dreptul la remunerație se prescrie în cazul în care partea îndreptățită nu notifică cu promptitudine autorității circumstanțele care justifică respingerea cererii de către o parte, cu excepția cazului în care omisiunea nu este imputabilă părții îndreptățite.

(2) Persoana îndreptățită primește remunerația numai în măsura în care prestația sa poate fi utilizată conform destinației, dacă

- 1st a încălcat obligația prevăzută la articolul 407a alineatele (1)-(4) teza 1 din Codul de procedură civilă, cu excepția cazului în care nu este responsabil pentru încălcare;
- 2nd a furnizat un serviciu defectuos și nu remediază defectele într-un termen rezonabil stabilit de organismul care solicită serviciul; acordarea unui termen pentru remedierea defectelor nu este necesară dacă serviciul are defecte fundamentale sau dacă este evident că defectele nu pot fi remediate;
3. în cursul furnizării serviciului, a creat, prin neglijență gravă sau intenție, motive care dau dreptul unei părți să refuze serviciul din cauza preocupărilor legate de părtinire; sau
- 4th nu și-a îndeplinit integral atribuțiile de serviciu, în ciuda aplicării unei amenzi suplimentare.

În măsura în care instanța ia în considerare serviciul, acesta este considerat a fi utilizabil. Nu se va plăti nicio compensație pentru eliminarea defectelor în conformitate cu teza 1 numărul 2.

(3) În cazul în care remunerația solicitată este semnificativ disproporționată în raport cu valoarea obiectului litigiului, iar partea îndreptățită nu a semnalat acest lucru în timp util, în conformitate cu secțiunea 407a alineatul (4) teza a doua din Codul de procedură civilă, instanța, după audierea părților, stabilește, în temeiul propriei aprecieri, o remunerație care este în mod rezonabil proporțională cu valoarea obiectului litigiului.

(4) În cazul în care remunerația depășește în mod semnificativ avansul pe cheltuieli solicitat, iar partea îndreptățită nu a atras atenția asupra acestui fapt în timp util, în conformitate cu secțiunea 407a alineatul (4) teza a doua din Codul de procedură civilă, aceasta primește remunerația numai în cuantumul avansului pe cheltuieli.

(5) Alineatele (3) și (4) nu se aplică în cazul în care partea îndreptățită nu este responsabilă pentru încălcarea obligației sale de a furniza informații.

§ 9 Onorarii pentru experți și interpreți

(1) Onorariul expertului se calculează în conformitate cu anexa 1. Alocarea serviciului la un domeniu tematic este determinată de decizia de angajare a expertului.

(2) În cazul în care serviciul urmează să fie prestat într-un domeniu care nu este enumerat în anexa 1, acesta este remunerat la un tarif orar la latitudinea instanței, ținându-se seama de tarifele orare practicate în mod obișnuit în afara sistemului judiciar și administrativ pentru servicii de acest tip, fără a putea depăși însă cel mai ridicat tarif orar prevăzut în anexa 1. În cazul în care serviciul urmează să fie prestat în mai multe domenii sau în cazul în care un raport medical sau psihologic se referă la mai multe subiecte și sunt alocate tarife orare diferite acestor domenii sau subiecte, onorariul pentru întregul timp necesar se calculează în mod uniform în conformitate cu cel mai ridicat dintre aceste tarife orare. În cazul în care calcularea onorariului în conformitate cu teza 2 ar conduce la un rezultat inechitabil având în vedere obiectul serviciului, tariful orar se stabilește la latitudinea instanței.

(3) Articolul 4 se aplică în mod corespunzător determinării tarifului orar în conformitate cu alineatul (2), cu condiția ca o cale de atac împotriva determinării să fie admisibilă chiar dacă valoarea obiectului căii de atac nu depășește 200 EUR. O cale de atac este admisibilă numai atât timp cât dreptul la remunerare nu a fost încă valorificat.

(4) Onorariul expertului pentru a examina dacă există un motiv pentru deschiderea procedurii de insolvență și care sunt perspectivele de continuare a activității debitorului este de 120 EUR pe oră. În cazul în care expertul este și administratorul judiciar provizoriu sau lichidator judiciar provizoriu, onorariul său este de 95 EUR pe oră.

(5) Onorariul interpretului este de 85 EUR pe oră. În cazul anulării unei întâlniri la care a fost invitat, interpretul primește o compensație pentru pierderea prestației dacă

1st anularea nu i se datorează din motive personale,

2nd a fost informat despre anulare în ziua ședinței sau în una dintre cele două zile precedente și

3. face dovada venitului pierdut ca urmare a anulării programării.

Despăgubirile pentru pierderea performanței vor fi acordate până la o sumă corespunzătoare onorariului pentru două ore.

(6) În cazul în care expertul sau interpretul își prestează serviciile între orele 23.00 și 6.00 sau în zilele de duminică sau de sărbătoare legală, onorariul se majorează cu 20 % în cazul în care autoritatea contractantă stabilește că este necesară prestarea serviciului la acea oră. Articolul 8 alineatul (2) teza a doua se aplică în consecință.

§ 10 Onorarii pentru servicii speciale

(1) În cazul în care un expert sau un martor expert prestează serviciile specificate în anexa 2, onorariul sau indemnizația se stabilește în conformitate cu această anexă. Se aplică articolul 9 alineatul (6), cu mențiunea că onorariul expertului sau indemnizația martorului expert se majorează cu 20 % dacă cel puțin 80 % din serviciu este prestat între orele 23.00 și 6.00 sau în zilele de duminică ori de sărbătoare legală.

(2) Pentru serviciile de tipul celor specificate în secțiunea O din baremul de tarifyare pentru servicii medicale (anexă la baremul de tarifyare pentru medici), onorariul se calculează conform acestui barem, aplicându-se un coeficient de 1,3 ori valoarea tarifară. Articolul 4 alineatul (2) teza 1, alineatul (2a) teza 1, alineatele (3) și (4) teza 1 și articolul 10 din baremul

de tarifare pentru medici se aplică în mod corespunzător; în rest, dispozițiile articolelor 7 și 12 rămân neafectate.

(3) În cazul în care este necesar timp suplimentar pentru furnizarea unui serviciu în temeiul alineatului (1) sau al alineatului (2), taxa pentru fiecare oră de timp suplimentar este de 80 EUR.

§ 11 Onorarii pentru traducători

(1) Taxa pentru o traducere este de 1,80 EUR pentru fiecare 55 de caractere din textul scris, dacă textul este pus la dispoziția traducătorului într-o formă electronică editabilă (taxă de bază). În caz contrar, taxa este de 1,95 EUR pentru fiecare 55 de caractere (taxă majorată). În cazul în care traducerea este deosebit de dificilă din cauza circumstanțelor speciale ale fiecărui caz în parte, în special din cauza utilizării frecvente a termenilor tehnici, a dificultății de citire a textului, a unei urgențe deosebite sau din cauza faptului că traducerea este într-o limbă străină care este rar utilizată în Republica Federală Germania, taxa de bază este de 1,95 EUR, iar taxa majorată este de 2,10 EUR.

(2) Numărul de caractere se stabilește pe baza textului în limba țintă. Cu toate acestea, în cazul în care caracterele latine sunt utilizate numai în limba sursă, numărul de caractere din textul în limba sursă este decisiv. În cazul în care numărarea caracterelor ar implica un efort disproporționat, numărul se determină pe baza numărului de rânduri, luând în considerare numărul mediu de caractere pe rând.

(3) În cazul în care urmează să fie traduse mai multe texte, taxa se stabilește separat pentru fiecare text. Pentru una sau mai multe traduceri pentru aceeași comandă, onorariul este de cel puțin 20 EUR.

(4) Traducătorul primește un onorariu ca și interpretul dacă

- 1st serviciul traducătorului constă în verificarea conținutului specific al documentelor sau al înregistrărilor de telecomunicații, fără ca traducătorul să fie nevoit să realizeze o traducere scrisă; sau
- 2nd prestația traducătorului constă în realizarea transcrierii textuale a unei înregistrări de telecomunicații.

§ 12 Rambursarea cheltuielilor speciale

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege, remunerația în temeiul articolelor 9-11 acoperă, de asemenea, cheltuielile generale obișnuite și cheltuielile asociate în mod normal cu pregătirea expertizei sau a traducerii. Cu toate acestea, se rambursează separat următoarele:

- 1st costurile speciale necesare suportate pentru pregătirea și furnizarea expertizei sau a traducerii, inclusiv cheltuielile necesare pentru asistenți, precum și materialele și instrumentele utilizate pentru examinare;
- 2nd 2 EUR pentru fiecare fotografie necesară pregătirii și prezentării raportului și, în cazul în care fotografiile nu fac parte din raportul scris (articolul 7 alineatul (2)), 0,50 EUR pentru a doua și fiecare copie sau imprimare ulterioară a unei fotografii;

- 3. pentru întocmirea raportului scris, 0,90 EUR pentru 1 000 de caractere sau o parte a acestuia sau 1,50 EUR în cazul în care expertul primește un onorariu în conformitate cu anexa 1 partea 2 sau anexa 2; în cazul în care numărul de caractere nu este cunoscut, acesta trebuie estimat;
- 4th taxa pe valoarea adăugată aferentă remunerației, cu excepția cazului în care aceasta rămâne necollectată în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) din Legea privind taxa pe valoarea adăugată;
- 5th cheltuielile pentru serviciile poștale și de telecomunicații; experții și traducătorii pot solicita o sumă forfetară de 20 % din onorariu în locul cheltuielilor reale, dar nu mai mult de 15 euro.

(2) O parte din cheltuielile generale atribuibile asistenților (alineatul (1) teza a doua, nr. 1) se compensează printr-o suprataxă de 15 % din suma care urmează să fie rambursată ca cheltuieli necesare pentru asistenți, cu excepția cazului în care implicarea asistenților nu a dus la nicio creștere a cheltuielilor generale sau a dus doar la o creștere nesemnificativă a acestora.

§ 13 Remunerații speciale

(1) În cazul în care părțile sau participanții au convenit asupra unui onorariu specific sau asupra unui onorariu care diferă de dispozițiile legale, expertul, interpretul sau traducătorul este chemat și i se plătește acest onorariu numai dacă o sumă suficientă pentru întregul onorariu a fost plătită Trezoreriei Statului. În cazul în care organul de urmărire penală a făcut o declarație corespunzătoare în cadrul procedurilor în temeiul Legii privind infracțiunile administrative, nu este necesară nicio plată în avans, chiar dacă organul de urmărire penală nu este scutit de plata cheltuielilor. În procedurile în care cheltuielile de judecată nu sunt percepute în niciun caz, este suficient ca o sumă să fi fost plătită pentru a acoperi costurile suplimentare, pentru care părțile sau participanții sunt răspunzători în conformitate cu alineatul (6).

(2) O declarație a unei singure părți sau a unui singur participant, sau o declarație a organului de urmărire penală ori a organului constatator este suficientă, cu condiția ca aceasta să se refere la tariful orar în temeiul articolului 9 sau, în cazul traducerilor scrise, la un onorariu pentru fiecare 55 de caractere sau fracțiune, conform articolului 11, iar instanța să își dea consimțământul. Consimțământul este acordat numai dacă onorariul nu depășește de două ori cuantumul permis conform articolului 9 sau 11. Înainte de a-și da acordul, instanța audiază cealaltă parte sau ceilalți participanți. Aprobarea sau refuzul sunt definitive.

(3) O persoană care a beneficiat de asistență juridică sau de asistență procedurală poate face o declarație în temeiul alineatului (1) care se referă numai la tariful orar în temeiul articolului 9 sau, în cazul traducerilor scrise, la o taxă pentru fiecare 55 de caractere sau fracțiune din acestea în temeiul articolului 11. În cazul în care ar fi obligat să plătească onorariul în avans fără a lua în considerare asistența juridică sau procedurală, acesta trebuie să plătească trezoreriei statului o sumă suficientă pentru onorariul suplimentar care trebuie așteptat în comparație cu dispoziția legală sau cu onorariul convenit (articolul 14); articolul 122 alineatul

1 nr. 1 litera a din Codul de procedură civilă nu se aplică în această privință. Suma este stabilită printr-o decizie definitivă. În același timp, instanța stabilește tariful orar la care urmează să fie alocate serviciile expertului, fără a lua în considerare declarațiile părților sau ale participanților sau suma care trebuie plătită pentru 55 de caractere, în acest caz pentru o traducere.

(4) În cazul în care un acord în temeiul alineatelor (1) și (3) este necesar în scopul continuării unei acțiuni în justiție, iar persoana căreia i s-a acordat asistență judiciară sau procedurală nu este în măsură să plătească suma solicitată în temeiul alineatului (3) a doua teză, plata nu este necesară dacă instanța aprobă declarația sa. Aprobarea ar trebui acordată numai în cazul în care onorariul nu depășește dublul sumei permise în temeiul articolului 9 sau al articolului 11. Aprobarea și refuzul sunt definitive.

(5) În acțiunile model reglementate de Legea privind acțiunile model în domeniul investitorilor de capital, remunerația se acordă indiferent dacă a fost depusă o sumă suficientă la Trezoreria Statului. În cazul alineatului (2), este suficientă declarația unei singure părți din procedura model. Alineatele (3) și (4) nu se aplică. Audierea celorlalte părți la procedura model poate fi înlocuită prin anunțarea publică a cuantumului remunerației pentru care urmează să fie acordată aprobarea instanței. Anunțul public se efectuează prin înscrierea în registrul procedurilor model în conformitate cu articolul 5 din Legea privind procedurile model pentru investitorii de capital. Între anunțul public și decizia de aprobare trebuie să treacă cel puțin patru săptămâni.

(6) În cazul în care, în conformitate cu dispozițiile legislației privind costurile, nicio parte sau niciun participant nu datorează remunerația, părțile sau participanții care au făcut o declarație în conformitate cu alineatul (1) sau alineatul (3) răspund solidar pentru costurile suplimentare generate, distribuindu-se între ei în cote egale. Pentru autoritatea de urmărire penală sau contravențională, răspunde instituția din care face parte, dacă aceasta nu este scutită de la plata cheltuielilor. Cota imputabilă unei părți sau unui participant nu este luată în considerare dacă instanța a aprobat declarația în conformitate cu alineatul (4). Expertul, interpretul sau traducătorul trebuie să prezinte un calcul al remunerației legale.

(7) (abrogat)

§ 14 Acord privind remunerația

În cazul experților, interpreților și traducătorilor la care se apelează mai frecvent, cea mai înaltă autoritate de stat sau, în cazul instanțelor și autorităților federale, cea mai înaltă autoritate federală sau un organism desemnat de acestea poate încheia un acord privind remunerația care urmează să fie acordată, al cărei quantum nu poate depăși remunerația prevăzută de prezenta lege.

Articolul 5

Despăgubirea martorilor și a părților terțe

§ 19 Principiul compensării

- (1) Martorii au dreptul, cu titlu de compensație, la
- 1st rambursarea cheltuielilor de călătorie (§ 5),
 - 2nd compensarea cheltuielilor (§ 6),
 - 3. rambursarea altor cheltuieli (§ 7),
 - 4th compensații pentru pierderea de timp (§ 20),
 - 5th compensarea dezavantajelor în gestionarea gospodăriei (§ 21) și
 - 6th despăgubiri pentru pierderea de venituri (§ 22).

Acest lucru este valabil și în cazul în care răspunsul la întrebarea privind probele se dă în scris.

(2) În cazul în care indemnizația este calculată pe o bază orară, aceasta se plătește pentru întreaga durată a convocării. Aceasta include timpii de călătorie și de așteptare necesari, precum și timpul în care martorul nu și-a putut desfășura activitățile profesionale ca urmare a convocării. Indemnizația se plătește pentru cel mult zece ore pe zi. Ultima oră deja începută se calculează integral în cazul în care convocarea durează mai mult de 30 de minute în total; în caz contrar, indemnizația este egală cu jumătate din suma pentru ora întreagă.

(3) În măsura în care compensația se datorează evaluării simultane a diferitor aspecte, aceasta se distribuie între aceste aspecte proporțional cu compensația care ar fi fost datorată dacă ar fi fost evaluată separat.

(4) Martorilor care își au reședința obișnuită în străinătate li se poate acorda, la latitudinea instanței, o indemnizație mai mare decât cea specificată la alineatul (1) prima teză, ținând seama de circumstanțele lor personale, în special de veniturile lor regulate din muncă.

§ 20 Despăgubiri pentru timpul pierdut

Compensația pentru timpul pierdut este de 4 EUR pe oră, cu condiția să nu se acorde nicio compensație pentru pierderea de venituri sau dezavantaje în gestionarea gospodăriei, cu excepția cazului în care martorul nu a suferit în mod evident niciun dezavantaj ca urmare a implicării sale.

§ 21 Compensarea dezavantajelor în gestionarea gospodăriei

Martorii care își administrează propria gospodărie, în care locuiesc mai multe persoane, primesc o compensație pentru dezavantajele în administrarea gospodăriei de 17 euro pe oră dacă nu sunt angajați sau dacă lucrează cu jumătate de normă și sunt solicitați în afara orelor de lucru zilnice obișnuite convenite. Martorii care beneficiază de înlocuirea veniturilor sunt tratați la fel ca martorii angajați. Martorii cu normă parțială pot primi compensație pentru maximum zece ore pe zi, din care se scade numărul orelor corespunzătoare programului lor de lucru obișnuit. Nu se acordă compensație dacă sunt rambursate costurile aferente reprezentării necesare.

§ 22 Despăgubiri pentru pierderea de venituri

Martorii care suferă o pierdere de venituri primesc o compensație bazată pe veniturile lor brute obișnuite, inclusiv contribuțiile la asigurările sociale plătite de angajator, și care nu

depășește 25 de euro pe oră. Deținuții care nu suferă o pierdere de venituri în urma unei relații de muncă private primesc despăgubiri din partea autorităților penitenciare în cuantumul indemnizației pierdute.

§ 23 Despăgubirea părților terțe

(1) În măsura în care cei care furnizează sau participă la servicii de telecomunicații (întreprinderi de telecomunicații) pun în aplicare ordine de supraveghere a telecomunicațiilor sau furnizează informații pentru care sunt prevăzute compensații speciale în anexa 3 la prezenta lege, compensațiile se calculează exclusiv în conformitate cu anexa respectivă.

(2) Terții care, în temeiul unei hotărâri judecătorești conform articolului 142 alineatul (1) teza 1 sau al articolului 144 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, sau în temeiul articolului 17 alineatele (1) sau (2) din Legea privind procedurile model pentru investitorii de capital, prezintă documente, alte înscrisuri sau obiecte, sau permit consultarea acestora, precum și terții care, în temeiul unei cereri în scopuri probatorii din partea organului de urmărire penală sau a organului de urmărire penală,

1st predau obiecte (art. 95 alin. (1), art. 98a din Codul de procedură penală) sau se sustrag de la obligația de predare prin remiterea lor directă către autoritățile de urmărire penală; sau

2nd furnizează informații în alte cazuri decât cele menționate la alineatul (1), sunt despăgubiți în același mod ca și martorii. În cazul în care terțul folosește un angajat sau o altă persoană, cheltuielile suportate (articolul 7) vor fi rambursate în cadrul articolului 22; articolul 19 alineatele (2) și (3) se aplică în consecință. Tezele 1 și 2 se aplică, de asemenea, în cazul investigațiilor oficiale în conformitate cu articolul 26 din Legea privind procedura în materie de familie și în materie de jurisdicție voluntară, cu condiția ca partea terță să nu fie obligată să predea materialul sau să furnizeze informații în temeiul unei dispoziții legale.

(3) Utilizarea necesară a unui sistem informatic privat pentru efectuarea căutărilor de tip „dragnet” (căutări în masă) se compensează în cazul în care investiția totală în echipamentele hardware și software utilizate în cazul respectiv depășește 10.000 EUR. Compensarea este

1st pentru o sumă de investiții cuprinsă între 10 000 EUR și 25 000 EUR, 5 EUR pentru fiecare oră de utilizare; perioada totală de utilizare se rotunjește la cea mai apropiată oră întreagă;

2nd pentru alte sisteme de prelucrare a datelor

a) în completarea compensației prevăzute la alineatul (2), 10 EUR pentru fiecare oră de utilizare a echipamentului în scopul dezvoltării unui program special necesar cazului respectiv și

b) pentru perioada de utilizare rămasă, inclusiv cheltuielile de personal necesare în acest scop, o zecime de milionime din suma investiției pe secundă pentru timpul în care unitatea centrală este ocupată (secundă CPU), până la un maxim de 0,30 EUR pe secundă CPU.

Valoarea investiției și timpul CPU utilizat trebuie să fie credibile.

(4) Un sistem terț de prelucrare electronică a datelor este considerat a fi același cu sistemul de prelucrare a datelor utilizat de persoana împuternicită de operator în cazul în care costurile direct atribuibile (articolul 7) suportate ca urmare a furnizării de informații nu pot fi determinate cu certitudine.

POLONIA

Codul de procedură penală

Art. 616.

§ 1. Costurile procedurilor includ:

1) cheltuielile de judecată; 2) cheltuielile justificate ale părților, inclusiv cele legate de desemnarea unui avocat al apărării sau a unui apărător în cauză.

§ 2. Cheltuielile de judecată includ: 1) onorariile; 2) cheltuielile suportate de Trezoreria Statului din momentul inițierii procedurii.

Art. 617. Tipurile și cuantumul taxelor, precum și principiile și procedura de evaluare a acestora se stabilesc printr-un act separat.

Art. 618.

§ 1. Cheltuielile Trezoreriei Statului includ, în special, plățile efectuate pentru 1) notificarea citațiilor și a altor documente; 2) deplasarea judecătorilor, procurorilor și a altor persoane ca urmare a activităților legate de proceduri; 3) aducerea și transportul acuzaților, martorilor și experților; 4) constatări la fața locului, expertize efectuate în cursul procedurii, expedierea și depozitarea bunurilor ridicate, precum și valorificarea acestora 5) anunțuri în presă, la radio și la televiziune; 6) executarea hotărârii, inclusiv măsuri de asigurare privind eventuale amenzi, în cazul în care acestea au fost aplicate – cu excepția costurilor de detenție și a cheltuielilor pentru internare în instituții medicale pentru expertiză psihiatrică; 7) sumele datorate martorilor și traducătorilor ; 8) costurile procedurilor de mediere; 9) sumele datorate experților sau instituțiilor desemnate să emită o opinie sau un certificat, inclusiv costurile emiterii unui certificat de către un medic al instanței; 9a) costurile observării psihiatrice a acuzatului, cu excepția sumelor datorate experților psihiatri; 9b) costurile administrării silite; 10) onorariile prevăzute pentru furnizarea de informații din registrul persoanelor condamnate; 11) asistența juridică neremunerată acordată din oficiu de avocați sau consilieri juridici care nu sunt plătiți de părți; 12) suma forfetară a consilierului de probațiune pentru efectuarea unei anchete sociale menționată la art. 214 alin. 1; 12a) suma forfetară a asistentului familial pentru participarea la o ședință sau la o audiere menționată la art. 76a § 1; 13) executarea acordurilor internaționale la care Republica Polonă este parte și a procedurilor desfășurate în temeiul Părții XIII, chiar și în lipsa emiterii ordonanței prevăzute la art. 303.

§ 2. În cazul în care sumele și principiile de determinare a sumelor datorate specificate la § 1 nu sunt reglementate prin dispoziții separate, ministrul justiției, de comun acord cu ministrul responsabil cu finanțele publice, precizează, prin intermediul unui regulament, sumele și

metoda de calculare a acestora, luând în considerare costul real al desfășurării unei anumite activități.

§ 3. În absența dispozițiilor menționate la § 2, cuantumul cheltuielilor se stabilește prin hotărâre a instanței, a procurorului sau a altui organ care desfășoară procedura.

Art. 618a.

§ 1. Martorul are dreptul la rambursarea cheltuielilor de deplasare – de la locuința sa până la locul desfășurării activităților procedurale, la cererea instanței sau a organului de urmărire penală – în limita cheltuielilor efectiv suportate, rezonabile și necesare, inclusiv prin utilizarea autoturismului personal sau a altui mijloc adecvat de transport.

§ 2. Limita superioară a sumelor datorate, menționată la § 1, este valoarea costurilor datorate unui angajat al unei unități bugetare de stat sau a administrației locale pentru o deplasare în interes de serviciu în interiorul țării.

§ 3. Conform aceluiași principii, un martor are dreptul la rambursarea cheltuielilor de cazare și de ședere la locul de desfășurare a activităților procedurale.

§ 4. Martorul trebuie să dovedească în mod corespunzător valoarea costurilor menționate la § 1 și 3.

Art. 618b.

§ 1. Un martor are dreptul la rambursarea câștigurilor sau a veniturilor pierdute din cauza prezentării la cererea instanței sau a organului de urmărire penală.

§ 2. Remunerația pentru câștigurile sau veniturile pierdute pentru fiecare zi de participare la procedură se acordă martorului în cuantumul câștigurilor sau veniturilor sale zilnice medii. În cazul unui martor aflat într-un raport de muncă, venitul mediu zilnic pierdut se calculează în conformitate cu principiile aplicabile pentru determinarea echivalentului în numerar datorat unui angajat pentru concediu.

§ 3. Limita superioară a sumelor datorate menționate la § 2 este echivalentul a 4,6 % din cuantumul de bază pentru persoanele care dețin funcții de conducere în stat, al cărui cuantum, stabilit în conformitate cu principii separate, este specificat în legea bugetului. În cazul în care anunțarea legii bugetului are loc după data de 1 ianuarie a anului la care se aplică legea bugetului, baza de calcul a sumelor datorate pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie și data anunțării legii bugetului este cuantumul de bază în vigoare în luna decembrie a anului precedent.

§ 4. Martorul trebuie să dovedească în mod corespunzător pierderea câștigurilor sau a veniturilor menționate la § 1 și valoarea acestora.

Art. 618c. § 1. Dreptul de a solicita sumele prevăzute la art. 618a și 618b aparține persoanei citate ca martor care s-a prezentat, chiar dacă nu a fost audiată.

§ 2. În cazul în care o persoană îndreptățită să primească sumele specificate la art. 618a și art. 618b este citată ca martor în mai multe cauze în aceeași zi, i se acordă aceste sume o singură dată.

§ 3. Martorului care s-a prezentat fără a fi citat de instanță sau de organul care conduce procedura pregătitoare i se pot acorda sumele specificate la art. 618a și art. 618b numai dacă au fost audiați.

Art. 618d. Prevederile art. 618a-618c se aplică în mod corespunzător persoanei care însoțește un martor în cazul în care martorul nu s-a putut prezenta la citația instanței sau a organului de anchetă fără sprijinul persoanei respective.

Art. 618e. Dispozițiile art. 618a–618c nu se aplică martorului angajat într-o autoritate publică, dacă a fost citat în legătură cu atribuțiile de serviciu. În acest caz, martorul are dreptul la deconturi potrivit reglementărilor privind drepturile salariaților din unitățile bugetare ale statului sau administrației locale, în cazul deplasărilor în interes de serviciu pe teritoriul țării.

Art. 618f.

§ 1. Expertul și specialistul care nu are calitatea de funcționar al organelor de urmărire penală sau al instanței, desemnat de instanță sau de organul care desfășoară urmărirea penală, are dreptul la o remunerație pentru activitatea desfășurată, precum și la rambursarea cheltuielilor suportate de acesta, în măsura în care acestea au vizat în mod direct o opinie concretă și au fost necesare pentru întocmirea acesteia..

§ 2. Cuanumul remunerației pentru activitatea desfășurată de un expert și specialist care nu este funcționar al autorităților procedurale se stabilește luând în considerare calificările necesare, timpul și volumul de muncă necesare pentru emiterea avizului, precum și cuantumul cheltuielilor menționate la § 1 - pe baza facturii prezentate.

§ 3. Remunerația experților este calculată în funcție de tariful orar al remunerației sau în funcție de un tarif forfetar specificat pentru categoriile individuale de experți, în funcție de domeniul lor de specializare. Baza de calcul a tarifului orar de remunerare și a tarifului forfetar este o fracțiune din suma de bază pentru persoanele care dețin funcții de conducere în stat, a cărei valoare este specificată prin legea bugetului.

§ 4. Remunerația unui expert și a unui specialist care nu este funcționar al organelor procedurale, care sunt contribuabili obligați să deconteze taxa pe valoarea adăugată, se majorează cu valoarea taxei pe valoarea adăugată, determinată în conformitate cu rata acestei taxe în vigoare la data pronunțării hotărârii privind această remunerație.

§ 4a. În cazul în care avizul este fals, remunerația și rambursarea oricăror costuri suportate de expert în legătură cu pregătirea sau prezentarea acestuia nu sunt datorate. § 4b. În cazul în care avizul nu este fiabil sau a fost elaborat sau prezentat cu o întârziere semnificativă nejustificată, remunerația se reduce în consecință; de asemenea, este posibil să se renunțe la acordarea remunerației sau la rambursarea oricăror costuri suportate de expert în legătură cu elaborarea sau prezentarea acestuia.

§ 5. Ministrul justiției stabilește, prin regulament, ratele de remunerare a experților pentru munca prestată și tarifele forfetare menționate la § 3, ținând seama de volumul de muncă și de calificările expertului și de nivelul de remunerare primit de angajații care exercită profesii similare, de gradul de complexitate al problemei care face obiectul avizului și de condițiile în care a fost elaborat avizul, precum și de metoda de documentare a cheltuielilor necesare pentru emiterea avizului.

Art. 618fa.

§ 1. În cazuri excepționale, organul procedural poate decide să plătească expertului, înainte de întocmirea avizului, o singură dată sau în tranșe, o anumită sumă de bani ca parte a remunerației, în cazul în care acest lucru este justificat de natura deosebit de laborioasă a activităților necesare pentru emiterea avizului sau de alte circumstanțe speciale.

§ 2. Împotriva hotărârii privind plata anticipată a remunerației nu se poate formula cale de atac.

§ 3. Expertul este obligat să returneze suma care i-a fost plătită în măsura în care aceasta depășește cuantumul remunerației care i-a fost acordată în cele din urmă, iar în cazurile specificate la art. 618f § 4a și 4b, expertul este obligat să restituie întreaga sumă care i-a fost plătită dacă nu are dreptul la remunerație sau dacă se renunță la acordarea remunerației.

Art. 618g. Art. 618a se aplică în mod corespunzător expertului, traducătorului și specialistului care nu este un funcționar al autorităților procedurale numit de instanță sau de organul de urmărire penală. Aceasta se aplică, de asemenea, situației în care instanța sau organul de urmărire penală nu a utilizat serviciile unui astfel de expert, traducător sau specialist.

Art. 618h.

§ 1. Expertul, traducătorul și specialistul care nu este un funcționar al autorităților procedurale convocat de instanță sau de organul de urmărire penală, în cazul neutilizării serviciilor acestora, are dreptul la rambursarea câștigurilor sau veniturilor pierdute.

§ 2. Remunerația pentru veniturile pierdute se acordă unui expert, traducător și specialist care nu este funcționar al autorităților procedurale, ținând seama de calificările acestora și de timpul utilizat în legătură cu citația. Dispozițiile de la art. 618b § 3 și 4 se aplică în consecință.

Art. 618i. În cazul în care expertul, traducătorul sau specialistul care nu este funcționar al organelor procedurale este citat de un organ abilitat în mai multe cauze în aceeași zi, acesta are dreptul la rambursarea cheltuielilor de deplasare, cazare, diurnă la locul unde se desfășoară procedura, precum și a pierderilor de venituri datorate prezentării la citația organului, o singură dată.

Art. 618ia.

§ 1. Asistentul familial are dreptul la un onorariu forfetar pentru participarea la ședința sau audierea menționată la art. 76a § 1.

§ 2. Ministrul justiției, în consultare cu ministrul responsabil cu finanțele publice, specifică, prin intermediul unui regulament, cuantumul onorariului forfetar pentru participarea la ședința sau audierea menționată la articolul 76a § 1, luând în considerare costurile medii preconizate ale apariției și participării asistentului familial la sesiune sau audiere.

Art. 618j. Sumele datorate unei părți în legătură cu participarea sa la procedură se acordă în cuantumul prevăzut pentru martori.

Art. 618k.

§ 1. Sumele datorate menționate la articolul 618a, articolul 618b, articolul 618d și articolele 618f-618h se acordă la cerere.

§ 2. O cerere de acordare a sumelor datorate menționate la § 1 se depune verbal la procesul-verbal sau în scris, în termen de 3 zile de la data finalizării acțiunii, cu participarea persoanei

îndreptățite la aceste sume datorate, iar în cazul persoanei menționate la articolul 618d - cu participarea martorului pe care l-a însoțit.

§ 3. O cerere de rambursare a sumelor datorate menționată la § 1 este supusă unui termen de prescripție de 3 ani de la data nașterii dreptului la plată.

§ 4. Un martor, o persoană care îl însoțește, un expert, un traducător și un specialist care nu este un funcționar al autorităților procedurale ar trebui să fie informați cu privire la dreptul și metoda de depunere a unei cereri de rambursare a sumei datorate și cu privire la consecințele nerespectării termenului prevăzut la § 2.

Art. 618l.

§ 1. Sumele datorate unui martor, unei persoane care îl însoțește, unui expert, unui traducător și unui specialist care nu este un funcționar al autorităților procedurale sunt stabilite și acordate de instanță sau de organul de urmărire penală.

§ 2. Suma datorată acordată trebuie să fie plătită imediat. În cazul în care acest lucru nu este posibil, suma datorată se transferă prin mandat poștal sau transfer bancar, fără a percepe de la persoana autorizată costuri poștale sau de transfer.

Art. 619.

§ 1. Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, toate cheltuielile sunt alocate provizoriu de Trezoreria Statului.

§ 2. Costurile procedurii de mediere sunt suportate de Trezoreria Statului.

§ 3. Trezoreria statului acoperă, de asemenea, costurile legate de participarea unui interpret la procedură, în măsura necesară pentru a asigura dreptul la apărare al acuzatului.

Art. 620. Cheltuielile legate de desemnarea unui apărător sau a unui avocat sunt suportate de partea care i-a desemnat.

Art. 621.

§ 1. Procurorul privat depune, împreună cu rechizitoriul sau cu declarația de aderare la procedură sau de susținere a acuzației din care procurorul s-a retras, dovada plății către instanță a unui onorariu forfetar echivalent cu cheltuielile. Această taxă forfetară nu include costurile indicate la art. 618 § 1 punctele 5 și 11.

§ 2. Ministrul justiției, de comun acord cu ministrul responsabil cu finanțele publice, stabilește, prin regulament, cuantumul onorariului forfetar echivalent cu cheltuielile, ținând seama de costurile medii ale procedurii și de principiul accesului la justiție.

Art. 622. procedurile declanșate prin plângere prealabilă, în caz de împăcare a părților înainte de începerea urmăririi penale, al încetării condiționate a procesului penal, al încetării procesului ca urmare a iresponsabilității făptuitorului sau a pericolului social redus al faptei ori al faptului că fapta imputată are caracteristicile unei infracțiuni urmărite din oficiu, în cazul schimbării modului de urmărire penală ca urmare a participării procurorului la procedura inițiată de procurorul privat și finalizării acesteia în regim de plângere publică – președintele instanței sau grefierul va dispune restituirea integrală a cheltuielilor forfetare achitate de procurorul privat, iar în proporție de jumătate – în cazul împăcării părților după începerea judecății..

Capitolul 69 Scutirea de cheltuieli de judecată

Art. 623. Instanța sau grefierul exceptează total sau parțial o persoană de la plata cheltuielilor care trebuie plătite la depunerea unui act de procedură, dacă aceasta a demonstrat că, datorită situației sale familiale și patrimoniale și a cuantumului veniturilor, plata acestora ar fi prea împovărătoare.

Art. 624.

§ 1. Instanța poate scuti acuzatul sau procurorul auxiliar, total sau parțial, de plata cheltuielilor de judecată către Trezoreria Statului, dacă există motive să se creadă că plata acestora ar fi prea împovărătoare pentru ei, având în vedere situația lor familială și patrimonială și cuantumul veniturilor, precum și atunci când considerente de echitate cer acest lucru.

§ 2. Dispoziția din § 1 se aplică în mod corespunzător unui procuror privat în cazul examinării cauzei fără respectarea cerințelor specificate la art. 621 § 1.

Art. 625. În caz de condamnare sau de încetare condiționată a procesului împotriva unui militar care efectuează serviciul militar de bază, cheltuielile de judecată datorate Trezoreriei Statului nu se percep de la acesta.

Capitolul 70 Acordarea cheltuielilor de judecată

Art. 626.

§ 1. În hotărârea prin care se încheie procedura în cauză, instanța stabilește cine, în ce parte și în ce măsură va suporta cheltuielile de judecată.

§ 2. În cazul în care hotărârea menționată la § 1 nu conține o decizie cu privire la costuri, precum și atunci când este necesar să se stabilească în mod suplimentar cuantumul acestora sau să se decidă cu privire la costurile procedurilor de executare, hotărârea în această privință este emisă de instanța de fond, de instanța de apel și, în cazul stabilirii în mod suplimentar a cuantumului costurilor, și de grefierul instanței competente.

§ 3. Împotriva încheierii privind cheltuielile se poate formula cale de atac, dacă nu a fost formulat apel împotriva hotărârii pe fond. În cazul în care s-au depus atât apel, cât și contestație privind cheltuielile, aceasta din urmă se soluționează de instanța de apel, împreună cu apelul.

Art. 626a. Contestația împotriva unei hotărâri a unui procuror sau a unui alt organ care conduce procedura penală privind cheltuielile de judecată se depune, după caz, la procurorul superior procurorului care a emis hotărârea sau la procurorul competent să supravegheze procedura penală condusă de un alt organ. În cazul în care procurorul nu admite recursul, el trebuie să defere cererea instanței.

Art. 627. Instanța obligă persoana condamnată, în cauzele declanșate din inițiativa procurorului, la plata cheltuielilor judiciare către Trezoreria Statului, iar cheltuielile procurorului subsidiar..

Art. 628.

În cauzele declanșate prin plângere prealabilă, instanța obligă persoana condamnată la plata cheltuielilor judiciare către Trezoreria Statului: 1) în favoarea procurorului privat pentru cheltuielile suportate de acesta; 2) în favoarea Trezoreriei Statului pentru cheltuielile

prevăzute la art. 618, de la plata cărora procurorul privat a fost scutit sau în cazul în care cauza a fost judecată fără achitarea acestora.

Art. 629. Prevederile art. 627 și 628 se aplică în mod corespunzător în cazul încetării condiționate a procedurii, iar în cazurile care pot fi atribuite acuzării private - și în cazul încetării procedurii în temeiul art. 17 § 1 punctul 3.

Art. 630. În cauzele declanșate din inițiativa acuzării publice, în cazul în care inculpatul nu a fost condamnat pentru toate infracțiunile care i-au fost imputate, cheltuielile aferente urmăririi penale în partea care achită sau încetează procesul sunt suportate de Trezoreria Statului.

Art. 631. În cauzele inițiate prin plângere prealabilă, în cazul în care instanța decide să nu aplice o pedeapsă ca urmare a reciprocității prejudiciilor sau a comportamentului provocator al procurorului privat, precum și ținând cont de numărul și natura acuzațiilor pentru care acuzatul a fost achitat, instanța poate obliga acuzatul la doar plata parțială a cheltuielilor de judecată suportate de procurorul privat..

Art. 632. Dacă legea nu prevede altfel, în caz de achitare a acuzatului sau de încetare a procesului, cheltuielile de judecată vor fi suportate de 1) în cauzele introduse prin plângere prealabilă - de către procurorul privat, iar în cazul împăcării părților - de către procuror și acuzat, proporțional cu cheltuielile efectiv suportate, cu excepția cazului în care părțile au stabilit altfel în înțelegerea încheiată; 2) în cauzele introduse de procuror - de către Trezoreria Statului, cu excepția sumelor datorate pentru participarea unui avocat sau consilier juridic în calitate de reprezentant al persoanei vătămate, al procurorului auxiliar sau al altei persoane.

Art. 632a.

§ 1. Excepțional, în cazul întreruperii procedurii, instanța poate decide ca cheltuielile de judecată să fie suportate integral sau parțial de către acuzat, iar în cauzele inițiate prin urmărire penală privată, de către acuzat sau de Trezoreria Statului.

§ 2. În cazul achitării acuzatului sau al încetării procedurii, instanța hotărăște ca costurile procedurii să fie suportate integral sau parțial de către acuzat, dacă 1) acuzatul a determinat formularea suspiciunii de săvârșire a faptei împotriva propriei persoane; 2) sustragerea de la urmărirea penală a contribuit la intervenirea prescripției răspunderii penale pentru fapta imputată; 3) procedura împotriva acuzatului a fost încetată în conformitate cu articolul 11 § 1.

§ 3. În cazul încetării procesului penal ca urmare a retragerii cererii de urmărire penală după începerea procedurii judiciare, instanța poate decide ca cheltuielile de judecată să fie suportate integral sau parțial de către acuzat.

Articolul 632b. Dacă, în cauzele prevăzute la art. 632 pct. 2, motivele încetării procesului penal au intervenit în cursul procedurii, instanța poate dispune ca Trezoreria Statului să ramburseze suma cuvenită pentru desemnarea unui singur avocat.

Art. 633. Cheltuielile de judecată aferente unor proceduri în care sunt implicați mai mulți acuzați, procurori privați sau subsidiari ori atât acuzați, cât și procurori, se stabilesc de către

instanță în mod echitabil pentru fiecare în parte, ținându-se seama în special de cheltuielile legate de cauza individuală a fiecăruia.

Art. 634. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile privind cheltuielile de judecată în fața instanței de fond se aplică în mod corespunzător și cheltuielilor aferente procedurii de apel împotriva hotărârilor care pun capăt procesului penal..

Art. 635. Indiferent de persoana care a formulat apelul, în cazul în care hotărârea de condamnare sau încetarea condiționată a procesului penal este modificată în defavoarea acuzatului, cheltuielile de judecată pentru procedura de apel se stabilesc potrivit principiilor generale.

Art. 636.

§ 1. În cauzele inițiate din oficiu de către procuror, în cazul respingerii apelului formulat exclusiv de acuzat sau de procurorul auxiliar, cheltuielile aferente procedurii de apel sunt suportate, potrivit regulilor generale, de către partea care a formulat apelul. Dacă apelul a fost formulat exclusiv de către procuror, cheltuielile sunt suportate de către Trezoreria Statului..

§ 2. În cazul respingerii recursurilor formulate de cel puțin două entități autorizate, art. 633 se aplică în mod corespunzător.

§ 3. Dispozițiile alineatelor (1) și (2) se aplică în mod corespunzător în cazurile care pot fi atribuite unei acuzări private.

Art. 637.

§ 1. Dispozițiile de la art. 635 și 636 se aplică în mod corespunzător în cazul în care o cale de atac rămâne neexaminată din cauza retragerii acesteia sau din motivele indicate la articolul 430.

§ 2. În cazul retragerii plângerii prealabile, cheltuielile de judecată pot fi puse în sarcina persoanei care a retras plângerea.

Art. 637a. Dispozițiile privind cheltuielile de judecată în apel se aplică în mod corespunzător și cheltuielilor de judecată în casație, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

Art. 638. Cheltuielile suportate de instanță în legătură cu examinarea unui recurs în casație formulat de entitățile enumerate la articolul 521 sau cu redeschiderea din oficiu a procedurii sunt suportate de Trezoreria Statului.

Art. 639. Dispozițiile privind cheltuielile de judecată se aplică în mod corespunzător în cazurile de redeschidere a procedurii. În cazul în care cererea este respinsă sau lăsată nesoluționată, obligația de a acoperi costurile revine persoanei care a depus cererea.

Art. 640.

§ 1. Dispozițiile referitoare la cheltuielile de judecată în cauzele introduse prin plângere prealabilă se aplică în mod corespunzător și în cazurile de urmărire penală publică în care actul de acuzare a fost formulat de procurorul auxiliar.

§ 2. Instanța nu poate obliga procurorul auxiliar să ramburseze cheltuielile menționate la art. 618 într-un quantum mai mare decât suma forfetară echivalentă cheltuielilor, stabilită în temeiul art. 621 § 2.

Art. 641. Dreptul de a încasa cheltuielile de judecată acordate este supus unui termen de prescripție de 3 ani de la data la care acestea ar fi trebuit să fie plătite.
Capitolul 71 (conținând art. 642-645 - abrogat)

Legea privind onorariile în cauzele penale

Art. 1. În cauzele penale, taxele se plătesc la Trezoreria Statului.

Art. 2.

1. O persoană condamnată în primă instanță este obligată să plătească o taxă în cazul în care este condamnată la o pedeapsă cu închisoarea: 1) până la 3 luni - 60 PLN; 2) până la 6 luni - 120 PLN; 3) până la 1 an - 180 PLN; 4) până la 2 ani - 300 PLN; 5) până la 5 ani - 400 PLN; 6) până la 15 ani - 600 PLN; 7) peste 15 ani - 1.000 PLN.

2. Dispozițiile de la alin. 1 punctele 1-4 se aplică în mod corespunzător în cazul condamnării la o pedeapsă privativă de libertate.

Art. 3.

1. O persoană condamnată în primă instanță la o amendă este obligată să plătească o taxă de 10 %, dar nu mai puțin de 30 PLN, iar în cazul în care o amendă este impusă în plus față de o pedeapsă cu închisoarea - în valoare de 20 % din valoarea amenzii impuse.

2. În cazul în care se impune o amendă în temeiul art. 71 § 1 din Codul penal, o persoană condamnată în primă instanță este obligată să plătească o taxă de 10 % din valoarea amenzii care i-a fost aplicată, dar nu mai puțin de 30 PLN.

Art. 4. (abrogat)

Art. 5. În cazul în care instanța s-a abținut de la aplicarea pedepsei, limitându-se la aplicarea unei măsuri penale sau, în locul pedepsei, a aplicat o măsură educativă ori corectivă în temeiul art. 10 § 4 din Codul penal, inculpatul este obligat să achite o taxă de 30 PLN.

Art. 6. În cazul aplicării unei pedepse principale cumulate, taxa se stabilește în raport cu această pedeapsă. Dacă pedeapsa cumulată a fost pronunțată printr-o hotărâre comună, nu se percepe o taxă separată pentru aceasta.

Art. 7. În cazul încetării condiționate a procesului penal, inculpatul este obligat să achite o taxă cuprinsă între 60 și 100 PLN.

Art. 8. În cazul respingerii apelului formulat în favoarea inculpatului, îndreptat împotriva hotărârii de condamnare sau a pedepsei principale, instanța stabilește o taxă aferentă procedurii de apel egală cu cea datorată pentru judecata în primă instanță. Taxa se stabilește în raport cu pedeapsa împotriva căreia a fost formulat apelul inculpatului.

Art. 9. Nu se percepe taxă în cazul respingerii apelului formulat exclusiv de către procuror sau în cazul respingerii recursului în casație.

Art. 10.

1. În cazul reducerii sau majorării pedepsei principale, al schimbării tipului acesteia ori al condamnării pronunțate exclusiv de instanța de apel, această instanță stabilește o singură taxă pentru ambele grade de jurisdicție, în funcție de pedeapsa aplicată.

2. Dispozițiile de la alin. 1 și art. 8 se aplică în mod corespunzător în cazul modificării uneia dintre pedepsele principale contestate.

Art. 11. Dacă apelul inculpatului nu vizează hotărârea cu privire la vinovăție sau pedeapsa principală, iar apelul este respins, instanța stabilește o taxă de 30 PLN aferentă procedurii de apel..

Art. 12. Dispozițiile art. 8-11 se aplică în mod corespunzător în cazul introducerii unei căi de atac împotriva unei decizii de încetare condiționată a procedurii.

Art. 13.

1. În cauzele penale de competența acuzării publice, în care procurorul auxiliar a devenit unicul acuzator, precum și în cauzele penale inițiate prin plângere prealabilă, în cazul achitării acuzatului, instanța stabilește în sarcina procurorului auxiliar sau a procurorului particular o taxă cuprinsă între 60 și 240 PLN. Dacă acuzatul nu a fost achitat pentru toate faptele imputate, instanța poate, ținând seama de numărul și natura acuzațiilor pentru care acesta a fost achitat, să stabilească o taxă mai redusă sau să nu o impună. Taxa nu se aplică în cazul în care achitarea a intervenit din motivele prevăzute la art. 31 § 1 din Codul penal..

2. În cazul în care o cale de atac introdusă de un procuror auxiliar sau de un procuror privat este respinsă, instanța impune o taxă pentru procedura de apel cuprinsă între 60 PLN și 240 PLN.

Art. 14. Instituțiile de stat și instituțiile sociale care acționează în calitate de procurori auxiliari sau procurori privați nu suportă taxe.

Art. 15.

1. În cauzele penale, taxele se plătesc pentru următoarele cereri și solicitări: 1) pentru o cerere de amânare a executării unei pedepse privative de libertate sau restrictive de libertate - 80 PLN; 2) pentru o cerere de acordare a unei întreruperi în executarea pedepsei privative de libertate sau a arestării - 60 PLN; 3) pentru o cerere de eliberare condiționată anticipată - 45 PLN; 4) pentru o cerere de exonerare de la executarea pedepsei restante restrictive de libertate sau a unei măsuri penale - 45 PLN; 5) pentru o cerere repetată de plată eșalonată a amenzii care face obiectul cererii - 2 % din cuantumul amenzii care face obiectul cererii, dar nu mai puțin de 25 PLN; 6) pentru o cerere de suspendare condiționată a executării unei pedepse cu închisoarea amânate - 100 PLN; 7) pentru o cerere de eliberare condiționată de la executarea pedepsei cu închisoarea restante în conformitate cu art. 155 alin. 155 § 1 din Codul penal executiv - 100 PLN; 8) pentru o cerere de anulare a unei condamnări - 45 PLN; 9) pentru o nouă cerere de clemență - 45 PLN; 10) pentru o cerere de redeschidere a procedurii - 150 PLN.

2. Taxele menționate la alin. 1 se plătesc la depunerea cererii sau a solicitării. Dovada plății taxei la casieria instanței se anexează la cerere sau la solicitare. În cazul redeschiderii procesului penal, taxa achitată pentru această cerere este rambursabilă. 3. Organul de executare a hotărârii și comandantul unității militare nu sunt obligați la plata taxelor prevăzute la alin. 1..

Art. 16.

1. Cuantumul taxei datorate este stabilit de instanță în hotărârea prin care se încheie procedura.

2. Dacă în hotărârea menționată la alin. 1 taxa nu a fost stabilită sau a fost stabilită incorect, hotărârea în această privință se pronunță de instanța de apel sau de instanța de fond; în cazul în care taxa nu a fost stabilită, hotărârea poate fi emisă și de grefierul instanței..

3. Dispozițiile de la alin. 1 și 2 se aplică în mod corespunzător în cazul examinării cererii sau solicitării fără plata taxei.

Art. 17.

1. Dispozițiile privind scutirea de costuri în cadrul procedurilor penale se aplică în mod corespunzător scutirii de taxe.

2. Scutirea de taxe este confirmată de instanță prin hotărârea de încheiere a procedurii.

3. Scutirea de la plata taxelor menționate la art. 15 se face printr-o decizie emisă înainte de examinarea cererii sau a solicitării.

4. Dispozițiile art. 16 se aplică în mod corespunzător.

5. Nicio taxă nu se percepe în caz de încetare condiționată a procesului penal sau în cazul condamnării unui militar aflat în serviciu militar obligatoriu; această dispoziție se aplică și persoanelor care îndeplinesc serviciul militar în regim de substituire.

Art. 18. Hotărârea privind taxele poate face obiectul unei căi de atac în cazul în care nu a fost formulat apel împotriva hotărârii pe fond.

Art. 19.

1. Pentru certificatele și alte documente eliberate la cerere pe baza dosarului, se percepe o taxă de 6 PLN pentru fiecare pagină, care se achită de către solicitant.

2. Taxa prevăzută la alin. 1 se plătește la depunerea cererii sau a solicitării. Dovada plății taxei la casieria instanței se anexează la cerere sau la solicitare.

Art. 20.

1. Dreptul de a încasa onorariile acordate este supus unui termen de prescripție de 3 ani de la data la care acestea ar fi trebuit să fie plătite.

2. Dreptul părții de a solicita rambursarea taxei este supus unui termen de prescripție de 3 ani de la data la care acest drept a luat naștere.

Art. 21. Dispozițiile legii se aplică și în cadrul procedurilor 1) privind o infracțiune fiscală sau o contravenție fiscală; 2) pentru o infracțiune minoră, prin care: a) taxa impusă în cazul unei sentințe de arestare sau de restricționare a libertății este de 30 PLN, b) taxa pentru cererea de redeschidere a procedurii este specificată separat în dispozițiile privind procedurile în cazurile de infracțiune minoră; 3) are privesc militarii, cu excepția celor în serviciu militar obligatoriu, cu mențiunea că taxa în caz de condamnare la arest militar sau restrângerea libertății nu poate fi mai mică de 60 PLN.

ROMÂNIA

Codul de procedură penală

Articolul 272 - Acoperirea cheltuielilor judiciare

(1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, onorariile avocaților, precum și orice alte cheltuieli ocazionate de desfășurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părți.

(2) Cheltuielile judiciare prevăzute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, al Ministerului Public, precum și al altor ministere de resort..

Articolul 273 - Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului

(1) Martorul, expertul și interpretul chemați de organul de urmărire penală ori de instanță au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreținere, locuință și a altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul și interpretul care sunt salariați au dreptul la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu pricinuite de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanță.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptățit să primească o compensare.

(4) Expertul și interpretul au dreptul la o retribuție pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile și în condițiile prevăzute prin dispoziții legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. (1), (3) și (4) se plătesc pe baza dispozițiilor luate de organul care a dispus chemarea și în fața căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat.

Articolul 274 - Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei

(1) În caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânare a aplicării pedepsei sau renunțare la aplicarea pedepsei, suspectul sau, după caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulți suspecti sau, după caz, inculpați, procurorul sau, după caz, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre suspecti sau, după caz, inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Articolul 275 - Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri

(1) Cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

în caz de achitare, de către:

- a) persoana vătămată, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;
- b) partea civilă căreia i s-au respins în totul pretențiile civile, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;
- c) inculpatul care a fost obligat la repararea prejudiciului;

în caz de încetare a procesului penal, de către:

- a) inculpat, dacă există o cauză de nepedepsire;
- b) persoana vătămată, în caz de retragere a plângerii prealabile sau în cazul în care plângerea prealabilă a fost tardiv introdusă;
- c) partea prevăzută în acordul de mediere, în cazul în care a intervenit medierea penală;
- d) inculpatul și persoana vătămată, în caz de împăcare.

dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

- a) persoana vătămată, atunci când aceasta și-a retras plângerea prealabilă ori s-a dispus clasarea în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. a)-c) sau achitarea inculpatului, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;

- b) inculpat, atunci când se dispune clasarea pentru alte situații decât cele prevăzute în dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. a)-c) ori încetarea procesului penal;

în caz de restituire a cauzei la parchet în procedura camerei preliminare, cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat.

(2) În cazul declarării apelului, recursului în casație ori al introducerii unei contestații sau oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul în casație, contestația sau cererea.

(3) În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(4) În cazul când mai multe părți sau persoane vătămate sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

(5) Dispozițiile alin. (1) pct. 1 și 2 și ale alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător în cazul dispunerii în cursul urmăririi penale a unei soluții de clasare și în situația respingerii unei plângeri formulate împotriva actelor și măsurilor dispuse de organele de urmărire penală.

(6) Cheltuielile privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, potrivit legii, rămân în sarcina statului.

(7) În situația contestațiilor formulate de către administrația penitenciarului în cazurile prevăzute de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, cheltuielile judiciare rămân în sarcina statului.

Articolul 276 - Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți

- (1) În caz de condamnare, renunțare la urmărirea penală, renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, inculpatul este obligat să plătească persoanei vătămate, precum și părții civile căreia i s-a admis acțiunea civilă cheltuielile judiciare făcute de acestea.
- (2) Când acțiunea civilă este admisă numai în parte, instanța îl poate obliga pe inculpat la plata totală sau parțială a cheltuielilor judiciare.
- (3) În caz de renunțare la pretențiile civile, precum și în caz de tranzacție, mediere ori recunoaștere a pretențiilor civile, instanța dispune asupra cheltuielilor conform înțelegerii părților.
- (4) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), când sunt mai mulți inculpați ori dacă există și parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 274 alin. (2) și (3).
- (5) În caz de achitare, persoana vătămată sau partea civilă este obligată să plătească inculpatului și, după caz, părții responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceștia, în măsura în care au fost provocate de persoana vătămată sau de partea civilă.
- (6) În celelalte cazuri instanța stabilește obligația de restituire potrivit legii civile.

Articolul 398 - Cheltuielile judiciare

Instanța se pronunță prin hotărâre și asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozițiilor art. 272-276.

Articolul 505² - Cheltuielile de judecată

Când suspectul sau inculpatul este minor, cheltuielile generate de înregistrările audiovideo, care ar fi căzut în sarcina acestuia potrivit art. 274 sau 275, rămân în sarcina statului.

REGATUL UNIT (ANGLIA ȘI ȚARA GALILOR)

Legea din 1985 privind urmărirea penală a infracțiunilor

16 Cheltuieli de apărare.

- (1) În cazul în care-
 - (a) o sesizare depusă în fața unui judecător de pace pentru o anumită jurisdicție, prin care se aduce o acuzație împotriva unei persoane, nu este continuată;
 - (b) [abrogat]
 - (c) o instanță de judecată care soluționează cauza în procedură simplificată respinge sesizarea;
 instanța respectivă sau, în cazul lit. (a), o instanță competentă din acea jurisdicție, poate dispune, în favoarea acuzatului, plata din fonduri publice centrale a cheltuielilor sale (denumită „ordonanță privind cheltuielile acuzatului”).
- (2) În cazul în care-
 - (a) o persoană nu este judecată pentru o infracțiune pentru care a fost inculpată sau trimisă în judecată; sau

(aa) notificarea de transfer este dată în temeiul unei dispoziții relevante privind transferul, dar persoana în cazul căreia este dată notificarea nu este judecată pentru acuzația la care se referă; sau

(b) orice persoană este judecată pe baza unei acuzații și achitată pentru oricare dintre capetele de acuzare;

Crown Court poate emite o ordonanță privind cheltuielile acuzatului în favoarea acestuia.

(3) În cazul în care o persoană condamnată pentru o infracțiune de către o instanță a magistraților face apel la Crown Court în temeiul secțiunii 108 din Magistrates' Courts Act 1980 (dreptul de apel împotriva condamnării sau sentinței) și, ca urmare a deciziei în apel-

(a) condamnarea sa este anulată; sau

(b) se acordă o pedeapsă mai puțin severă;

Crown Court poate emite o ordonanță privind cheltuielile acuzatului în favoarea acestuia.

(4) În cazul în care Curtea de Apel-

(a) admite o cale de atac în temeiul părții I din Criminal Appeal Act 1968 împotriva-

(i) unei condamnări;

(ii) unui verdict de nevinovăție din cauza iresponsabilității; sau

(iii) unei constatări, în temeiul Criminal Procedure (Insanity) Act 1964 privind incapacitatea sau comiterea faptei imputate;

(aa) dispune, în temeiul secțiunii 8(1B) din Criminal Appeal Act 1968, înregistrarea unei hotărâri și a unui verdict de achitare;

(b) în cadrul unui apel împotriva condamnării-

(i) înlocuiește verdictul cu unul de vinovăție pentru o altă infracțiune;

(ii) într-un caz în care a fost pronunțat un verdict special, dispune înregistrarea unei concluzii diferite cu privire la efectul respectivului verdict; sau

(iii) este de părere că cazul intră sub incidența literei (a) sau (b) din articolul 6 alineatul (1) din legea menționată (cazurile în care instanța înlocuiește verdictul cu o constatare de iresponsabilitate sau de inaptitudine de a fi judecat);

(c) în cazul unui apel formulat în temeiul părții respective împotriva sentinței, își exercită competențele în temeiul articolului 11 alineatul (3) din legea respectivă (competențe în cazul în care instanța consideră că apelantul ar trebui să fie condamnat în mod diferit pentru o infracțiune pentru care a fost judecat de instanța inferioară);

sau

(d) permite, în orice măsură, o cale de atac în temeiul secțiunii 16A din legea menționată (cale de atac împotriva ordonanței pronunțate în caz de iresponsabilitate sau inaptitudine de a fi judecat);

instanța poate emite o ordonanță privind cheltuielile acuzatului în favoarea acestuia.

(4A) Instanța poate, de asemenea, să emită o ordonanță privind cheltuielile de judecată în favoarea acuzatului în cadrul unei căi de atac în temeiul articolului 9 alineatul (11) din Criminal Justice Act 1987 (căi de atac împotriva ordinelor sau hotărârilor pronunțate în cadrul audierilor pregătitoare) sau al articolului 35 alineatul (1) din Criminal Procedure and Investigations Act 1996, ori în temeiul părții 9 din Criminal Justice Act 2003.

- (5)În cazul în care-
- (a)orice procedură într-o cauză sau chestiune penală este soluționată în fața unei Divisional Court din cadrul Queen's Bench Division;
 - (b)Curtea Supremă se pronunță asupra unui recurs sau a unei cereri de autorizare a recursului formulate de o astfel de instanță divizionară într-o cauză sau chestiune penală;
 - (c)Curtea de Apel soluționează o cerere de autorizare a recursului la Curtea Supremă în temeiul părții II din Criminal Appeal Act 1968; sau
 - (d)Curtea Supremă se pronunță asupra unui recurs sau a unei cereri de autorizare a unui recurs în temeiul părții II a legii menționate;
- instanța poate emite o ordonanță privind cheltuielile acuzatului în favoarea acestuia.
- (6) O ordonanță privind cheltuielile acuzatului în favoarea sa dispune, sub rezerva dispozițiilor următoare ale prezentului articol, plata din fonduri publice a unei sume pe care instanța o consideră rezonabilă pentru a compensa cheltuielile justificate ale acuzatului.
- (6A)În cazul în care instanța consideră că există circumstanțe care fac inadecvată recuperarea de către acuzat a întregii sume menționate la alineatul (6), ordonanța privind cheltuielile de judecată ale acuzatului trebuie să prevadă plata din fondurile publice a unei sume mai mici, pe care instanța o consideră justă și rezonabilă.
- (6B)Alineatele (6) și (6A) se aplică sub rezerva-
- (a)articolului 16A; și
 - (b) reglementărilor adoptate în temeiul art. 20(1A)(d).
- (6C)Atunci când emite o ordonanță privind cheltuielile de judecată ale acuzatului, instanța trebuie să stabilească suma care urmează să fie plătită din fondurile publice în ordonanță, dacă consideră că este oportun să facă acest lucru și-
- (a)acuzatul este de acord cu suma, sau
 - (b)se aplică alineatul (6A).
- (6D)În cazul în care instanța nu stabilește suma care urmează să fie plătită din fondurile publice în ordonanță-
- (a) ordonanța trebuie să menționeze orice reducere impusă în temeiul alin. (6A); și
 - (b)suma trebuie stabilită printr-o hotărâre luată de instanță sau în numele acesteia, în conformitate cu procedurile specificate în regulamentele adoptate de Lord Chancellor.
- (10)Alineatul (6) de mai sus va avea efect, în legătură cu orice caz care intră sub incidența alineatului (1)(a) sau (2)(a) de mai sus, ca și cum cuvintele „în cadrul procedurii” ar fi înlocuite cu cuvintele „în sau în legătură cu apărarea”.
- (11) Dacă o persoană rejudecată este achitată, cheltuielile care pot fi rambursate includ
- (a) cheltuielile care ar fi putut fi rambursate la procesul inițial dacă persoana era achitată; și
 - (b)în cazul în care nu a fost emisă nicio ordonanță în temeiul prezentei secțiuni cu privire la cheltuielile sale de apel, orice sume pentru plata cărora ar fi putut fi emisă o astfel de ordonanță.
- (12) În alineatul (2) litera (aa), „dispoziție relevantă privind transferul” înseamnă-
- (a) art. 4 din Criminal Justice Act 1987 sau
 - (b) art. 53 din Criminal Justice Act 1991.

16A Costuri juridice

(1) O ordonanță privind cheltuielile acuzatului nu poate prevedea plata din fonduri publice a unei sume care include cheltuieli de asistență juridică ale acuzatului, , sub rezerva următoarelor dispoziții din prezenta secțiune.

(2) Alineatul (1) nu se aplică atunci când este îndeplinită condiția A, B , C sau D.

(3) Acuzatul este o persoană fizică, iar ordonanța este emisă în temeiul-

(a) articolului 16 alineatul (1),

(b) articolului 16 alineatul (3); sau

(c) articolului 16 alineatul (4) litera (a) punctele (ii) sau (iii) sau (d).

(4) Condiția B este ca acuzatul să fie o persoană fizică, iar cheltuielile de judecată să fi fost suportate în cadrul unei proceduri în fața unei instanțe inferioare care au fost-

(a) proceduri în fața unei instanțe judecătorești; sau

(b) procedurile privind un apel la Crown Court în temeiul secțiunii 108 din Magistrates' Courts Act 1980 (dreptul de apel împotriva condamnării sau sentinței).

(5) Condiția C este ca cheltuielile de judecată să fi fost suportate în cadrul unei proceduri în fața Curții Supreme.

(5A) Condiția D este ca-

(a) acuzatul este o persoană fizică,

(b) ordonanța este emisă în temeiul articolului 16 alineatul (2),

(c) cheltuielile de judecată au fost suportate în cadrul procedurilor relevante de la Crown Court; și

(d) Director of Legal Aid Casework a emis o decizie de neeligibilitate financiară cu privire la acuzat și la acele proceduri

(iar condiția D continuă să fie îndeplinită dacă hotărârea este retrasă).

(6) Lord Chancellor poate adopta reglementări privind excepțiile de la interdicția prevăzută la alineatul (1), inclusiv -

(a) dispoziția de modificare a prezentului articol prin adăugarea, modificarea sau eliminarea unei excepții; și

(b) prevederea unei excepții în cazul în care o determinare a fost făcută de o persoană specificată în regulamente.

(7) Reglementările în temeiul alineatului (6) nu pot elimina sau limita excepția prevăzută de condiția C.

(8) În cazul în care o instanță emite o ordonanță privind cheltuielile de judecată ale unui acuzat care solicită plata din fondurile publice a unei sume aferentă cheltuielilor de asistență juridică, ordonanța trebuie să conțină o mențiune expresă în acest sens.

(9) Dacă instanța stabilește o sumă fixă de plată din fonduri publice care include cheltuieli de asistență juridică suportate într-o instanță alta decât Supreme Court, acea parte din sumă nu poate depăși plafonul stabilit prin reglementări emise de Lord Chancellor.

(10) În sensul prezentului articol -

„cheltuieli judiciare” înseamnă onorarii, taxe, cheltuieli și alte sume plătibile în legătură cu serviciile de avocatură sau litigii, inclusiv, în special, cheltuielile pentru martorii experți;

„servicii de reprezentare” înseamnă orice servicii pe care o persoană care are sau intenționează să își exercite dreptul de a pleda într-o procedură le-ar presta în mod rezonabil;

„onorarii pentru experți” înseamnă sumele datorate pentru activitatea unui martor expert, inclusiv prezența sa în instanță sau în altă parte;

„servicii de soluționare a litigiilor” înseamnă orice servicii pe care o persoană care are sau intenționează să își exercite dreptul de a conduce litigii le-ar presta în mod rezonabil.

(11) În alineatul (5A)-

„constatarea neeligibilității financiare”, înseamnă o decizie emisă în temeiul articolului 21 din Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012, potrivit căreia resursele financiare ale acuzatului nu îl fac eligibil pentru reprezentare în temeiul articolului 16 al acelei legi, pentru procedura în cauză;

„Director of Legal Aid Casework” este funcționarul public desemnat în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012;

„procedură relevantă la Crown Court” înseamnă oricare dintre următoarele-

(a) procedurile de la Crown Court cu privire la o infracțiune pentru care acuzatul a fost trimis de o instanță judecătorească la Crown Court pentru a fi judecat;

(b) procedurile de la Crown Court referitoare la o infracțiune pentru care a fost înaintat un act de acuzare în temeiul articolului 2(2)(b) din Administration of Justice (Miscellaneous Provisions) Act 1933;

(c) procedurile de la Crown Court în urma unei ordonanțe de rejudecare emisă de Curtea de Apel sau de Curtea Supremă.

17 Cheltuieli de urmărire penală.

(1) Sub rezerva alineatelor (2) și (2A) de mai jos, instanța poate-

(a) în orice procedură referitoare la o infracțiune; și

(b) în orice procedură în fața unei Divisional Court a Diviziei Queen's Bench sau a Curții Supreme cu privire la o infracțiune minoră (*summary offence*);

să dispună plata din fondurile publice a unei sume pe care instanța o consideră suficient de mare pentru a compensa procurorul pentru orice cheltuieli suportate în mod corespunzător de acesta în cadrul procedurii.

(2) Niciun ordin în temeiul acestui articol nu poate fi emis în favoarea la

(a) o autoritate publică; sau

(b) o persoană care acționează-

(i) în numele unei autorități publice; sau

(ii) în calitate sa de funcționar numit de o astfel de autoritate.

(2A)În cazul în care instanța consideră că există circumstanțe care fac ca urmărirea penală să nu poată recupera întreaga sumă menționată la alineatul (1), un ordin în temeiul acestui articol trebuie să prevadă plata din fondurile publice a unei sume mai mici, pe care instanța o consideră justă și rezonabilă.

(2B)Atunci când emite o ordonanță în temeiul acestui articol, instanța trebuie să stabilească suma care urmează să fie plătită din fondurile publice în ordonanță, dacă consideră că este oportun să facă acest lucru și-

(a)procurorul este de acord cu suma, sau

(b)se aplică alineatul (2A).

(2C)În cazul în care instanța nu stabilește suma care urmează să fie plătită din fondurile publice în ordonanță-

(a)trebuie să descrie în ordonanță orice reducere solicitată în temeiul alineatului (2A); și

(b)suma trebuie stabilită printr-o hotărâre luată de instanță sau în numele acesteia, în conformitate cu procedurile specificate în regulamentele adoptate de Lord Chancellor.

...

(5)În cazul în care conducerea procedurilor la care se aplică alineatul (1) de mai sus este preluată de Crown Prosecution Service, alineatul respectiv produce efecte ca și cum s-ar referi la procurorul care a condus procedurile înainte de intervenția serviciului și la cheltuielile suportate de acesta până la momentul intervenției.

(6)În prezentul articol, „autoritate publică” înseamnă-

(a) o forță de poliție în sensul articolului 3 din prezenta lege;

(b) Crown Prosecution Service sau orice alt departament guvernamental;

(c) o autoritate locală sau altă autoritate sau organism constituit în scopul de

(i) serviciul public sau administrația locală; sau

(ii) desfășurarea, sub proprietate publică, a unei industrii, activități economice sau părți ale acestora; sau

(d) orice altă autoritate sau organism ai cărui membri sunt numiți de Majestatea Sa, de orice ministru al Coroanei sau departament guvernamental, ori ale cărui venituri constau în întregime sau în principal din fonduri alocate de Parlament.

Acordarea cheltuielilor de judecată acuzatului

18 Acordarea cheltuielilor de judecată acuzatului.

(1)În cazul în care-

(a)orice persoană este condamnată de o instanță pentru infracțiuni minore (magistrates' court);

(b)Crown Court respinge un apel împotriva unei astfel de condamnări sau împotriva pedepsei aplicate în urma condamnării; sau

(c)orice persoană este condamnată pentru o infracțiune în fața Crown Court;

instanța poate dispune ca acuzatul să plătească acuzatorului cheltuieli în cuantumul pe care instanța îl consideră just și rezonabil.

(2)În cazul în care Curtea de Apel respinge

(a) o cale de atac sau o cerere de autorizare a unei căi de atac în temeiul părții I din Criminal Appeal Act 1968; sau

(b) o cerere a acuzatului de autorizare a recursului la Curtea Supremă în temeiul părții II din legea menționată;

poate emite o hotărâre cu privire la cheltuielile de judecată pe care acuzatul trebuie să le plătească persoanei menționate în hotărâre, pe care o consideră justă și rezonabilă sau

(c) un apel sau o cerere de autorizare a apelului în temeiul articolului 9(11) din Criminal Justice Act 1987;

sau

(d) un apel sau o cerere de autorizare a apelului în temeiul articolului 35(1) din Criminal Procedure and Investigations Act 1996.

(2A) În cazul în care Curtea de Apel infirmă sau modifică o hotărâre pronunțată în cadrul unei căi de atac în temeiul părții 9 din Criminal Justice Act 2003, aceasta poate emite o hotărâre cu privire la cheltuielile de judecată pe care acuzatul trebuie să le plătească unei persoane care poate fi menționată în hotărâre, pe care o consideră justă și rezonabilă.

(3) Suma pe care inculpatul trebuie să o plătească în temeiul unei ordonanțe pronunțate conform prezentului articol va fi specificată în ordonanță.

(4) În cazul în care orice persoană este condamnată pentru o infracțiune în fața unei instanțe judecătorești și-

(a) în temeiul condamnării, instanța dispune plata oricărei sume cu titlu de amendă, penalitate, confiscare sau despăgubire; și

(b) suma a cărei plată este astfel ordonată nu depășește 5 lire sterline;

instanța nu obligă acuzatul la plata cheltuielilor de judecată în temeiul prezentului articol, cu excepția cazului în care, în circumstanțele specifice ale cauzei, consideră că este corect să facă acest lucru.

(5) În cazul în care o persoană sub vârsta de optsprezece ani este condamnată pentru o infracțiune în fața unei instanțe judecătorești, cuantumul oricăror costuri pe care acuzatul trebuie să le plătească în temeiul prezentului articol nu poate depăși cuantumul amenzii care i-a fost aplicată.

(6) Cheltuielile dispuse în temeiul alineatelor (2) sau (2A) pot include costurile rezonabile ale transcrierii înregistrării ședințelor, întocmite conform normelor de procedură adoptate în aplicarea articolului 32 din Criminal Appeal Act 1968.

19 Dispoziții privind obligarea la plata cheltuielilor de judecată în alte circumstanțe.

(1) Lord Chancellor poate, prin regulamente, să adopte dispoziții care să împuternicească magistrates' courts, Crown Court și Court of Appeal, în orice caz în care instanța este convinsă că o parte la o procedură penală a suportat costuri ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni inutile sau necorespunzătoare a unei alte părți la procedură sau în numele acesteia, să emită o ordonanță privind plata acestor costuri.

(2) Regulamentele adoptate în temeiul alineatului (1) de mai sus pot, în special-

(a) să permită emiterea unei astfel de ordonanțe în orice moment în cursul procedurii;

(b)să prevadă dispoziții cu privire la luarea în considerare, la emiterea unei astfel de ordonanțe, a oricărei alte ordonanțe privind cheltuielile de judecată ... care a fost emisă cu privire la procedură sau dacă, în scopul procedurii, a fost asigurată reprezentarea în temeiul părții 1 din Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012;

(c)să prevadă dispoziții cu privire la luarea în considerare a unei astfel de ordonanțe la pronunțarea oricărei alte ordonanțe privind cheltuielile de judecată aferente procedurii; și

(d)să conțină dispoziții similare celor din articolul 18 alineatele (4) și (5) din prezenta lege.

(3) Lord Chancellor poate, prin regulamente, să prevadă plata din fondurile publice, în anumite circumstanțe și în legătură cu anumite proceduri penale care pot fi specificate, a sumelor pe care instanța le consideră necesare în mod rezonabil-

(a)să despăgubească orice martor în cadrul procedurii și orice altă persoană care, în opinia instanței, participă în mod necesar la procedură în alt scop decât acela de a depune mărturie pentru cheltuielile, deranjul sau pierderea de timp suportate în mod corespunzător sau ocazionate de participarea sa;

(b)pentru a acoperi cheltuielile corespunzătoare ale unui interpret care este necesar din cauza lipsei de cunoștințe de limba engleză a acuzatului;

(c)să despăgubească un medic calificat corespunzător care-

(i)face un raport altfel decât în scris în scopul secțiunii 11 din Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 (arestarea preventivă pentru examinare medicală); sau

(ii) face un raport scris către o instanță în urma unei solicitări în conformitate cu alineatul (3B) de mai jos; pentru cheltuielile suportate în mod corespunzător sau ocazionate de raportul său către instanță.

(d) să acopere onorariul sau costurile corespunzătoare ale unei persoane desemnate de Crown Court în temeiul articolului 4A din Criminal Procedure (Insanity) Act 1964 pentru a susține apărarea.

(e) pentru a acoperi onorariul sau costurile unui reprezentant legal desemnat în temeiul articolului 38(4) din Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999 (reprezentarea apărării în vederea contrainterogatoriului) și orice cheltuieli justificate pentru punerea la dispoziția acestuia a probelor ori altor materiale relevante.

(3ZA)În ceea ce privește o sumă care poate fi solicitată de o instanță, alta decât Curtea Supremă, pentru a fi plătită din fondurile publice în conformitate cu regulamentele în temeiul alineatului (3) -

(a)cerința prevăzută de alineatul respectiv ca suma să fie suma pe care instanța o consideră în mod rezonabil necesară pentru a acoperi sau compensa cheltuielile, onorariile, costurile, problemele sau pierderile face obiectul reglementărilor adoptate în temeiul articolului 20(1A)(d); și

(b)regulamentele în temeiul alineatului (3) pot prevedea dispoziții în consecință.

(3A)În alineatul (3) litera (a) de mai sus, „prezență” înseamnă prezența la instanță sau în altă parte.

(3B)O cerere intră sub incidența prezentului alineat dacă-

(a) este o solicitare adresată unui medic înregistrat de a întocmi un raport scris sau oral privind starea medicală a unui contravenient sau inculpat; și

(b) este făcută de o instanță-

(i) în scopul de a decide dacă se impune includerea unei măsuri de tratament psihiatric într-un ordin comunitar sau într-un ordin de reabilitare pentru minori sau dacă trebuie dispusă o măsură în temeiul articolului 37 din Mental Health Act 1983 (ordine de spitalizare și ordine de tutelă) sau în alt scop pentru a determina cea mai adecvată metodă de tratare a unui infractor; sau

(ii) în exercitarea competențelor conferite de articolul 11 din Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 (arestarea preventivă a unui inculpat pentru examinare medicală).

(3C) În sensul alineatului (3B)(b)(i)-

„ordin comunitar” are sensul dat de articolul 200 din Sentencing Code;

„măsură de tratament psihiatric” înseamnă-

(a) în cazul unui ordin comunitar – măsura prevăzută la paragraful 16 din Anexa 9 la Sentencing Code și

(b) în cazul unui ordin de reabilitare pentru minori – măsura prevăzută la paragraful 28 din Anexa 6 la același cod;

„ordin de reabilitare pentru minori” are sensul dat de articolul 173 din Sentencing Code.

(3D) Regulamentele adoptate în temeiul alineatului (3) pot prevedea dispoziții generale sau numai în legătură cu anumite descrieri de persoane, cheltuieli, onorarii, costuri, probleme sau pierderi.

(4) Curtea de Apel poate dispune plata din fondurile publice a sumelor care i se par în mod rezonabil suficiente pentru a despăgubi un apelant care nu se află în arest și care se prezintă în fața sa în cadrul sau în legătură cu apelul său în temeiul părții I din Legea privind apelurile în materie penală din 1968.

(4A) Alineatul (4) se aplică sub rezerva reglementărilor adoptate în temeiul articolului 20(1A)(d).

(4B) O ordonanță emisă în temeiul alineatului (4) nu poate impune plata unei sume care include cheltuieli de asistență juridică (așa cum sunt definite în articolul 16A), cu excepția cazului în care reglementările emise de Lord Chancellor prevăd altfel.

(4C) Reglementările în temeiul alineatului (4B) pot, în special, să includă

(a) prevederea unei excepții dacă o decizie a fost emisă de o persoană specificată în reglementări,

(b) o dispoziție care impune instanței, atunci când dispune plata unei sume care include o sumă cu titlu de cheltuieli de judecată, să includă o declarație în acest sens în ordonanță; și

(c) dispoziția potrivit căreia instanța nu poate dispune plata unei sume cu titlu de cheltuieli de judecată care depășește o sumă specificată în regulament.

(5) Lord Chancellor poate, prin reglementări, extinde aplicabilitatea oricărei dispoziții din această parte a legii, astfel încât să se aplice unor categorii de proceduri penale în fața

magistrates' courts sau Crown Court, chiar dacă în mod normal nu s-ar aplica, sub rezerva eventualelor modificări prevăzute.

19A Cheltuieli imputabile reprezentanților legali etc.

(1) În orice procedură penală-

(a) Court of Appeal;

(b) Crown Court; sau

(c) o instanță pentru infracțiuni minore (*magistrates' court*),

poate respinge sau (după caz) poate dispune ca reprezentantul legal sau alt reprezentant în cauză să suporte toate costurile nejustificate sau o parte din acestea, astfel cum se poate stabili în conformitate cu reglementările.

(2) Reglementările prevăd că un reprezentant legal sau alt reprezentant împotriva căruia o magistrates' court ia măsuri în temeiul alineatului (1) poate face apel la Crown Court și că un reprezentant legal sau alt reprezentant împotriva căruia Crown Court ia măsuri în temeiul alineatului (1) poate face apel la Court of Appeal.

(3) În sensul prezentului articol -

„reprezentant legal sau alt reprezentant”, în legătură cu orice procedură, înseamnă o persoană care exercită un drept de reprezentare orală (*right of audience*) sau un drept de a desfășura activități litigioase în numele oricărei părți în procedură;

„regulamente” înseamnă regulamente adoptate de Lord Chancellor; și

„cheltuieli nejustificate” (*wasted costs*) înseamnă orice cheltuieli suportate de o parte -

(a) ca urmare a oricărui act sau omisiune necorespunzătoare, nerezonabilă sau neglijentă din partea unui reprezentant sau a unui angajat al unui reprezentant; sau

(b) pe care, având în vedere orice astfel de acțiune sau omisiune survenită după ce au fost suportate, instanța consideră că este nerezonabil să se aștepte ca partea respectivă să le plătească.

19B Dispozițiile pentru acordarea de costuri împotriva terților

(1) Lord Chancellor poate, prin regulamente, să adopte dispoziții care să împuternicească magistrates' courts, Crown Court și Court of Appeal să emită o ordonanță privind cheltuielile de judecată în cazul în care este îndeplinită condiția prevăzută la alineatul (3).

(2) O „ordonanță privind cheltuielile unui terț” este o ordonanță privind plata cheltuielilor efectuate de o parte la o procedură penală de către o persoană care nu este parte la procedura respectivă ("terțul").

(3) Condiția este ca-

(a) a existat o abatere gravă (care constituie sau nu o sfidare a instanței) din partea terțului; și

(b) instanța consideră oportun, având în vedere această abatere, să dispună obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

(4) Regulamentele adoptate în temeiul prezentului articol pot, în special-

- (a)să precizeze tipurile de abateri pentru care nu poate fi emisă o ordonanță privind cheltuielile de judecată ale terților;
- (b)să permită emiterea în orice moment a unei ordonanțe privind cheltuielile terțului;
- (c)să prevadă ca orice altă ordonanță privind cheltuielile de judecată care a fost pronunțată cu privire la procedură să fie modificată sau luată în considerare la pronunțarea unei ordonanțe privind cheltuielile de judecată pentru terți;
- (d) să prevadă luarea în considerare a oricărei ordonanțe privind cheltuielile de judecată ale terților la pronunțarea oricărei alte ordonanțe privind cheltuielile de judecată aferente procedurii.
- (5) Regulamentele adoptate în temeiul acestui articol, în ceea ce privește instanțele judecătorești, trebuie să prevadă că terțul poate face apel la Crown Court împotriva unei ordonanțe privind cheltuielile terțului emisă de o instanță judecătorească.
- (6) Regulamentele adoptate în temeiul prezentului articol în ceea ce privește Crown Court trebuie să prevadă că terțul poate face apel la Curtea de Apel împotriva unei ordonanțe privind cheltuielile terțului emise de Crown Court.

20 – Reglementări

- (1) Lord Chancellor poate adopta reglementări pentru punerea în aplicare a prezentei părți
- (1A) Lord Chancellor poate, prin regulamente
 - (a)să prevadă dispoziții cu privire la sumele care pot fi ordonate a fi plătite din fondurile publice în temeiul unei ordonanțe privind cheltuielile de judecată, fie prin specificarea unor rate sau baremuri, fie prin alte dispoziții cu privire la calcularea sumelor,
 - (b)să prevadă circumstanțele și condițiile în care aceste sume pot fi plătite sau ordonate să fie plătite,
 - (c)să prevadă ca sumele care trebuie plătite din fondurile publice printr-o ordonanță privind costurile să fie calculate ținând seama de reglementările prevăzute la literele (a) și (b),
 - (d)să prevadă ca sumele care trebuie plătite unei persoane din fondurile publice printr-o ordonanță relevantă privind costurile să fie calculate în conformitate cu aceste regulamente (indiferent dacă acest lucru duce sau nu la stabilirea unei sume pe care instanța o consideră în mod rezonabil suficientă sau necesară pentru despăgubirea persoanei); și
 - (e)să prevadă dispoziții privind revizuirea hotărârilor privind sumele care trebuie plătite din fondurile publice prin ordonanțe privind costurile.
- (1B)În alineatul (1A) litera (d), „ordonanță relevantă privind costurile” înseamnă o ordonanță privind costurile, alta decât-
 - (a)un ordin emis de orice instanță în temeiul articolului 17 și
 - (b) partea dintr-o ordonanță privind cheltuielile de judecată emisă de Curtea Supremă care se referă la cheltuieli, onorarii, costuri, probleme sau pierderi suportate în cadrul procedurilor în fața acestei instanțe.
- (1C)Reglementările în temeiul subsecțiunii (1A) pot, în special-
 - (a)să prevadă dispoziții diferite cu privire la sumele care trebuie plătite pentru diferite cheltuieli, onorarii, costuri, probleme și pierderi,

(b)să prevadă dispoziții diferite în ceea ce privește diferite ordine privind costurile și diferite domenii și

(c)să prevadă dispoziții diferite în ceea ce privește stabilirea unei sume printr-o ordonanță privind cheltuielile de judecată și stabilirea unei sume prin intermediul unei hotărâri.

(2) Lord Chancellor poate, prin regulamente, să prevadă recuperarea sumelor plătite de acesta în temeiul acordurilor încheiate în sensul aplicării părții 1 din Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012, condamnarea și pedepsirea infractorilor sau din fonduri publice în conformitate cu o ordonanță privind costurile în cazurile în care-

(a) a fost emisă o ordonanță privind cheltuielile de judecată împotriva unei persoane; și

(b) persoana în favoarea căreia a fost emisă ordonanța este o persoană asistată legal sau o persoană în favoarea căreia a fost emisă o ordonanță privind cheltuielile acuzatului sau, după caz, o ordonanță în temeiul articolului 17 din prezenta lege.

(3) Regulamentele adoptate în temeiul alineatului (1A) de mai sus pot prevedea că dispozițiile privind calcularea sumelor plătibile din fondurile publice în temeiul unei ordonanțe privind costurile (fie sub formă de rate sau bareme sau alte dispoziții), sunt stabilite de Lord Chancellor cu acordul Trezoreriei.

(4) Regulamentele adoptate în temeiul alineatului (2) de mai sus pot, în special-

(a) să solicite persoanei menționate la litera (a) de la alineatul respectiv să plătească sumele datorate în temeiul ordonanței privind cheltuielile de judecată, în conformitate cu instrucțiunile date de Lord Chancellor (fie în general, fie cu privire la cazul respectiv); și

(b) permite lui Lord Chancellor să execute aceste instrucțiuni în cazurile vizate.

(5) . . .

(6) Orice reglementări în temeiul prezentei părți pot conține dispoziții incidentale, suplimentare și tranzitorii pe care Lordul Cancelar le consideră adecvate.

(7) Înainte de a adopta orice regulament în temeiul articolului 19(1), 19A sau 19B din prezenta lege care afectează procedura oricărei instanțe, Lord Chancellor consultă, în măsura în care este rezonabil posibil, orice comitet de reglementare de către care, sau la sfatul căruia, pot fi adoptate norme de procedură pentru instanță sau al cărui acord este necesar pentru astfel de norme.

(8) În sensul prezentului articol, „ordonanță privind cheltuielile” înseamnă -

(a) o ordonanță emisă în temeiul sau în virtutea prezentei Părți pentru efectuarea unei plăți-

(i) din fonduri publice; sau

(ii) de către orice persoană; sau

(b) o ordonanță emisă într-o cauză penală de Curtea Supremă pentru plata cheltuielilor de către o parte la procedură.

21 Interpretare, etc.

(1) În prezenta parte-

„acuzat” și „apelant”, într-un caz în care se aplică articolul 44A din Criminal Appeal Act 1968 (decesul persoanei condamnate), includ persoana aprobată în temeiul articolului respectiv;

„ordonanța privind plata cheltuielilor judiciare de către acuzat” are sensul prevăzut în articolul 16 din prezenta lege;

"persoană asistată din punct de vedere juridic" înseamnă, în legătură cu orice procedură, o persoană căreia i se oferă consiliere, asistență sau reprezentare în temeiul acordurilor încheiate în sensul Părții 1 din Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012;

„procedură” include-

(a) proceduri în orice instanță inferioară; și

(b) în ceea ce privește soluționarea unei căi de atac de către orice instanță, orice cerere de autorizare a introducerii căii de atac adresată instanței respective; și

„martor” înseamnă orice persoană prezentă în mod corespunzător pentru a depune mărturie, indiferent dacă depune sau nu mărturie sau dacă este chemată la cererea uneia dintre părți sau a instanței, dar nu include martorii audiați pe aspecte de personalitate, cu excepția cazului în care instanța a certificat că prezența sa este necesară în interesul justiției.

(2) Cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta parte sau în temeiul acesteia, nu se admit cheltuieli de judecată pentru audierea sau soluționarea, sau pentru orice procedură preliminară sau incidentală, a unei căi de atac la Curtea de Apel în temeiul părții I din Criminal Appeal Act 1968.

(3) Sub rezerva normelor de procedură adoptate în temeiul articolului 53 alineatul (1) din Senior Courts Act 1981 (competența de a repartiza, prin norme, activitatea Curții de Apel între secțiile civilă și penală ale acesteia), competența Curții de Apel în temeiul prezentei Părți sau în temeiul normelor adoptate în temeiul prezentei Părți este exercitată de secția penală a acestei Curți; iar trimiterile din prezenta parte la Curtea de Apel se interpretează ca trimiteri la această secție.

(4) În sensul articolelor 16, 16A și 17 din prezenta Lege, cheltuielile oricărei părți din procedură sunt considerate ca incluzând cheltuielile aferente compensării oricărui martor pentru cheltuielile, efortul sau pierderea de timp suportate în mod justificat în legătură cu prezența sa.

(4A) În cazul în care una dintre părțile la orice procedură este o persoană asistată legal, atunci-

(a) în sensul articolelor 16, 16A și 17 din prezenta lege, se consideră că cheltuielile sale nu includ cheltuielile de consiliere, asistență sau reprezentare furnizate persoanei în temeiul acordurilor încheiate în sensul Părții 1 din Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012; și

(b) în sensul articolelor 18-19B din prezenta lege, costurile sale sunt considerate ca incluzând costul acestor sfaturi, asistență sau reprezentare;

(5) În cazul în care, în orice procedură într-o cauză sau chestiune penală sau în oricare dintre cazurile menționate la alineatul (6) de mai jos, este necesar un interpret din cauza necunoașterii limbii engleze de către acuzat, cheltuielile suportate în mod corespunzător pentru angajarea acestuia nu sunt considerate costuri ale niciunei părți la procedură.

(6) Cazurile sunt-

(a) în cazul în care o plângere care îl acuză pe acuzat de săvârșirea unei infracțiuni este depusă în fața unui judecător de pace, dar nu se dă curs acesteia, iar cheltuielile sunt suportate pentru angajarea interpretului în cadrul procedurii privind plângerea; și

(b) în cazul în care acuzatul este trimis în judecată, dar nu este judecat, iar cheltuielile sunt suportate pentru angajarea interpretului pentru procedurile de la Crown Court.

Ghidul juridic al Serviciului de urmărire penală al Coroanei (Crown Prosecution Service)

Costuri - Anexa 1

Actualizat la 30 aprilie 2024

1. Politica CPS este de a solicita cheltuieli de judecată împotriva inculpaților condamnați sau a apelanților respinși în temeiul articolului 18 din Prosecution of Offences 1985, cu excepția cazului în care circumstanțele unui caz specific înseamnă că o astfel de cerere nu ar fi întemeiată sau că o decizie privind cheltuielile de judecată ar fi impracticabilă. Acordarea cheltuielilor de judecată și valoarea oricărei ordonanțe sunt la latitudinea puterii judiciare.
2. Cererea de acordare a cheltuielilor de urmărire penală trebuie să se refere exclusiv la costurile suportate în mod direct de CPS în pregătirea și prezentarea cazului. Parchetul nu poate beneficia de această sumă și nici nu poate fi utilizată ca sancțiune indirectă.
3. CPS nu înregistrează în timp activitatea pe cazuri și nu poate calcula un cost precis pentru fiecare caz. Ar fi o povară administrativă prea mare pentru a face acest lucru. Prin urmare, ratele orientative sunt derivate dintr-o evaluare a costurilor medii de pregătire a personalului, inclusiv avocatura în instanțele magistraților și timpul petrecut la Crown Court de către ofițerii/asistenții parajuriști. Această abordare a fost aprobată de Curtea de Apel în cauza R v Dickinson 2010 EWCA Crim 2143; 2011 1 Cr App R (S) 93.
4. Ratele orientative oferă un punct de referință pentru estimarea costurilor suportate pentru o serie de proceduri judiciare.

Curtea de Magistrați

Pledare de vinovăție timpurie	£85
Pledare de vinovăție tardivă / Proces fără succes	£400

Proces	£650
--------	------

Curtea Coroanei

În urma unei recunoașteri timpurii a vinovăției în fața instanței judecătorești (include costul instanței judecătorești)	
---	--

Angajarea pentru sentință	£150
---------------------------	------

Recurs împotriva sentinței	£150
----------------------------	------

În urma procesului în fața instanței de judecată: (include costurile instanțelor de judecată)	
--	--

Angajarea pentru sentință	£705
---------------------------	------

Recurs împotriva sentinței	£705
----------------------------	------

Recurs împotriva condamnării	£1,300
------------------------------	--------

Cauze judecate în baza rechizitoriului:	
--	--

Pledare de vinovăție la audierea de pregătire a procesului (PTPH)	£1,000
---	--------

Pledare de vinovăție tardivă / Proces fără succes	£1,630
---	--------

Proces	£4,380
--------	--------

5. Aceste tarife sunt orientative doar pentru cauze cu un singur inculpat și, prin urmare, valoarea trebuie majorată cu 20% pentru fiecare inculpat suplimentar. De asemenea, poate fi justificată majorarea sumei solicitate în cauze complexe, implicând chestiuni juridice complicate sau o pregătire extinsă. Dacă este posibil, se vor adăuga și cheltuielile cu martorii / onorariile experților, onorariile avocaților și alte cheltuieli specifice..

Costuri - anexa 3a

Martori experți - Bareme de orientare

Ratele actuale: În vigoare de la 15 septembrie 2008

Martori experți:

1. Medic specialist, psihiatru, medic legist

Pregătire (pe oră) - £70 - £100

Prezența în instanță (zi întreagă) - 346 £ - 500 £

2. Expert în incendii (evaluator) Expert în explozivi

Pregătire (pe oră) - £50 - £75

Prezența în instanță (zi întreagă) - £255 - £365

3. Criminalist, topograf, contabil, medic, arhitect, expert în documente, meteorolog, inginer, medic veterinar

Pregătire (pe oră) - £47 - £100

Prezența la instanță (zi întreagă) - 226 £ - 490 £

4. Expert în amprente

Pregătire (pe oră) - £32 - £52

Prezența la instanță (zi întreagă) - £153 - £256

Altele:

5. Interpret

Consultați orientările separate pentru tarifele actuale pentru interpreții prezenți fizic.